

ŽENY A VEDENÍ CÍRKVE

Prohlášení o samostatnosti

Prohlašuji, že jsem tuto absolventskou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškerou použitou literaturu.

Ondřej Grabmyler
Praha 17.10.2004

OBSAH:

Úvod.....	4
Ještě než začneme.....	6
Vztah k Bibli.....	6
Co je to církev a její struktura.....	7
Stvoření.....	11
Je autorita mezi mužem a ženou sdílená?.....	12
Otázka Adamovy chronologické prvotnosti (prvorozenství).....	13
Adamovo pojmenování ženy.....	15
Význam slova pomoc.....	16
Mužství versus ženství.....	17
Biologické a psychologické rozdílnosti mezi muži a ženami vyplývající ze stvoření.....	19
Genesis 3. kap. – pád člověka.....	21
Význam slov dychtit a vládnout.....	25
Poslední Adam.....	27
Rodina.....	29
Gal 3:28.....	38
Církev.....	42
Starý Zákon.....	42
Debora.....	44
Nový Zákon.....	47
Dílo a dary Ducha Svatého.....	48
Proroctví x vyučování.....	49
Starší a diakoni.....	50

Společné kněžství věřících.....	54
Synergos.....	54
Foibé.....	56
Junia nebo Junius?.....	59
Akvila a Priscilla.....	61
Ježíš a ženy.....	63
I. Kor 11:2-16.....	68
I. Kor 14:33b-36.....	75
I. Tim 2:8-15.....	80
Společnost.....	88
Feminismus a homosexualita.....	94
Výhled a budoucnost.....	100
Závěr.....	102
Poznámky.....	104
Bibliografie	106

Pokud není uvedeno jinak, cituji ČEP z roku 1985 pro SZ a KMS z roku 2000 pro NZ.

ÚVOD

Představme si takovýto sen, jako by se reálně stal. Probouzím se v noci celý zpocený a vyděšený. Mám hrozný sen. Někdo mě stále volá o pomoc, ale kdo to je? Je to zvláštní bytost, má chlapeckou hlavu, ale dívčí tělo a volá: „Vysvobodte mne někdo nebo umřu, pomóóoc!“ A v tom se probouzím. Kladu si otázku, co to má znamenat? Chce mi tím snad Bůh něco říci? Mám snad halucinace? Kdo to byl, kdo mě volal o pomoc? Chlapecká tvář a dívčí tělo.... A pak se mi náhle začnou vybavovat souvislosti. Uvědomím si, jak je obrovskou propagandou v západní Evropě za posledních několik desítek let snaha o setření rozdílů mezi chlapci a děvčaty. Uvědomím si, že toto ďábelské dílo proniká naší společností jako kvas těstem a ani před církví Ježíše Krista se nezastaví.

Proč někteří jedinci a organizace usilují o vytvoření tzv. unisexu (jednopohlaví)¹? Proč chtějí dokázat, že rozdíly mezi mužským a ženským pohlavím jsou kulturně-historické a ne transcendentní, tedy vrozené? Těch důvodů je jistě spousta, ale záměrem této práce je především nalezení role mužů a žen v rodině, církvi a společnosti. V čem nás muže a ženy 21. století tento trend nerozlišování rozdílů mezi pohlavími ovlivňuje? Jestliže je pohlaví nepodstatné v životě jedince, pak i jeho sexuální orientace není předem daná, ale odvíjí se od jeho osobních preferencí. Homosexuální jednání je tedy ospravedlnitelné nejen před společností, ale i před samotnou morálkou (jestliže mne Bůh stvořil homosexuálním, nemůže mne za ni ani trestat).

Dalším důsledkem takovéto teorie je úplná rovnost rolí mezi muži a ženami. Již neexistují tradičně mužské ani ženské role. Vše je nyní předefinovááno ve jménu nového poznání. Ale je tomu opravdu tak? Neexistují mezi muži a ženami Bohem dané rozdílnosti, které je poté určují v jejich osobních i společenských vztazích? Je to opravdu jedno, jestli jsem kluk nebo holka? Záleží všechno na výchově a tedy nulovém výchozím bodě? Napadá nás mnoho podobných otázek a církev se dostává do situace, kdy musí znovu hledat učení Písma svatého, aby našla pevný bod v tomto hodnotovém relativismu. Jestliže si ještě naše babičky a dědečkové kladli otázku, co je pravda, pak současný postmoderní člověk si takovouto otázku ani nepoloží,

¹ Více se o tomto pohledu dozvíte např. na: <http://www.unisex.org.uk/>, kde se o sexualitě hovoří jako o něčem velmi těžkém k definování, protože je velmi osobní. Pak následuje výčet možných sexuálních vztahů, které jsou vítané a naprosto rovnocenné: bisexuální, heterosexuální, homosexuální a transsexuální. Objevují se také nové termíny jako např. homofobie, což znamená projevy odporu vůči homosexuálnímu chování. Termín intersex znamená, že jedinec není plně ani muž ani žena. Na rozdíl od transsexuálů, kteří prožívají pocit identity opačného pohlaví, než které fyzicky mají, jsou intersexuálové pohlavně „promíchání“. Postup těchto myšlenek v západní společnosti se mimo jiné projevuje i zaváděním společných WC pro muže a ženy.

– *Bůh na lavici obžalovaných*. C. S. Lewis. Návrat, 1997. Str. 80-81. Autor zde hovoří, že ve snaze zrušit rozdíly mezi muži a ženami se s námi jedná jako s bytostmi středního rodu. Dále: *Pohlaví bylo stvořeno mimo jiné proto, aby nám symbolizovalo skryté věci Boží. Jednou z funkcí lidského manželství je vyjadřovat povahu spojení mezi Kristem a církví. Nemáme právo vzít živé a plodné znaky, které Bůh nakreslil na plátno naší přirozenosti a převést je na pouhé geometrické funkce.*

protože každý má svou vlastní pravdu a je nesprávné, netolerantní a hrubé se takto ptát či uvažovat².

Záměrem této práce je najít biblický základ a tedy pevný bod v otázce rolí mužů a žen v rodině, církvi a společnosti. Jelikož ve všech těchto oblastech jsme to stále my, ti samí, tak je nanejvýš zřejmé, že zde existuje propojení našich rolí v rodině, církvi a společnosti. Nejsou to tři Petrové, kdy jeden žije v rodině, druhý v církvi a ten poslední v práci. Tato ucelenost je velmi důležitým bodem ve správném porozumění našemu tématu. Jsme to stále my, doma, v práci a na každém místě. Jak uvádí samotný název této práce *Ženy a vedení církve*, pokusíme se na tuto otázku dát srozumitelnou a jednoznačnou odpověď. Poznáme, že Boží řád a principy se nás týkají ve všech sférách našich životů.

MF DNES ve svém tištěném vydání otiskla dne 14.5.2004 článek o vojačkách americké armády, které se podílely na mučení iráckých zajatců v Abu Ghraib. Lynndie Engalndová patří mezi ostatních 14% žen americké armády. Autor článku se právem podívoval, že na záběrech loučících se rodin to jsou maminky a ne tatínkové, které opouštějí své rodiny a jdou „osvobozovat“ Irák. Nikdo se už nad tím ani nepozastaví. Cituji:

*Ano, tak hluboko se do naší mentality
vryly následky jiné války, totiž války
kulturní, probíhající celá desetiletí na
„západní frontě“, že již ani neprotestujeme
proti vysílání žen do válečných konfliktů,
kde čelí po zuby ozbrojeným mužům.*

Zakončíme tento úvod další citací, a to ženy, která svým životem dokázala mnoho pro Kristovu slávu. Elisabeth Elliot (manželka Jima Elliota, misionáře, který zahynul v roce 1956 na misijním poli mezi indiány z kmene Auca v Equádoru) ve svém článku nazvaném *Esence ženství* píše:

Skrze tisíciletí lidské historie až do posledních dvou dekád (psáno v roce 1991, pozn. autora) lidé považovali za naprosto samozřejmé rozdíly mezi muži a ženami, že nebylo třeba žádného komentáře. Přijímali věci, tak jak byly. Ale naše jednoduché myšlenky byly napadeny a jsou zmateny. Ztratili jsme naše pevné postoje v mlze rétoriky o něčem, co je nazýváno rovnost. Takže se nyní nacházím v nepříjemné pozici, kdy musím vysvětlovat vzdělaným lidem, co bylo dříve naprosto jasné nejprostšímu zemědělci.³

² *Why bother with truth?* J. Beilby and D. K. Clark. RZIM, 2000

– Dalším projevem postmoderního relativismu v západní společnosti je filmová tvorba. Toto je název a krátká anotace televizního seriálu, který běžel na ČT1 v roce 2004: *Všechno je relativní - (It's All Relative) Na pohlaví a vyznání nezáleží - důležitá je láska. Americký sitcom (2003-2004).*

To, že vůbec na nic neexistuje jediný správný pohled, nám připomene dvaadvacetidílný americký sitcom Všechno je relativní. Při jeho sledování se dá velmi lehce zapomenout na to, že některá témata jsou pro mnohé lidi ještě i v současné době tabu.

³ *Recovering Biblical Manhood and Womanhood* (dále jen RBMW), str. 394-395

JEŠTĚ NEŽ ZAČNEME

Ještě než začneme, se chci vyznat ze svého vztahu k Bibli a církvi. Může se zdát, že to s rolemi mužů a žen zas tak moc nesouvisí, ale souvisí, a to dokonce velmi, což uvidíme později.

VZTAH K BIBLI

Věřím, že Bible je Božím slovem. Není to dílo lidské, byť nástroji jejího vzniku byli lidé (jednotliví bibličtí autoři), ale dílo Boží. Skutečným autorem je Bůh. V knize proroka Ozeáš 8:12 čteme, že Hospodin sám je autorem Zákona, tedy pěti Mojžíšových knih. Stejně jako v případě proroka Samuela (I. Sam 3:19-21), i v případě vzniku kánonu Starého a Nového zákona, Bůh zajistil pro svůj lid své Slovo. O Písmech SZ⁴ čteme v II. Tim 3:15-17 (ČEP) následující:

Od dětství znáš svatá Písma, která ti mohou dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše. Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.

Apoštol Pavel zde svému zástupci v Efezu připomíná, co je Písmo a jaký je jeho účel. Veškeré Písmo je Božím slovem, pocházejícím z Božího Ducha. Pavel ví, že o psané Boží slovo se můžeme a musíme na své cestě víry cele opírat, jinak *nebudeme náležitě připraveni ke každému dobrému činu (skutku)*. Záměrem Písma je tedy naše budování v poznávání Boha, jeho cest a nás samotných.

Jelikož je Bible Božím zjevením a je celá z Božího Ducha, pak o ní platí i následující citace:

II. Pt 1:20, 21 (ČEP) Toho si buďte především vědomi, že žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha.

A do třetice citace z Jakubovy epištoly:

Jk 1:21 Proto odložte veškerou nečistotu a přemíru špatnosti a v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc zachránit vaše duše.

Skrze Boží slovo poznáváme Boha, jeho cesty a nás samotné. Uvěření a poslušnost Slovu přináší záchranu lidské duši nejen na věčnosti, ale i v časnosti (např. vnitřní proměna nebo fyzické uzdravení).

⁴ Celkový konsensus se v rané církvi o podobě NZ kánonu objevuje až na konci 4. st. Přesto již v průběhu 2. st. existovala výrazná shoda nad většinou z 27 NZ knih.

Jak je zřejmé, věřím, že Bůh k nám mluví i nyní skrze své Slovo. Řadím se mezi evangelikální křesťany, kteří uznávají ve svém životě cele autoritu Božího slova. Jelikož toužím po jednotě se všemi věřícími v Ježíše Krista, tak společně s nimi vyznávám starodávné křesťanské vyznání víry, tzv. Credo⁵:

Věřím v Boha,
Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista,
Syna jeho jediného,
Pána našeho;
jenž se počal z Ducha svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Pontským Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest,
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha,
Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit
živé i mrtvé.

Věřím v Ducha svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla
a život věčný.

Amen.

CO JE TO CÍRKEV A JEJÍ STRUKTURA

Nyní se krátce zaměříme na církev. Otázka zní, co je to církev? Je to instituce jako každá jiná? Jestliže ne, tak v čem se odlišuje? Ježíš Kristus již během svého pozemského života kolem sebe shromažďoval jádro budoucí církve. Vyvolil si svých dvanáct apoštolů (Lk 6:13-16), které po tři roky vyučoval Božímu království, aby je po svém zmrtvýchvstání vyslal jako zvěstovatele víry v Mesiáše-sebe. Ježíš o svých učednících hovoří nejen jako o služebnících (Jan 13:13), bratrech (Mt 12:48-50, Heb 2:17), ale i přátelích (Jan 15:15), kteří znají vůli jeho Otce. Nakonec po Kristově nanebevstoupení

⁵ Základní podoba tohoto Kréda se vytvořila ve 2. a 3. st. ve spojení s udílením křtu podle původně římského textu, který vznikl pro tuto potřebu. Křestní obřad se orientoval podle slov zmrtvýchvstalého Krista (Mt 28, 19): „Jděte a učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého!“ Podle toho dostal katechumen tři otázky (věříš v Boha, Otce všemohoucího... ?), jaké dostává i dnes, na něž odpovídal Credo – Věřím.

je vylit Duch svatý a začíná nové období dějin spásy, začíná éra církve a Ducha svatého (Zj 22:17).

Bruce Milne ve své knize *Poznejte pravdu* uvádí celkem osm biblických obrazů církve: Boží lid, Tělo Kristovo, Kristova nevěsta, Boží stavba, Boží království, Boží rodina, Boží stádo a Boží vinice⁶. Všechny tyto obrazy se snaží vystihnout něco, co je hlubokým tajemstvím. V Ef 5:30-33 čteme:

Vždyť jsme údy jeho těla, z jeho masa a z jeho kostí. Proto opustí člověk otce i matku a přilne ke své ženě, a budou ti dva jedno tělo.' Toto tajemství je veliké; vztahují je však na Krista a na církev.

To veliké tajemství je naše napojení na Boha. Žádný věřící v Ježíše Krista není prázdnou nádobou, ale má Ducha svatého a je v něm Boží život (II. Kor 4:6, 7). To je ta nejnádhernejší zpráva v celém vesmíru, každý člověk může mít takové obecenství s Bohem, kde On sám v něm bude přebývat (Jan 14:23). Toto je veliké tajemství. Jak bychom mohli pochopit, že v nás přebývá Bůh? A přesto to je pravda.

V textu z Efezským čteme, že manželství (vztah muže a ženy) odráží vztah Krista a církve. Je důležité si všimnout, že to není obráceně. Vztah mezi mužem a ženou neurčuje vztah mezi Kristem a církví, ale naopak. Odvěký vztah Boha ke svému lidu se odhaluje na manželství muže a ženy. Co je tedy církev? Nejjednodušší definicí asi bude: Církev je společenství věřících v Ježíše Krista.

Podívejme se nyní na strukturu církve. Z pohledu vztahu ke strukturám se ve společnosti i v církvi setkáváme se dvěma přístupy, které mohou být až extrémní. Na jedné straně totální odpor vůči čemukoliv, co připomíná autoritu (anarchismus) a na straně druhé totalitarismus projevující se různou formou uzurpátorství. Na této škále existuje celá řada různých variací, až se dostáváme ke zlatému středu, který vládu vítá jako nezbytný nástroj k vedení, ale nedává jí větší místo než jí náleží, neklade ji nad lidi samé.

Církev jako každá jiná sociologická jednotka musí fungovat podle pravidel zdravého vedení, tj. vedení, které vede a přitom neovládá. Několik samotných biblických obrazů takového vedení přímo předpokládá.

Boží lid. Ve starozákonním Izraeli byli vždy buď významní proroci (Mojžíš, Samuel aj.), kněží (Ezdráš) nebo králové (David, Šalamoun aj.), kteří měli Bohem danou autoritu k vedení Božího lidu.

Tělo Kristovo. Obraz těla ukazuje, že jednotlivé údy jsou ovládány centrem z mozku. Hlava řídí celé tělo. Ve SZ hlava (h. roš) znamenala mimo jiné vůdce (Sd 11:11, II. Sam 22:44).

⁶ *Poznejte pravdu*, Bruce Milne, str. 214-218

Boží stavba. Bez řádného plánování a vedení není možné postavit žádnou stavbu. Stavba postavená bez respektování základních stavitelských pravidel a principů spadne.

Boží království. Žádné království neexistuje, pokud nemá svého krále.

Boží rodina. Hlavou rodiny je otec, což není jen patriarchální tradice, ale Boží učení, jak si ukážeme později.

Boží stádo. Bible označuje věřící jako ovce, které potřebují pastýře. Když pastýři řádně nevedou svěřené stádo, ovce se ztrácejí a hynou.

Boží vinice. Každá taková musí být řádně opatrovaná a udržovaná, není-li tomu tak, je to znakem Božího soudu nad Božím lidem.

Jak je vidět, řád v církvi je něco, co je jí dáno přímo do vínku, a to nejen proto, že Bůh sám je Bohem řádu (I. Kor 14:33, 40). K jejímu zdárnému vývoji to je nenahraditelné.

Podívejme se na čtyři biblické texty, které se přímo ke struktuře církve vztahují⁷:

Fp 1:1 Pavel a Timoteus, otroci Krista Ježíše, všem svatým v Kristu Ježíši, kteří jsou ve Filipech, a také biskupům a diakonům

Pavel zde pracuje se dvěma termíny církevních úřadů: biskupové a diakoni.

I. Tm 5:17 Starší, kteří zastávají (ř. proistemi) dobře svůj úřad, jsou hodni dvojí cti, zvláště ti, kteří se namáhají kázáním a vyučováním.

Proistemi znamená být v čele, vládnout, řídit⁸. Starší po vzoru židovské synagogy vykonávali autoritu nad církví, ve které byli ustanoveni za pastýře (I. Pet 5:1-4).

I. Te 5:12 Žádáme vás, bratři, abyste uznávali ty, kteří namáhavě pracují mezi vámi, jsou vašimi představenými (ř. proistemi) v Pánu a napomínají vás.

Starší, neboli biskupové, jsou opět nazýváni tímto řeckým slovem s významem být v čele, vládnout, řídit. Ti, již jsou představenými v církvi, jsou povoláni do nanejvýš zodpovědné práce, a tou je vedení, spravování církve Ježíše Krista.

Heb 13:17 Poslouchejte své vůdce a buďte poddajní, neboť oni bdí nad vašimi dušemi jako ti, kdo budou vydávat počet; ať to mohou dělat s radostí, a ne se vzdycháním, neboť to by vám nebylo k užitku.

⁷ *Women in Ministry four views.* Příspěvek od Robert D. Culver, str. 157-158

⁸ *Linguistic key to the GNT*, str. 631

Zde jsou dokonce věřící vyzýváni, aby své vůdce poslouchali.

Jak je vidět církev není „holubník“, kde si každý může dělat, co chce a jak chce. Církev je místem, kde se Bůh setkává se svým lidem. Je to místo, kterému Bůh vtisknul svůj řád, aby to bylo všem k užitku. Na nás na ovečkách je se poddat svým vůdcům v církvi a na nich je svoji práci dělat dobře, protože Bůh je za jejich práci bude soudit.

Písmo nám nedává jasný popis, jak by měla vypadat církevní struktura. Přesto se zdá, že presbyterní model (vedení kolektivem starších, kde pastor je první mezi rovnými⁹) má nejbližší k prvotní struktuře sborů. Musíme si ale uvědomit, že struktura není úhelným kamenem křesťanského společenství. To, co bylo na Ježíšově učení tak radikální, byl právě jeho důraz na vztahy, na bratrskou lásku, na milosrdenství, na odpuštění či na pomoc v nouzi. Struktura je pouze nástroj k dosažení vyšších cílů, ona není tím cílem samotným. Cílem je milovat Boha z celého svého srdce a bližního svého jako sebe sama. V tomto kontextu vidím jako podružné se přit o to, který z modelů církevní správy je ten jediný pravý, jestli to je presbyterní, kongregacionalistický nebo episkopální¹⁰. O co jde, je pochopení principu vedení, jenž má být uplatňován v církvi. Bůh povolává jedince, aby byli vůdci v Božím lidu, a struktura to musí umožňovat, ne tomu bránit. Bůh některé volá, aby vedli (pásli), jiné, aby se nechali vést. Alexander Strauch k tomuto tématu dodává:

Stejné principy vedení a správy, které se týkají pasení ovcí, se také dají aplikovat pro vedení místní církve. Shromáždění potřebuje vůdcovství, správu, vládu, řízení, poradenství a výhled. A proto starší musí do jisté míry být vůdci a manažeři. Staršovstvo musí stádu ujasňovat směr a to, čemu věří. Musí stanovit cíle, činit rozhodnutí, opravovat chyby, uskutečňovat změny a motivovat lidi. Dále musí hodnotit, plánovat a vládnout. Proto starší musí být ti, kdo řeší problémy, vedou lidi, plánují a přemýšlejí.¹¹

Jak tedy přistupovat k církvi? Jak se v ní máme chovat? Církev je Božím lidem, je Boží rodinou a zde jde především o naše vzájemné vztahy. Nikdo není víc Boží dítě na základě nějakého úřadu. My všichni jsme bratři (Mt 23:8) a všechny nás Bůh miluje svojí láskou. Všechny miluje stejně, jen některé jedince (nezávisle na církevním úřadu) pozve dál do větších hlubin vztahu. Musíme tedy propojovat oba Boží principy. Princip bratrské lásky s principem vedení a podřízenosti současně.

⁹ Římané tomuto principu říkali *primus inter pares*, což znamená první (jeden) mezi rovnými.

¹⁰ presbyterní-církev vedena staršími, kongregační-rozhoduje celé společenství, episkopální-církev spravovaná biskupem nebo pastorem. *Dynamika života církve*. Pavel Černý, str. 79-80

¹¹ *Biblické staršovství*. Alexander Strauch, str. 16

STVOŘENÍ

Bůh stvořil muže a ženu ke svému obrazu a nazval je člověk. To je jedno ze základních prohlášení Bible ve vztahu k lidstvu jako takovému. Muž i žena odvozují svoji důstojnost ne od toho, co dělají, jaké zaujímají postavení, ale od toho kým jsou: Božím obrazem. Není větší důstojnosti než této a muž i žena ji sdílejí rovným dílem. Richard L. Pratt ve své knize *Najdi svou důstojnost!* poznamenává:

Naše cena nezávisí na vnějších věcech. Bůh, Stvořitel nás všech, prohlásil každého z nás za svůj obraz. Jsme obrazy Krále a máme hodnotu, kterou nám propůjčil Bůh. Nezáleží na tom, co říkají ostatní. Jsme cenní, protože tady na zemi zastupujeme Boha. Ať jste bohatí nebo chudí, vzdělaní nebo nevzdělaní, ať je váš vzhled atraktivní nebo ne, jste nositeli Boží podoby.¹²

Znamená to tedy, že mezi muži a ženami neexistují žádné rozdíly? Nebo jen povrchní, kulturní? První tři kapitoly knihy Genesis nám ukazují jak rovnost, tak rozdílnost v rolích mezi muži a ženami. V Gen 1:27, 28 čteme:

Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: "Ploďte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe."

Zde na závěr šestého dne Bůh tvoří člověka (h. adam). Tato zpráva z první kapitoly nám podává souhrnný výčet Božího díla, nejedná se o popis, jak Bůh tvořil, nýbrž prohlášení, že stvořil. Každá žena a každý muž na celém světě v tuto dobu i v celé historii lidstva ať už pocházejí z jakékoliv rasy, jsou stvořeným obrazem živého Boha. Z této skutečnosti vyplývá základní důstojnost pro každého člověka. Ježíš Kristus nás všechny vyzývá, abychom milovali své bližní (každého člověka) jako sebe sama (Mt 22:24-40). Jsme povinni milovat druhé lidi. Jestliže první kapitola Genesis nám podává souhrnné prohlášení o stvoření člověka, tak druhá kapitola odkrývá více z toho, jak a za jakým účelem Bůh stvořil muže a ženu zvlášť. Ve 2. kapitole 4. verši čteme: *Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny.* Můžeme tedy mít jistotu, že popis z druhé kapitoly je pravdivý.

V 7. verši téže kapitoly se dozvídáme o stvoření člověka, muže (h. adam) z prachu ze země. Byl postaven do Edenu (v. 8, 15), *aby ji obdělával a střežil* a dostal příkázání: „*Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.*“ (v. 16, 17). Toto Bůh přikazuje Adamovi, Eva ještě nebyla stvořena. Adam dostal od Boha úkol nazvat *všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo.*¹³

¹² str. 22

¹³ poznámka pod čarou v ČEP uvádí: ... Člověk smí tvorstvu dát jméno, tzn. je jeho pánem.

Adam byl povolán do role autority¹⁴ nad stvořením (později je tato autorita přidělena i ženě, jak čteme v Gen 1:18 *..Podmaňte ji a panujte nad..*).

Stále je na scéně jen Adam, kterého Bůh stvořil jako prvního v chronologickém řádu stvoření, což s sebou neslo významnou charakteristiku mužovi role. Adam tedy pojmenovává zvířata, která k němu Bůh přivádí, vykonává tak nad nimi Bohem danou autoritu. Ale příběh ještě nekončí. S Adamem, zdá se, není vše úplně v „pořádku“. Je to, jako kdyby mu stále něco zásadního chybělo. Adam je sám, a proto řekl Hospodin Bůh: *„Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc (h. ezer) jemu rovnou.“* (Gen 2:18). Plnost lidství se zjevuje v mužství a ženství společně. Plnost není zvlášť v mužství ani zvlášť v ženství. Hospodin tedy tvoří pro Adama ženu a ten ji pojmenovává muženou (v hebrejštině je krásně vidět návaznost ženy na muže, muž je *iš* a žena *iššá*. Čeština to nedokáže vyjádřit, a proto používá jiné slovo, žena. Srovnej anglické man a woman).

Gn 2:21-23 I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: "Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest."

A jak zmiňuje Raymond C. Ortlund, Jr.: *Toto jsou zaznamenaná první lidská slova a jsou poezí.*¹⁵ Adam překypuje radostí, jako kdyby Bohu říkal:

„Jedině toto stvoření, Otče, ze všech ostatních tvorů, může naplnit moji potřebu po společníkovi. Ona je mi rovnocenná, je mé tělo. Ztotožňuji se s ní. Miluji ji. Nazvu ji muženou, protože pochází z muže.“¹⁶

Takto Bůh stvořil muže a ženu, rovnocenně a přesto rozdílně. Podívejme se na čtyři specifické nejasnosti, které se můžou objevit při četbě a studiu těchto biblických pasáží. Jsou to: 1) Je autorita mezi mužem a ženou sdílená? 2) Otázka Adamovy chronologické prvotnosti (prvorozenství), 3) Adamovo pojmenování ženy a 4) Význam slova pomoc.

JE AUTORITA MEZI MUŽEM A ŽENOU SDÍLENÁ?

Pokud si přečteme jen první kapitolu Genesis, tak není pochyb o tom, že autorita Bohem daná lidstvu je sdílená stejným dílem mezi muži a ženami. Pokud si ale přečteme jen druhou kapitolu, tak vidíme, že autoritu nad celým stvořením dává Bůh Adamovi, protože žena ještě ani neexistovala. Toto jsou dva extrémní pohledy. Na jedné straně úplná rovnost v podílu na

- Nový Biblický Slovník (dále jen NBS), str. 441: *Úkol dávat jména v Bibli všeobecně souvisí s autoritou: Bůh označil pár, jenž stvořil, výrazem „člověk“ (Gen 5:2); člověk jako pán všeho stvoření pojmenoval zvířata (Gen 2:19n).*

¹⁴ Bruce Milne definuje autoritu takto: Autorita je právo nebo moc vyžadovat poslušnost. Poznejte pravdu, str. 12

¹⁵ *RBMW*, str. 101

¹⁶ *ibid.*

autoritě, na druhé straně totální zákaz ženám v podílu na moci (ať už se jedná o rodinu, církev nebo společnost). Je jeden z těchto pohledů ten jediný správný?

Vidíme tedy dva principy, jeden z první kapitoly Genesis a druhý z druhé kapitoly. Chybou je postavit tyto dvě pravdy proti sobě. Naopak, Božím záměrem je, aby se tyto dvě pravdy doplňovaly, prolínaly. Znamená to snad úplný chaos a abdikaci na řád a na nějaké pevné body naší víry, o které je možno se opřít? To rozhodně ne. Jak uvidíme později, tak Bůh rozvinul svoji představu rolí mužů a žen v dalších částech Bible. První dvě kapitoly Písma nám říkají, že není možné upadnout ani do jednoho extrému. Přesto z nich můžeme odvodit obecné pravidlo, že **Bůh povolal muže a ženy, aby společně vládli nad zemí, ale uvnitř jejich vztahů to je muž, kdo má autoritu i nad ženou.**

Můžeme to přirovnat k tomuto příkladu: nejmocnější zemí v současnosti jsou Spojené Státy Americké, tedy souhrnně řečeno každý občan tohoto státu. Podíváme-li se však blíže, uvidíme, že ne každý občan má stejný podíl na této moci a dokonce mezi nimi existují určité mechanismy, struktury, které tuto moc regulují. Ne všichni jsou tedy stejně mocní, existují místní vlády, senát, administrativa a na vrcholu je autorita prezidenta, který jediný má např. moc dát příkaz k odpálení jaderné zbraně.

Stejně tak muži i ženy na základě svého stvoření k obrazu Božímu mají na jednu stranu stejný podíl na moci (jako všichni občané USA). Na druhou stranu je však v rozdělení této moci mezi nimi rozdíl (stejně jako např. prezident USA má větší moc než řadový občan). Jak tedy odpovědět na otázku, jestli muži i ženy sdílejí stejnou autoritu? Odpověď je ano i ne, a to je paradox. Bude záležet na jednotlivých sférách lidského života, ať už v rodině, církvi nebo společnosti, jak se budou role lišit. Stvoření člověka nám dává dva klíčové principy, princip rovnosti a rozdílnosti.

OTÁZKA ADAMOVY CHRONOLOGICKÉ PRVOTNOSTI (PRVOROZENSTVÍ)

Někdy si rovnostářští teologové¹⁷ z tohoto tématu dělají tak trošku legraci. Např. Dan Drápal ve své knize *Emancipace žen v církvi?* na toto téma píše:

*Nicméně jednoduchá logická úvaha nás přivede k poznání, že priorita ve stvoření nehraje žádnou roli: chroust byl stvořen dříve než člověk, a nikdo z toho neusuzuje nadřazenost chrousta.*¹⁸

Na první pohled se tomu tak může vsutku zdát, že to není podstatný biblický argument, ale podrobnější studium nás dovede k jiným závěrům.¹⁹

¹⁷ v této diskusi se mezi evangelikály objevují dvě názorové skupiny, jednou jsou rovnostáři (angl. egalitarian=rovnostář) a druhou komplementaristé (angl. complementarian=doplňující se). Komplementaristé jsou také někdy nazýváni tradicionalisty nebo hierarchialisty-věří v rozdílné role mezi muži a ženami, jež se vzájemně doplňují.

¹⁸ str. 12

Významný evangelikální teolog současnosti Craig L. Blomberg (mimo jiné je autorem komentáře sady NIV k I. Korintským) ve svém příspěvku v knize *Two views on Women in Ministry* na takovýto argument reaguje:

Pavel takto uvádí důvod, proč vylučuje ženy z úřadu starší/dohlážitel, a to z toho důvodu že Adam byl stvořen první. Jak jen to zní podivně moderním uším, v židovském prostředí to však dávalo perfektní smysl. V tomto prostředí prvorozený syn přijímal dvojitý díl dědictví. To že SZ zná několik oslavovaných výjimek k tomuto principu (např. Izmael, Ezau, Ruben) je význačné právě proto, že se jedná o výjimky a ne o pravidlo. Ti, jenž zesměšňují pozici hierarchialistů namítáním, že Pavel neodvozoval nadvládu zvířat nad lidmi, když byla stvořena první (Gen. 1), nechápou vůbec, o co tu jde. Pavel netvrdí, že „první stvořený“ vždycky vede k výsadě; pouze že to má význam při stvoření Adama a Evy (Gen. 2).²⁰

Mezi další výsady prvorozeného syna patří: po smrti otce se stal hlavou (autoritou) otcova domu, vedl domácí bohoslužbu, měl konkrétní odpovědnost vůči mladším sourozencům a náležel mu určitý respekt.²¹ Právo prvorozenství bylo vysoce ceněno po celém starověkém Blízkém východě, jeho privilegia byla ve veliké vážnosti²² a dokonce Mojžíšův zákon hovoří o takovémto právu (Dt 21:15-17). Prvorozený byl také považován za počátek síly otce (Gen 49:3) a zároveň byl zástupcem většího celku (především rodiny; při desáté ráně v Egyptě prvorození egyptští zastupují celý Egypt a prvorození izraelští celý Izrael, Ex 11). Prvorozenství má též význam z pohledu Christologického, neboť o samotném Kristu je řečeno, že je prvorozený všeho stvoření (Kol 1:15-17):

On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebesích i na zemi, věci viditelné i neviditelné, ať trůny nebo panstva, knížatstva nebo mocnosti; všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On je přede vším a všechno v něm spočívá. A on je hlavou těla, církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých, aby on sám zaujal ve všem první místo.

Ježíš, Boží syn, byl vždy první. Než byl stvořen svět viditelný i neviditelný, On byl. On je přede vším a všechno v něm spočívá. On má ve všem první místo. Ne, že by byl někdy stvořen. On je od věků Bůh. Jeho prvotnost znamená, že je hlavou, Pánem těla, církve.

Princip prvorozenství není významný jen ve vztahu ke Kristu, ale i k Bohu. Poté, co Hospodin zázračně vyvedl Izrael z egyptského zajetí, ustanovuje velikonoční slavnost. Na základě tohoto exodu, kdy v Egyptě pomřeli všichni

¹⁹ Thomas R. Schreiner ve svém příspěvku v *Two views on Women in Ministry* (str. 202-203) na tento argument reaguje takto: *Takováto námitka mě vždy zaujme jako vtipná debatní poznámka namísto skutečného argumentu. Vypravěč (knihy Genesis) si takovéto starosti nedělal, že by si čtenáři udělali takovýhle závěr. Je očividné, že lidské bytosti jsou odlišné od zvířat, neboť jako jediné byly stvořeny k Božímu obrazu.*

²⁰ str. 365

²¹ J. B. Hurley. *Man and woman in biblical perspective*, str. 207

²² NBS, str. 831

egyptští prvorození, si Hospodin pro sebe nárokuje všechny prvorozené izraelské. Ti patří jen jemu:

Ex 13:1, 2 Hospodin promluvil k Mojžíšovi: "Posvěť mi všechno prvorozené, co mezi Izraelci otvírá lůno, ať z lidí či z dobytka. Je to moje!"

Ex 13:12, všechno, co otvírá lůno, odevzdáš Hospodinu. Všichni samečci, které tvůj dobytek vrhne nejprve, budou patřit Hospodinu.

Ex 13:15 Když se farao zatvrdil a nechtěl nás propustit, pobil Hospodin v egyptské zemi všechno prvorozené, od prvorozeného z lidí až po prvorozené z dobytka. Proto obětuji Hospodinu všechny samce, kteří otvírají lůno a každého prvorozeného ze svých synů vyplácím.

Prvorozenství se vztahovalo jen na mužské potomky, na samce, netýkalo se žen, samic. Později po této události si Hospodin vzal namísto prvorozených celý kněžský kmen Lévi (Nu 3:11-13, 40-51). Kněží z rodu Lévi měli výsadní postavení v izraelské společnosti, zastupovali Boha na zemi a Izrael před Bohem. Jejich povinností bylo řádně dodržovat bohoslužbu a vyučování Zákona. Jejich pozice byla autoritativní z toho důvodu, že měli Bohem dané pověření vykládat Zákon. Všichni kněží byli mužského pohlaví. To bylo Hospodinovo nařízení.

Má tedy prvotnost v Adamově případě nějaký hlubší význam? Nepochybně ano. Ve stvoření prvního člověka Adama a Evy, Adamova chronologická prvotnost s sebou nese obdobné rysy autority, jež později vidíme v konceptu prvorozenství. Právo prvorozeného nebyla věc jen starověkého Blízkého východu nebo Izraele. Je to věc Boží a Christologická. Kristova prvotnost ve všem přímo souvisí s jeho autoritou, nadvládou nad celým stvořením.

ADAMOVO POJMENOVÁNÍ ŽENY

Podívejme se teď na okamžik, kdy Bůh poté co z Adamova žebra vytvořil ženu, ji přivádí k němu. Je to nedlouho po tom, kdy Adam skončil s pojmenováváním zvířat (Gen 2:20). Ve dvacátém třetím verši druhé kapitoly čteme Adamovo zvolání: „*Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou (h. íššá) se nazývá, vždyť z muže (h. íš) vzata jest.*“ Adam pojmenovává stvoření, jež Hospodin vytvořil z jeho žebra, ženou. Stejně tak Adam pojmenovával všechna ostatní stvoření, jež k němu Hospodin přivedl, verš 19: *Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku (míněn Adam), aby viděl, jak je nazve.*

Adam v tomto okamžiku neprovádí zoologickou studii, prostě rozlišuje různé zvířecí druhy od ostatních, slony od koz, opice od lva apod. Ani v tomto okamžiku nedává své ženě jméno, jež by ji podrobněji charakterizovalo (to činí až později, kdy ji nazývá Evou, *protože se stala matkou všech živých*, Gen 3:20), ale odlišuje ji od ostatního stvoření a to tím způsobem, že jinými slovy říká: „*Ona je jako já, je ze mě. Ona je kus mě!*“ Muž odlišuje ženu od

ostatního stvoření a rozpoznává to, co mu Bůh v ní dává. Dává mu člověka (později se podíváme na šířku používání hebrejského termínu adam). Důstojnost ženy nemůže být nikdy snížena na úroveň jiného stvoření než je člověk. **Muž i žena jsou oba obrazem živého Boha, který je stvořil v rozmanitosti funkce, ale shodnosti podstaty.** Muž prohlásil ženu za součást sebe a tím za sobě rovnou. Rozpoznal v ní něco naprosto odlišného od toho, co do té doby viděl a pojmenovával. Adamovo pojmenování ženy ženou je tedy projevem jeho vůdcovství ve vztahu vůči ní, a to je řád stvoření.²³ Toto vše se ještě odehrává v ráji, kde není ani náznak hříchu. Vše bylo naprosto dokonalé.

VÝZNAM SLOVA POMOC

Různé alternativní překlady tohoto slova (h. ezer) z posledních několika desetiletí jsou velmi rozmanité, např. R. David Freedman²⁴ navrhuje překlad moc, síla (...*učiním mu moc jemu rovnou*) nebo zachránce života²⁵ (...*učiním mu záchránkyni života jemu rovnou*).

Pokud se tyto alternativy snaží ukázat důstojnost ženy jako muži rovnému, je vše v naprostém pořádku. Pokud se ale někteří z těchto variant snaží dokázat nadřazenou roli ženy²⁶, dochází k nesprávnému výkladu Písma, jenž se zakládá na hypotézách a ne na významu slova v daném biblickém textu. Standardní hebrejsko-anglický lexikon (F. Brown, S. Driver a C. Briggs) uvádí u slova ezer tyto významy: 1) pomocník, 2) ten kdo pomáhá. Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu od Blahoslava Pípala, uvádí u podstatného jména tyto významy: pomoc, pomocník a u slovesného tvaru kmene QAL: pomoci, být ku pomoci, pomáhat, poskytovat pomoc, přispěchat na pomoc a přispívat.

Je pravda, že většina ze SZ výskytů tohoto slova se vztahuje na Hospodinovu pomoc Izraeli. Je třeba si ale uvědomit, že 1) Hospodin se blahosklonně sklání ke svému lidu, např. Ž 33:20, 121:1. Což vůbec nesnižuje jeho velikost, ba naopak jeho velikost se tím jen projevuje. Při křesťanské bohoslužbě nejen my sloužíme Bohu, ale i On skrze svého Ducha Svatého slouží nám. Rodiče se stejně tak sklánějí ke svým dětem, když jim pomáhají s domácími úkoly, oblékáním apod., 2) pomoc ženy není pomoc někoho méněcenného, ze stvoření jasně vyplývá rovnost jejich podstaty, oba dva jsou člověk a za 3) slovo ezer se také vyskytuje v textech, kde pomoc poskytuje někdo, kdo je v podřízeném postavení, např. I. Kr. 20:16, kde 32 králů přišlo na pomoc Ben-hadadovi, který byl mocnější než oni. V knize Soudců 5:23 vyzývá Debora k prokletí Meróz, protože nepřišli na pomoc Hospodinu a toto

²³ rovnostářští teologové akt Adamova pojmenování ženy z Gen 2:23 vnímají jako „rozpoznání“ toho, co je Adamovi v ženě darováno. Nevnímají to jako projev jeho autority ve vztahu muž žena, viz Alvera Mickelsen ve *Women in Ministry four views*, str. 183

²⁴ Universita of California, specialista na semitské jazyky. Citace z *Women in Ministry four views*, str. 183

²⁵ *!Pozor! srdce muže*, str. 50

²⁶ Linda L. Belleville ve svém příspěvku v *Two views on Women in Ministry* na str. 142 uvádí: *Všech 19 ostatních výskytů slova ezer ve SZ uvádějí význam asistence někoho silného vůči někomu v nouzi, především se jedná o pomoc od Boha, krále, spojence nebo armády.*

spojení opakuje 2x za sebou. Zde se dokonce jedná o pomoc samotnému Hospodinu.

Je zjevné, že význam slova ezer z Gen 2:18 určíme od kontextového pozadí. Dává Hospodin Adamovi někoho, kdo je mu nadřazený? Dává Hospodin Adamovi pomocníka, protože je neschopný? Hospodin daroval muži ženu, protože byl sám (Gen 2:18), a to není pro člověka dobré. Adam pojmenoval všechna zvířata, jež k němu Hospodin přivedl (verš 20). Adam, ale potřeboval sobě rovného pomocníka. Tato vazba je úplně výmluvná. Žena je muži rovná co do hodnoty, důstojnosti, ceny apod., ale její role je být muži ku pomoci. Vůdcem je muž. Bůh nestvořil muže pro ženu, ale ženu pro muže. To je naprosto zjevné a jasné. To je řád stvoření.

MUŽSTVÍ VERSUS ŽENSTVÍ

V této kapitole nechceme porovnávat mezi mužstvím a ženstvím, abychom zjistili, kdo je lepší nebo něco takového. Mužství versus ženství znamená, že jsou zde dvě „substance“, které jsou odlišné a tím, že je postavíme proti sobě, více poznáme každou z nich. Pán Bůh, když stvořil muže a ženu, nestvořil jen první manželský pár, ale zároveň stvořil něco, co můžeme nazvat jako mužství a ženství.²⁷

Hospodin stvořil muže a ženu s jejich biologickými, psychickými a duchovními odlišnostmi jednou provždy. Akt stvoření se již nikdy neopakoval. Celé ostatní lidstvo pochází z těchto dvou svých předchůdců. Adam je pravzorem (archetypem) mužů/mužství a stejně tak Eva je pravzorem (archetypem) žen/ženství. Všichni další lidé jsou z Adama a Evy jako ze svých předchůdců. To je velmi důležité si uvědomit, neboť biblické zprávy jsou pro nás směrodatné v poznávání skutečného mužství a ženství. Poznáváme-li principy ve vztahu mezi muži a ženami obecně z aktu stvoření, pak víme, že takto zamýšlel sám Bůh, aby se lidé vzájemně chovali a doplňovali.

S vynikajícími definicemi mužství a ženství přichází John Piper ve velmi rozsáhlém díle věnovanému biblickému pohledu na mužství a ženství.²⁸ Tato kniha se věnuje tomuto tématu z pohledu teologie, historie, biologie, psychologie a sociologie. Autory jsou přední evangelikální osobnosti ve svém oboru. John Piper ke svým dvěma definicím říká: *Definice nejsou vyčerpávající, ale dotýkají se nás všech. Jsou pokusem dostat se až k jádru nebo alespoň k nezbytnému aspektu mužství a ženství.*²⁹ O definici mužství a ženství říká, že se vztahuje i na neženaté a neprovdané, neboť i svobodní muži a ženy vytvářejí rozmanité vztahy s opačným pohlavím.

²⁷ Robert D. Culver ve *Women in Ministry four views* na str. 30 o této skutečnosti hovoří jako o něčem, co je nevyhnutelné a neoddiskutovatelné.

²⁸ *Recovering Biblical Manhood and Womanhood* (RBMW). Editoři John Piper a Wayne Grudem. Vydal Crossway Books 1991. Možno zdarma stáhnout z: <http://www.cbmw.org/rbmw/index.php>

²⁹ *RBMW*, str. 35-36

DEFINICE MUŽSTVÍ:

V SRDCI ZRALÉHO MUŽSTVÍ JE SMYSL PRO LASKAVOU ZODPOVĚDNOST K VEDENÍ, ZABEZPEČENÍ A OCHRANĚ ŽEN ZPŮSOBY VHODNÝMI PRO ROZDÍLNÉ VZTAHY MUŽE.

DEFINICE ŽENSTVÍ:

V SRDCI ZRALÉHO ŽENSTVÍ JE UVOLŇUJÍCÍ DISPOZICE K UPEVNĚNÍ, PŘIJETÍ A ŽIVENÍ SÍLY A VEDENÍ OD DŮSTOJNÝCH MUŽŮ ZPŮSOBY VHODNÝMI PRO ROZDÍLNÉ VZTAHY ŽENY (překlad autor).³⁰

Mužství a ženství se týká nás všech, neboť každý může v sobě rozvinout plnost toho, jak ho Bůh stvořil. Je krásné vnímat rozdíly mezi muži a ženami, jež se pak vzájemně doplňují. Jsme jiní, ale přesto společně tvoříme to nejkrásnější zde na zemi-lidstvo. Přijmeme-li tyto definice za své, pak vidíme, že v různých vztazích se budou principy projevovat rozdílně. Proto se v každé z těchto definic uvádí „pro rozdílné vztahy muže nebo ženy“. Jinak se bude muž chovat ke své ženě a jinak ke kolegyni v práci, byť v obou dvou případech se má projevovat jeho mužství. Stejně tak žena má jiný vztah ke svému manželovi nebo např. rodnému bratrovi. Principy biblického mužství a ženství pronikají všemi našimi vztahy jako neviditelné nitky. I takový vztah syna a matky v sobě odráží tyto principy, ale je ještě doplňován další biblickou pravdou, a to je úcta dětí vůči svým rodičům. Konkrétní podoba takového vztahu bude v určitých detailech individuální, přestože pravidla mužství a ženství a rodičovské úcty jsou Bohem dané, transcendentní a tudíž neměnné. Záleží tedy na nás, jestli budeme následovat to, co je hluboce vetkáno do naší přirozenosti, anebo jestli se necháme překřičet hlasem světa, jenž na dary mužství a ženství pohlíží úplně jinak. Podívejme se co o krizi mužství v naší západoevropské civilizaci tvrdí poradce pro otázky rodiny John Eldredge ve své knize *!Pozor! srdce muže*:

Společnost si z větší části nedokáže na muže udělat jasný názor. Posledních třicet let strávila tím, že predefinovávala mužství na něco citlivějšího, bezpečnějšího a... inu, ženštějšího – a teď mužům vyčítá, že nejsou muži.³¹

Autor ve svém popisu mužství pokračuje:

*Mužnost je určitá těžko definovatelná substance, kterou chlapec od přírody potřebuje stejně jako jídlo a pití. **Je to něco, co se předává mezi muži.**³² (zvýraznění autor)*

³⁰ ibid.

³¹ str. 12

³² ibid., str. 61

Na otázku k čemu je muž odpovídá:

Adam a po něm všichni jeho synové dostávají neuvěřitelné posláni: podmanit si a panovat, plodit se a množit.³³

Krizi mužství shrnuje takto:

Celá tahle současná krize mužství je zaviněna tím, že už nemáme společnost válečníků, místo, kde se muži učili bít se jako muži.³⁴

O ženství říká toto:

Stejně jako má svou otázku každý chlapec, má ji i každá holčička. Její otázka se ovšem netýká síly. Volání z hlouby dívčího srdce zní: Jsem krásná? Každá žena potřebuje vědět, že je nesmírně krásná a romanticky záhadná a že je vyvolená.³⁵

John Eldredge ze své mnohaleté praxe ví, o čem mluví. V posledních několika desetiletí se společnost dostává do bodu, kdy tradiční a biblické pojetí rolí mužů a žen je nahrazováno novým společenským řádem, kdy Bohem dané rozdílnosti vyplývající z odlišností obou pohlaví, jsou nulovány. To ale nestačí, jakýkoliv odpor proti oficiálním filosofickým trendům ve společnosti týkající se rolí mužů a žen, je velmi silně umlčován. Právě v těchto dnech, kdy píšu tyto řádky, byl italský komisař EU Rocco Buttiglione, jenž je katolík, odmítnut výborem Evropského parlamentu pro lidská práva kvůli jeho názoru na homosexualitu a postavení ženy v rodině.³⁶ Tradiční biblické hodnoty jsou pod neustálou palbou. Cílem levicových a protikřesťanských organizací je úplné rozvrácení tradiční rodiny.

BIOLOGICKÉ A PSYCHOLOGICKÉ ROZDÍLNOSTI MEZI MUŽI A ŽENAMI VYPLÝVAJÍCÍ ZE STVOŘENÍ

Podívejme se teď, jestli mezi muži a ženami existují nějaké vrozené **biologické a psychologické rozdílnosti**, jež by je předem určovaly k nějakým činnostem. Gregg Johnson³⁷ k tomu poznamenává: *Jako muži a ženy jsme odlišně obdarováni nejen v anatomii a fyziologii, ale také v našem chování.* Je obecně známé, že mezi většinou savců, samci inklinují budovat

³³ ibid., str. 48

³⁴ ibid., str. 146

³⁵ ibid., str. 153

³⁶ Rocco Buttiglione na svoji obhajobu řekl: "Mám za to, že není pochybností o tom, že pro Evropský parlament a pro Evropu je lepší mít někoho, kdo má svědomí. Kdybych ale měl být diskriminován, kvůli tomu, že jsem katolík, zůstanu raději katolíkem."

"Myslím si, že mnozí lidé, včetně mě, jsou hříšníky, to však neznamená, že je považuji za větší hříšníky, než jsem já. Je to teologická záležitost a nemělo by se to směřovat s politikou."

Křesťanský demokrat Buttiglione, který má blízko k Vatikánu, při slyšení v Evropském parlamentu prohlásil, že homosexualita je hřích. Zdroj: informační server ČTK, 14.10. 2004

³⁷ Gregg Johnson, článek: *Biologický základ pro specifické chování na základě pohlaví v RBMW*, str. 280-293.

Autor je pomocný profesor biologie na Bethel College

hierarchiální sociální řád.³⁸ Naproti tomu samice jsou více zapojené v péči o potomky, jako důsledek úzké závislosti novorozenců na mateřském mléku.³⁹ Stejným způsobem antropologové nacházejí universální způsoby chování na základě pohlaví v lidských kulturách.

*Z dvěstěpadesáti studovaných kultur, muži dominují téměř ve všech. Muži jsou téměř vždy ti, kdo vytvářejí pravidla, loví, staví, vyrábějí zbraně, pracují se železem, dřevem a kamením. Ženy se především věnují péčováním a výchově o děti. Středem jejich aktivit je udržování a péče o domácnost a rodinu. Mnohem více jsou zapojeny do výroby hrnčířských výrobků, pletených košů, oblečení, pokrývek apod. Shromažďují jídlo, opatrovávají ho a připravují, zajišťují a nosí dříví a vodu. Shromažďují a melou zrní.*⁴⁰

Gregg Johnson k takovýmto a podobným zjištěním dodává:

*Takováto data ukazují k biologickému předurčení v chování založeném na pohlaví. Ve skutečnosti, jak zkoumáme biologii savců a lidí především, nacházíme odlišnosti související s pohlavím ve všech orgánových systémech, včetně mozku a nervového systému.*⁴¹

A. Glucksman k biologickým odlišnostem mezi pohlavími dále uvádí:

Muži v průměru mají hustší, silnější kosti, šlachy a vazy, což jim umožňuje vykonávat těžší práci.⁴² Muži mají o 10% vyšší počet červených krvinek, vyšší hemoglobin a následkem toho vyšší přenosovou kapacitu kyslíku v krvi.⁴³ Naproti tomu ženy v průměru mají více uložených a kolujících bílých krvinek.⁴⁴

Při studii chování živočichů a člověka dospíváme k těmto závěrům:

*Etologové argumentují, že pro samice pečující o množství potomků a jednající s ostatními samicemi a jejich potomky v sociálních skupinách, kde se přenosné nemoci můžou velmi rychle šířit, je toto význačná a prospěšná charakteristika. Muži, jenž byli historicky méně zapojeni do těchto aktivit, ale mnohem více v lovení, ochraně, stavění, válčení atd., mnohem více potřebují dobrý systém na hojení ran.*⁴⁵

³⁸ I. S. Bernstein. *Analysis of Key Role in a Capuchin (Cebus albifrons) Group*, Tulane studies in Zoology 13 (1966): 44-54. Jedná se o studium opic tohoto druhu (Cebus albifrons).

³⁹ M. Daly a M. Wilson. *Sex, Evolution, and Behavior* (Boston: Duxbury Press, 1978), str. 55-79.

⁴⁰ G. Murdock. *The Common Denominator of Cultures. The science of Man in the World Crisis* (New York: Columbia University Press, 1945), str. 123-142.

⁴¹ *RBMW*, str. 282

⁴² A. Glucksman. *Sexual Dimorphism in Human and Mammalian Biology and Pathology* (Academic Press, 1981), str. 66-75

⁴³ *ibid.*, str. 77-110

⁴⁴ *ibid.*, str. 77-85

⁴⁵ J. Durden-Smith a D. Desimone. *Sex and the Brain* (New York: Arbor House, 1983), str. 71-73

Gregg Johnson ve své studii dochází k závěru, že *tato data silně argumentují pro spíše biologický než kulturní vysvětlení těchto odlišností mezi oběma pohlavími*. Také přichází s velmi zajímavým zjištěním na základě studie Willarda Harleyho⁴⁶ týkající se příčin manželské nevěry. I zde je vidět odlišnost ve zranitelnosti u žen a u mužů, když nejsou v manželství naplněny jejich potřeby:

ŽENY: 1) potřeba po citu, 2) potřeba komunikace, 3) potřeba upřímnosti, 4) potřeba minimálního finančního zabezpečení a 5) potřeba závazku pro rodinu.

MUŽI: 1) nedostatek sexuálního naplnění, 2) nedostatek uvolňující společnosti, 3) nedostatek atraktivní manželky, 4) nedostatek domácí podpory a 5) nedostatek úcty.

GENESIS 3. KAP. – PÁD ČLOVĚKA

Vraťme se teď do zahrady Eden. Bůh stvořil muže a ženu, stvořil je ke svému obrazu (Gen 1:27), také jsme viděli, že přes jejich vrozenou důstojnost, kterou oba shodně sdílí, Hospodin přidělil Adamovi úkol, který ženě nepřidělil (pojmenovávání zvířat, Gen 2:19n). Vidíme tedy odlišnost v Božím povolání pro muže a pro ženu. Muž je vůdcem a žena je jeho pomocí. Je to Adam koho Hospodin Bůh v Edenu instruuje⁴⁷: „*Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.*“ (Gen 2:16, 17) Je to muž koho Hospodin pověřuje svými příkázáními. Jeho zodpovědností i autoritou později bude svoji partnerku těmito nařízením vyučovat.

Následně dochází k události, která natrvalo změnila dějiny lidstva: Pádu do hříchu. První muž i žena padnou, selžou, zhřeší. Důsledky jejich činu vidíme stále kolem sebe, vidíme všechny možné projevy zla v našich vlastních srdcích, vztazích, ale i v celé společnosti. Padlý člověk je tou nejnebezpečnější zbraní. Nikdo nikdy nedokázal tolik zla, jako člověk v moci hříchu. Třetí kapitola knihy Genesis nás uvádí na scénu, kdy nepřítel Boží, satan, svádí ženu k neposlušnosti Božího příkazu těmito slovy: „*Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?*“ (Gen 3:1).

Đábel dělá od samého začátku dva základní kroky své taktiky. Zaprvé **lže**. O něm je řečeno, že je to lhář, zloděj a vrah a to od samého začátku, kdy takto působí (J 8:44, 10:10). Dále napadá ženu. Đábel to svým přímým útokem nezkouší na Adama, ale na ženu. Proč? Adam měl jasné instrukce přímo od Boha (Gen 2:16, 17), kdežto žena je měla zprostředkované od svého muže. Přesvědčit Adama o takovéto lži: „*Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?*“ by bylo mnohem těžší, neboť Adam o nějakou dobu před tím akusticky slyšel od Boha toto: „*Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl,*

⁴⁶ *His Needs, Her Needs* (Old Tappan, NJ: Fleming H. Revel, 1988)

⁴⁷ je to naprosto jasné z kontextu. Žena ještě nebyla stvořena a taky slovesné tvary jsou v mužském rodu jednotného čísla.

propadneš smrti.“ (Gen 2:16, 17) Adam věděl, co Bůh říkal. Žena tomu musela věřit. Vojenskou terminologií to bylo méně chráněné místo v dokonalé harmonii vztahu muže a ženy.

Druhá věc, kterou ďábel podniká je **převrácení role**. Byl to muž, kdo měl stát v autoritě a bdít nad vztahem muž žena. Žena se měla nechat vést a přijímat jeho instrukce. Co tedy ďábel dělá? To, co po celou dobu svého účinkování na scéně. Slibuje lidem svobodu od nadvlády někoho jiného. Jenom u něho je skutečná „svoboda“. Svoboda dle satana je být nevěrný, svoboda je onanovat, svoboda je žít homosexuálním způsobem života, svoboda je vzít si marihuanu, svoboda je nenávidět druhé lidi... Celý satanismus se točí kolem této takzvané „svobody“ bez Božích pravidel. Jeho taktika se nikdy nezměnila, ale bohužel stále funguje a lidská pýcha je jeho spojenec. Jeho úmysly nám nejsou neznámé, jak říká Písmo (II. Kor 2:11).

Ďábel ženě slibuje něco, co jí Bůh nedal, možnost nezávislého rozhodnutí. Nepřipomíná nám to něco? Nezní to jako heslo z kampaně mnohé politické strany, nezní to jako právo ženy na seberozhodování? Není právě o tomhle feminismus, který vnímá muže jako historicky a kulturně určeného uzurpátora moci? Je to opravdu tak, že v téhle svobodě nalezne žena to právě štěstí? Je nyní šťastnější a svobodnější, když si může v klidu a veřejně objednat potrat svého ještě nenarozeného miminka? Ne, tohle není ta svoboda, kterou Bůh zamýšlel pro ženu. Bůh má pro ženu jinou svobodu.

V Božím plánu stvoření je pro ženu Boží svobodou vztah manželství, kde muž je hlavou, tedy vůdcem. John Eldredge tvrdí, že *žena je stvořena pro mužova slova a žízni po nich*.⁴⁸ Z hlediska spasení a naplnění všech ženiných potřeb je to osobní vztah k Bohu skrze Ježíše Krista, co ženu jedinečně naplní. Skutečným problémem ženy tak jako i muže je hřích. Ježíš přišel právě proto, aby svůj lid osvobodil od hříchu a daroval mu ztracenou svobodu (Mt 1:21).

Ženy by neměly věřit lžím o svobodě bez poddanosti muži a o svobodě bez poslušnosti Bohu. Co tedy ďábel dělá? Lže. Lže ženě, jež je „slabší“ nádobou (I. Pet 3:7). Okrádá ji. Okrádá ji o intimitu vztahu s manželem, už nikdy žena nebude tak blízko svému muži jako byla před pádem. A zabíjí ji. Zabíjí její ženství. Od tohoto okamžiku bude žena bojovat o své místo v mužově srdci. A rázem je dokonalá Boží harmonie nenávratně pryč.

Eva udělala obrovskou chybu, a tou bylo její rozhodnutí bez muže. Rozhodla se sama, aniž by se poradila se svým mužem, jenž ji do té doby instruoval o Božích pravdách. Žena, aniž by na to měla autoritu, rozhodla za celé lidstvo.

Ďábel se svým nátlakem na ženu uspěl. Žena podlehla jeho taktice. Co nám to říká, jestli vůbec něco? Bůh nestvořil ženu, aby byla vůdce ve vztahu vůči muži, ale je tomu naopak. Ve vztahu muž žena je vůdcem muž. Bůh ho pro to stvořil. V čem byla ženina výchozí dispozice horší než u muže do boje

⁴⁸ *!Pozor! srdce muže*, str. 155

s ďáblem? Žena byla pod velikým tlakem a pokušením. Pokušení je stejné jak u muže, tak u ženy, ale ten tlak je veliký rozdíl. Ďábel na ženu naléhá: tak se rozhodni a buď svobodná! Pro vůdcovství je jedno z klíčových vlastností umět snášet rány. Nemusí se hned jednat o fyzické rány, ale ono stačí i ty verbální, popř. duševní. Slova jsou jako meče, kdosi poznamenal. Pro boj Bůh předem určil muže a ne ženu. Muž by možná také podlehl pokušení (což se samozřejmě nikdy nedozvíme), ale rozhodně by v tomto boji měl lepší výchozí pozici.

Eva poslechla ďábla a *vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl.* (Gen 3:6). Někdy se spekuluje o tom, kde byl Adam, když žena byla oklamávána ďáblem. Jeho polohu přesně neznáme. Pouze známe tato fakta. Ďábel mluví k ženě a je zjevné, že je sama, protože odpovídá hadovi slovy, jež jí předal Adam. Kdyby byl Adam přítomen, tak se chopí slova a jeho reakce bude mnohem ráznější, protože on ta Boží slova osobně přijal. Ženina váhavost, jež se projevuje diskusí s hadem, vycházela z faktu její víry namísto Adamovy osobní zkušenosti o Božím nařízení ohledně stromů v zahradě.

V okamžiku, kdy byla žena sama nechráněna Adamem, byla mnohem náchylnější k podlehnutí útoku od nepřítele. Pro muže zde zní jedna biblická rada: Neodcházej od své ženy na delší dobu, než je nezbytně nutné. Proto je součástí mužství i ochrana ženy. Bůh dal ženě ochránce a tím je muž a na prvním místě její vlastní. Nemůžeme tedy odvodit, že by muž stál vedle ženy (byť ďábel k ženě mluví v množném čísle) a pasivně by koukal, jak mu ďábel krade ženu, o které nedlouho předtím prohlásil, jak ji miluje (Gen 2:23).

V šestém verši se tedy Adam a žena opět setkávají a žena dává svému muži zakázané ovoce a on ji. Zde se odehrává něco, co je úplně absurdní, žena udělá něco, co nemá, protože je ve špatný čas na špatném místě, ale muž prostě bezmyšlenkovitě přijímá od své ženy zakázané ovoce. Jeho jednání se dá těžko pochopit než tak, že abdikoval na své vůdcovské postavení ve vztahu a raději volí cestu menšího odporu. Adam udělal něco, co dělá mnoho mužů, vzdal se své zodpovědnosti ve vztahu k ženě, čímž trpí nejen žena, ale i on sám. Naplnění lidského života nalezneme jen v poslušnosti Božích příkazů a ten pro Adama zní, buď vůdce a nezříkej se své zodpovědnosti, kterou máš od Boha.

Můžeme si být tedy jisti, že by Adam stejným způsobem neabdikoval na ďáblovy svody a raději by se mu nepodřídil? To samozřejmě nikdy vědět nebudeme. Rozdíl však mezi Adamovou abdikací ďáblu a ženě je v tom, že před ďáblem by svoji ženu musel chránit, kdežto při abdikaci vůči ženě pouze volí „jednodušší“ řešení. Toto je, co i v současnosti často slýcháváme od mužů: „Hlavně abych měl klid...“ Muž abdikuje na svoji zodpovědnost ve vztahu a plně se podílí na hříchu Evy. Nyní je to už plně hřích jich obou. Ani jeden z nich nemá žádnou výmluvu. A co je zvláštní, Bůh nebude nikdy volat k zodpovědnosti za tento hřích ženu, ale vždy muže, protože muž nese zodpovědnost za stav vztahu s ženou. V epištole Římanům 5:14 čteme:

Přesto smrt vládla od Adama až po Mojžiše i nad těmi, kdo nezhřešili podobným přestoupením jako Adam; ten je předobrazem toho budoucího.

Bůh, když přichází do Edenu, aby mluvil s člověkem, volá Adama (muže)⁴⁹: „*Kde jsi?*“ (Gen 3:9). V jedenáctém verši se ho ptá: „*...Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?*“ a zde se projevuje další smutná charakteristika mužů, Adam svaluje vinu na svou ženu, čteme ve dvanáctém verši: „*Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.*“ Až to trochu vypadá, jakoby se Adam litoval. Jeho abdikace na zodpovědnost za vztah dosáhla tak daleko, že se lituje jaký je to „chudáček“ a jakou to dostal ženu. Jestliže pád ženy byl hluboký, Adamův je ještě hlubší. Ženina obhajoba před Bohem je mnohem stručnější a prostší jakýchkoliv úhybných manévrů, prostě přiznává, verš 13: „*Had mě podvedl a já jsem jedla.*“ No a jak na to odpovídá Hospodin? Hospodin se zde projevuje cele jako Bůh plný svatosti a milosrdenství. V jeho odsouzení je hned zárodek budoucí záchrany. Hospodin vyhání prvního člověka ze zahrady Eden, aby ve své hříšnosti nezůstali na věky, protože kdyby jedli i ze stromu života, stalo by se tak (Gen 3:22-24). Vyhnání z ráje tedy není projev nelítostného Boha, ale je to projev svatosti a milosti. Jakoby Bůh říkal: *Nyní musíme skončit, ale je to proto, abychom mohli znovu začít.*

Jako první projev Hospodinovy péče o člověka po pádu je jeho oděnění koženou suknicí, čteme, verš 21: *Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přioděl je.* Když Hospodin vyhání člověka z ráje, tak je to znovu muž (Adam), koho oslovuje, když tvrdí: *Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat.* Úkol obdělávat zemi je dán Adamovi, stejně tak rodit děti je úkol a výsada ženy (Gen 2:5, 24). Adam i zde přijímá utvrzení svého vůdcovského postavení ve vztahu k ženě, byť tak zásadně selhal. Jeho žena je v něm skrytá. I tohle je Boží milost. Bůh dává povstávat novým začátkům. Vraťme se ještě krátce k Božímu odsouzení hada, ženy a Adama. Had, jenž znázorňuje ďábla, je proklet Bohem takto:

Gn 3:14, 15 I řekl Hospodin Bůh hadovi: "Protožes to učinil, buď proklet, vyvržen ode všech zvířat a ode vši polní zvěře. Polezeš po bříše, po všechny dny svého života žrát budeš prach. Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu."

Čtrnáctým veršem Bůh určuje hadovi nový úděl. Bůh ho mohl úplně vymazat z říše zvířat, přesto to nečiní. I toto je projev jeho milosrdenství. Co je však na Božím charakteru přímo úchvatné, je verš patnáctý. V jednom proslovu, kdy Bůh spravedlivě soudí za porušení svých příkazů, také odhaluje svůj plán spásy pro celé lidstvo. A jak bylo řečeno výše, skrze ženu přišel na svět hřích, skrze ni také přijde řešení. To símě, které rozdrtí hadovi hlavu, je sám Pán Ježíš Kristus, Boží syn, jenž se narodil z Marie pany (Mt 1:23-25). Ta radostná zpráva (evangelium) hned na začátku lidských dějin v okamžiku největší katastrofy zní: *Přijde potomek z ženy, který přemůže*

⁴⁹ ukazovací zájmeno ty je mužského rodu

děbala a každý kdo v něj uvěří, zvítězí nad svým hříchem a opět získá věčný život. (I. Jan 2:12-14, parafrázováno)

K ženě Bůh promlouvá:

Gn 3,16 Ženě řekl: "Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout."

Trestem za hřích ženy je 1) bolest při těhotenství a porodu, 2) dychtění po svém muži a 3) jeho vláda nad ní. Jelikož sám Bůh je autorem zákona *mzdou hřichu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu* (Ř 6:23), tak nás nemůže překvapit, že Bůh soudí své stvoření, protože on je mimo jiné Bohem veškeré spravedlnosti a nikomu nestraní (Ř 2:6-12).

Co nám tato výpověď říká? Pán Bůh netrestá ženu tím, že by jí nařídil rodit děti. On ji takovou stvořil. Jedině žena má tu výsadu přinést na svět živého tvora, žena jako samice je Bohem stvořena k rození dětí a to je její vznešená výsada (role). To, co je nyní po pádu nového, je ta bolest při těhotenství a porodu. TOTO JE DŮSLEDEK ŽENINA HŘICHU, NA KTERÝ BŮH REAGOVAL SPRAVEDLIVÝM TRESTEM. To k čemu zde dochází je narušení původního Božího záměru, ne jeho změnění. Když dochází ke změně v prožívání těhotenství a vztahu k muži, tak dochází k narušení původního dokonalého stavu. Rodit děti⁵⁰ a mužova autorita je věc Bohem daná ještě před pádem, tudíž velmi dobrá. Není to následek hřichu, byť je to porušeno hříchem tak jako všechno ostatní v lidském světě. Kapitola třetí nám ukazuje, jak hřích poničil to, co Bůh stvořil a nazval jako dobré. Kapitola třetí nám neříká, že by Bůh stvořil něco nového.

VÝZNAM SLOV DYCHTIT A VLÁDNOUT

Jak je to s významem těchto slov v Bibli? Výraz dychtit (h. tešuaqáh) se vyskytuje ještě na dvou místech SZ kromě Gen 3:16, a to Gen 4:7 (*...Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout.*) a Pís 7:11 (*Já jsem svého milého, on dychtí jen po mně*). Někteří bibliční učitelé se domnívají, že význam „dychtit“ v Gen 3:16 je více určen významem stejného slova v Gen 4:7, tedy, že žena dychtí po nadvládě nad svým mužem, stejně tak, jak hřích usiloval o nadvládu nad Kainem (zde jde i o velmi podobnou strukturu obou textů).⁵¹ Naproti tomu jiní argumentují, že ženino dychtění je po *osobní intimitě*.⁵² Alvera Mickelsen uvádí: *Prostý smysl textu ukazuje na její touhu po intimní harmonii se svým manželem, jaká byla před pádem*.⁵³

⁵⁰ Richard L. Pratt v *Najdi svou důstojnost* (str. 54) píše: *I nadále měla (Eva) žít v manželství a přivádět děti na svět, ale obě tyto stránky jejího života byly narušeny.*

⁵¹ Susan T. Foh ve svém příspěvku ve *Women in Ministry four views* (str. 75) k tomuto uvádí: *Válka mezi pohlavími je následek hřichu a soud nad ženou. Ženina ochota se poddat je nahrazena touhou po kontrole svého manžela. Následně, aby zachoval své vůdcovství, musí muž o svoji pozici bojovat.*

⁵² Linda L. Bellevill. *Two views on Women in Ministry*, str. 147

⁵³ *Women in Ministry four views*, str. 186

Domnívám se, že to co bylo v ráji samozřejmé (naplněné lidské vztahy vzájemnou láskou) nyní není, hřích to přerušil. Ztratili jsme plnost, naše nádoby mají díry. Ať se snažíme sebevíc, nemůžeme být plní. I kdyby se muž a žena snažili naplňovat touhu toho druhého, tak ji nikdy nenaplní. Jsme prázdní. Je v nás hřích. Ta plnost, která byla v Bohu v ráji mezi mužem a ženou je pryč. Žena po té intimitě ale touží mnohem víc než muž. Ona je vzata z jeho nitra (žebra), je mnohem citlivější. Žena ve své zoufalé touze po citovém naplnění je ochotna se sebou nechat i „zametat“. Její touha je velmi silná a je stále živá. To, co měla v ráji, již nemá, ale ona to stále hledá. Stále hledá své naplnění u muže. Její naplnění však lze nalézt jen u jednoho muže, Ježíše Krista. Pokud se žena celým srdcem obrátí k Bohu, svému stvořiteli, On jí dá naplnění všech jejich tužeb. On je její stvořitel. On ji miluje láskou, kterou jí žádný pozemšťan nikdy nedá. On ji naplní. Žena dychtí po muži, touží po naplnění, touží s ním splynout.

Muž je jiný. Muž je pádem postižen jinak. Muž zhrubnul. Jestliže ženina závislost na muži je jejím utrpením, pak mužova tvrdost je jeho prázdnotou. Žena touží po mužově lásce, ale nalézá nepochopení, odmítání, výsměch, zneužívání a jiné bolesti. Harmonie byla narušena. Přesto nesmíme propadnout totální skepsi. Hřích zde je, ale je zde i vysvobození. Bůh dává vysvobození skrze své Slovo (Jk 1:21). Žena sice hledá na špatném místě a muž svojí tvrdostí ženu zraňuje, přesto jejich vztah je vztahem od Stvořitele. Mužova vláda se sice projevuje často hřichem, ať už se jedná o jakoukoliv formu tvrdosti (verbální, psychickou nebo i fyzickou). Je to stále i ta vláda, co jim zbylo z ráje. Mužova autorita zůstává. Ženina touha po intimitě lásky také, byť ne vždy je naplněna. Muž i žena se stále nezbytně potřebují a jeden bez druhého nemůžou žít. Ani svobodní, byť bez partnerů, by nevydrželi na světě jen s jedním pohlavím. Vzájemně se bytostně potřebujeme. Bůh nás tak stvořil.

Názory na mužovu vládu se liší, h. mašal má samo o sobě neutrální význam, někdy dokonce kladný, např. v Gen 4:7 ...*musíš nad ním (hřichem) panovat...*, dále Gen 24:2, 45:8, 1:18, Sd 8:23. Termín pro hrubé vládnutí je h. kabaš. Dále někteří tvrdí, že v Gen 3:16 se jedná o prosté *prohlášení faktu*⁵⁴ o mužově přetrvávající nadvládě, jiní tvrdí, že Bůh stále žádá muže, aby byli hlavou ženě. Ona bude toužit po moci nad ním, ale jeho role je stále stejná, mít nad ní autoritu.⁵⁵ A samozřejmě existují názory, že se zde jedná o mužovu svévoli v nadvládě nad ženou.⁵⁶ Adamovi Bůh jako trest za hřích řekl:

Gn 3:17-19 Adamovi řekl: "Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a

⁵⁴ Robert D. Culver. *Women in Ministry four views*, str. 41

⁵⁵ *RBMW*, str. 109

⁵⁶ jedná se o mužovy sexuální nároky a o dysfunkci mezi pohlavími ne o normálnost (Linda L. Belleville. *Two views on Women in Ministry*, str. 147 a 148)

- Alvera Mickelsen ve *Women in Ministry four views*, str. 184 tvrdí: Tato vláda je prokletí hříchu.

budeš jíst polní byliny. V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš."

Když porovnáme soud nad ženou a nad mužem, vidíme větší trest pro muže. Bůh volá Adama k zodpovědnosti za pád, proto ta vyšší trestní sazba. *Uposlechl jsi hlasu své ženy....* Adam neměl poslouchat svoji ženu, ale ona měla poslouchat jeho. Adam přijal tu roli ženy, kterou jí nabídl ďábel. Adam jí předal autoritu nad sebou samým, byť ho Bůh pověřil autoritou nad ní. Jestliže žena podlehla, Adam zradil. Zradil svoji roli. Jakoby Bůh říkal: „*Jaks to, Adame, mohl udělat, vždyť jsem ti osobně říkal, co máš a nemáš dělat. Proč jsi mnou tak hrozně pohrdl? Poslechl jsi ženu, která měla poslouchat tebe, a jedl jsi ze stromu, ze kterého jsi jíst neměl. Proč?* Kvůli Adamovi a ne kvůli ženě je země až do dnešního dne prokleta. Mužova práce jako živitele rodiny je velmi ztížena. Země, jež měla dávat hojnost úrody, bude nyní klást tuhý odpor při jejím obdělávání. Adamův konec bude jeho počátek, opět se stane prachem, ze kterého byl jednou utvořen.

Nyní se dostáváme do bodu, kdy Adam dává své ženě konkrétní jméno a tím ji podrobněji definuje. Její nové poslání zní *matka všech živých*.

Gn 3,20 Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých.

Raymond C. Ortlund, Jr. ve svém rozboru Genesis 1-3 v *Recovering Biblical Manhood&Womanhood* tento verš parafrázuje takto:

Adam se otočí ke své ženě a říká: „Věřím v Boží zaslíbení. On nás nezavrhl úplně. Dá nám konečné vítězství nad naším nepřítelem a my se opět budeme radovat z bohatství a plnosti života v Bohu. A protože ty jsi matka těch, kteří budou doopravdy žít, dávám ti nové jméno – Eva, ta žijící. Věřím, že Bůh a já tě ctíme.“

Co tedy Adam dělá, když své ženě dává jméno Eva? Zneužívá svoji pravomoc? Adam rozpoznává, k čemu Bůh v nové situaci ženu určil, je *matkou všech živých*. Její role je nanejvýš klíčová, bez ní nebude možné dobývat zemi, bez ní nebude možné, aby přišel zachránce, Ježíš Kristus. Na základě tohoto rozpoznání svoji ženu pojmenovává Evou, čímž ji určuje a charakterizuje. Není to on, kdo tuto roli pro ženu vymyslel, to je Bůh. Adam to jen ve vztahu muž žena z pozice autority uvádí v chod. On ji nazývá tou, která žije, tedy Evou.

POSLEDNÍ ADAM

Podívejme se teď na tento výraz. Do této doby jsme se seznámili s prvním Adamem, stvořeným z prachu země. Ale Bible ještě hovoří o jiném Adamovi, a to o tom posledním. Hebrejské slovo *adam* (člověk) je 1) vlastní jméno, především jméno prvního muže, např. Gen 5:3-5, Lk 3:38 nebo jméno města Joz 3:16, 2) jedná se o prvního muže nebo muže obecně aniž by se tím mínilo jméno, Gen 2. kap., 3:12, 20, 16:12, 3) jedná se o společné označení prvního

muže a první ženy, Gen 1:27, 5:1, 2 a za 4) jedná se o kolektivum, lidstvo, Gen 1:26. Hebrejský výraz adam se tedy používá buď k vyjádření mužství, nebo k vyjádření mužství a ženství dohromady. I zde je vidět dominantní (bez negativní konotace), převládající role muže. To, že je výraz adam spjat především s mužským elementem vidíme i na Adamově zodpovědnosti za událost v Edenu, Ř 5:14 a I Kor 15:45-47 to ilustrují následovně:

Přesto smrt vládla od Adama až po Mojžíše i nad těmi, kdo nezhřešili podobným přestoupením jako Adam; ten je předobrazem toho budoucího.

Tak je i napsáno: První člověk, Adam, se stal duší živou, poslední Adam Duchem oživujícím. Ale ne nejprve duchovní, nýbrž duševní, a potom duchovní. První člověk je ze země, z prachu, druhý člověk Pán z nebe.

První muž, Adam, je zodpovědný za hřích z ráje (Ř 5:14) a také je dán do kontrastu s posledním Adamem (I. Kor 15:45-47), jímž je Ježíš Kristus, který byl a je mužského pohlaví. Kristus nebyl nějaké amorfní struktury, ne, on byl v těle jako muž a tak je i nyní. Nemůžeme tedy tvrdit, že pohlaví není důležitá věc, když dokonce v případě Božího syna se jedná o muže a ne o ženu, Boží dceru. Takový je řád věcí Bohem ustanovený. Vykoupení učinil muž Ježíš Kristus. On byl svými rodiči zasvěcen Pánu, protože jako prvorozený syn mu náležel (Lk 2:22-24, ...*Každý mužského pohlaví, který otevírá lůno, bude nazván svatý Pánu...*). Jako očekávaný mesiáš, vykupitel a král musel být mužem, potomkem krále Davida, synem ne dcerou, II. Sam 7:12-16, Zj 12:5, 22:16. Jestliže první Adam byl zodpovědný za jednání své ženy a stal se i jejím reprezentantem před Bohem (v Gen 3:9 Bůh volá muže, byť ve své vševědoucnosti ví, jak se věci udály) a jestliže Bůh přisuzuje zodpovědnost za pád jemu (Gen 3:17, Ř 5:14), pak i poslední Adam má tuto zastupitelskou roli (Kol 1:18).

Muž je reprezentantem společenství lidí před Bohem, ale i Božím na zemi, ať už se jedná o rodinu nebo církev⁵⁷.

Ježíš Kristus jako poslední Adam je naším reprezentantem před Bohem (Heb 4:14-16). On je naším veleknězem, jenž se za nás přimlouvá dnem i nocí (Heb 7:25). On je též Božím reprezentantem před lidmi, kdo totiž vidí jej, vidí Otce (J 14:7-9). C. S. Lewis k tomuto tématu poznamenává:

Pro nás je kněz reprezentantem, dvojnásobným reprezentantem, který reprezentuje nás před Bohem a Boha před námi.

⁵⁷ Susan T. Foh ve svém příspěvku ve *Women in Ministry four views* (str. 92): *Bůh stvořil lidstvo z jedné osoby; Adamova prvotnost ve stvoření mu umožňuje reprezentovat celé lidstvo. On je hlava (Ř 5:12-21, I. Kor 15:45-49). Žena je v něm zahrnutá takovým způsobem, že obráceně to neplatí. Tento aspekt vztahu muž-žena může ukazovat, proč starší církve musí být muži – takže oni můžou reprezentovat celé společenství, muže a ženy.*

Dále C. S. Lewis přidává:

Říkat, že na tom nezáleží (oslovovat Boha „Matko naše“ nebo „Otče náš“), znamená buď tvrdit, že celá mužská metaforika není inspirovaná, nebo ačkoli inspirovaná, je zcela libovolná a nepodstatná.⁵⁸

Poslední Adam je Pán Ježíš Kristus, který je zachránce světa (J 12:47).

Hospodin stvořil člověka ke svému obrazu, stvořil jej jako muže a ženu. Oba dva mají stejnou cenu a důstojnost. Nikdo z nich není víc člověk svojí podstatou. Nemůžeme rozhodně tvrdit, že by někdo z nich byl nadřazenější (lepší kvality) a někdo podřadnější (méně cenný). Bůh přiděluje oběma pohlavím stejnou důstojnost. To ale neznamená, že muž a žena jsou identičtí. To rozhodně ne. Bůh má pro muže a pro ženu v mnohém odlišné role. Základní rozdíl spočívá v pověření věst. Toto pověření má muž a ne žena, to jasně vyplývá z principu při stvoření člověka. Tento princip nevzniknul, jak někteří tvrdí, jako následek pádu, hříchu, ale existoval již v zahradě Eden před pádem. Bůh pověřil muže, aby pojmenovával zvířata, obdělával zemi a vyučoval svoji ženu Jeho příkazům. Je to tohle převrácení rolí, se kterým ďábel uspěl při pokoušení ženy a Hospodin stíhá Adama za celou událost pádu právě pro toto („Uposlechl jsi hlasu své ženy“..., Gen 3:17), byť to byla žena, kdo byla iniciátorem neposlušnosti. Ona vedla jeho, aby vzal a jedl. Následkem tohoto hříchu byl Boží spravedlivý a přesto milosrdný trest. Již v odsuzovací řeči je dáno sémě budoucí záchrany, které porazí ďábla. V nové situaci po pádu jsou role muže a ženy zachovány, byť jsou nyní zásadně ovlivněny hříchem. To, co mělo původně fungovat v dokonalé harmonii ráje, je nyní narušeno. Byť jsou jejich role narušeny, stále trvají. **Mužovo vůdcovství nebylo zrušeno, ale narušeno.** Největší očekávání mužů a žen je však na zachránce, mesiáše, vysvoboditele. Všichni očekáváme posledního Adama, Ježíše Krista, který nám dá úplné vítězství nad ďáblem a vysvobodí nás od hříchu na věky a tak opět vstoupíme do ráje.

RODINA

Jestliže Adam a Eva byli vyhnáni z ráje, tak kus ráje zůstal v nich a ten se měl zjevit v jejich vztahu muže (manžela) a ženy (manželky). Jejich Bohem dané poslání plodit se, množit se a podmanit si zemi stále trvá. Toto poslání hřích nezrušil, pouze ho radikálně narušil. První dítě Adama a Evy se jmenuje Kain, při jehož narození Eva prohlásila: „Získala jsem muže a tím Hospodina.“ Její touha po kvalitě vztahu před pádem je stále silná. Touží po svém muži a po svém Stvořiteli, hledá ztracený ráj. Podívejme se teď na dva základní NZ texty vztahující se k rodině, Ef 5:15-33 a I. Pet 3:1-7 (dále Kol 3:18-19, Tit 2:4-5):

Ef 5:15-33 Dbejte tedy pečlivě na to, jak žijete; nežijte jako nemoudří, ale jako moudří; vykupujte čas, protože dny jsou zlé. Proto nebuďte nerozumní, ale rozumějte, co je Pánova vůle. A neopíjejte se vínem, v

⁵⁸ *Bůh na lavici obžalovaných.* C. S. Lewis, str. 79-80

němž je prostopášnost, ale naplňujte se Duchem. Mluvte k sobě ve chvalozpěvech, v oslavných zpěvech a v duchovních písních, svým srdcem zpívejte a hrajte Pánu a vždycky za všechno děkujte ve jménu našeho Pána Ježíše Krista Bohu a Otci. Podřizujte se jeden druhému v bázni Kristově: Ženy, podřizujte se svým mužům jako Pánu, neboť muž je hlavou ženy, jako je Kristus hlavou církve; on je zachráncem těla. Ale jako církev je podřizena Kristu, tak i ženy ve všem svým mužům. Muži, milujte své ženy, jako i Kristus miloval církev a sebe samého za ni vydal, aby ji posvětil, když ji očistil obmytím vody v slovu, aby sám sobě postavil slavnou církev, která by neměla poskvrny ani vrásky ani čehokoliv takového, ale byla svatá a bezúhonná. Takto jsou povinni i muži milovat své ženy jako svá těla. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Neboť nikdo nemá své tělo v nenávisti, ale živí je a pečuje o ně, jako i Kristus o církev. Vždyť jsme údy jeho těla, z jeho masa a z jeho kostí. 'Proto opustí člověk otce i matku a přilne ke své ženě, a budou ti dva jedno tělo.' Toto tajemství je veliké; vztahují je však na Krista a na církev. Ale také jeden každý z vás ať miluje svou ženu jako sám sebe a žena ať se bojí svého muže.

1Pt 3:1-7 Stejně i vy ženy, podřizujte se svým mužům, aby i ti, kdo neposlouchají slovo, byli beze slova získáni jednáním svých žen, až zpozorují vaše čisté chování v bázni. Vaše ozdoba ať není vnější: spletené vlasy, navlékání zlatých šperků, oblékání šatů, nýbrž skrytý srdce člověk v nepomíjelnosti tichého a pokojného ducha, který je vzácný před Bohem. Tak se kdysi zdobily i svaté ženy, které doufaly v Boha a podřizovaly se svým mužům; jako Sára poslouchala Abrahama a nazývala ho pánem. Vy jste se staly jejími dcerami, jednáte-li dobře a nedáte se ničím zastrašit. Stejně muži: žijte se svými ženami podle poznání jako se slabší ženskou nádobou a prokazujte jim úctu jako spoludědičkám milosti života, aby vaše modlitby neměly překážku.

Thomas R. Schreiner k rolím v manželství říká:

Jestliže Bůh přidělil manželům konkrétní zodpovědnost za vedení rodiny, pak dává smysl, že on také ustanovil muže jako ty, kteří by měli nést zodpovědnost za vedení církve.⁵⁹

Apoštol Pavel v osmnáctém verši páté kapitoly listu do Efezu vyzývá k naplňování se Duchem a všechny ostatní slovesné formy až do dvacátého druhého verše jsou participia, tedy slovesná přídavná jména, jež nejsou plnohodnotným slovesem. Participia v těchto verších jsou mluvící, zpívající, vlebící, děkující a podřizující se ve verši 21. Co nám to říká? Hlavní myšlenka se zpravidla vyjadřuje plnohodnotným slovesem, což je v tomto případě imperativ výrazu *naplňujte se* v 18. verši. Následující participia tuto aktivitu rozvíjejí. Můžeme tedy říci, že mluvení, zpívání, vlebení, děkování a podřizování se má být projevem Ducha svatého v nás. To je jeho vůle pro nás. Boží lidé plní Ducha svatého budou rozhodně Bohu vzdávat chválu z celého

⁵⁹ *Two views on Women in Ministry*, str. 211

svého srdce a budou se podřizovat podle toho, v jakém se nacházejí postavení. Dílem Ducha svatého je v nás formovat Kristův charakter.

Podřizoval se Kristus Otci? Je vůbec přistojné takto uvažovat? Sám Pán Ježíš na mnoha místech Písma vyznává, že dělá to, co vidí dělat Otce (J 5:17, 30), že je jím poslaný (J 6:57, Mt 28:18) a že Otec je větší než on sám (J 14:28, I. Kor. 3:23). Tady bychom se lehce dostali do problémů, kdybychom neměli učení o Trojici, které na obranu před herezemi vypracovala raná církev již ve 4. století po Kr. Toto učení zní, že Otec i Syn i Duch svatý jsou si cele rovni co do své podstaty, ale jsou odlišní ve svých funkcích (rolích). I v biblickém jazyce často vidíme všechny tři osoby v akci pospolu. Vidíme, že se něco stalo od Otce skrze Syna a v Duchu svatém.

Ten, kdo popíral Kristovo Božství, byl ve 4. st. po Kr. Arius. Proti němu bojoval statečný Athanasius, na základě jehož práce bylo roku 325 na koncilu v Nikaji přijato pravověří týkající se Kristova Božství.⁶⁰ Sněm svolal císař Konstatin. Kristus sám se podřizuje Otci, přesto však stále zůstává plnohodnotným a rovnocenným Bohem, jeho role je ale odlišná od té Otcovy. Na konci věků Kristus odevzdá své království Otci (I. Kor 15:24) a pak až *mu (Otec) podřídí všechno, pak i sám Syn se podřídí tomu, jenž mu podřídil všechno, aby byl Bůh všechno ve všem*. (I. Kor 15:28).

Řecký výraz pro podřízenost je hypotassein, který v pasivním rodu znamená být podřízen, podřizovati se, poslouchati.⁶¹ Podstatné jméno od stejného kořene zní hypotage a má význam podřízenost, podřazenost, poslušnost.⁶² A *Greek English Lexicon of the New Testament and other Early Christian Literature*⁶³ uvádí stejné významy.

Podřízenost nesouvisí s hodnotou podřizovaného. Jestliže se i Syn podřizuje Otci, v jejichž vztahu panuje dokonalá láska, pak se ani my nemusíme bát podřizovat druhým lidem, ať už se jedná o manželství, církev nebo i společnost. Tlak a uvažování světa je opačný. Hodnota jedince se odvíjí od toho, co kdo dělá, jaká je jeho role. Jestliže se někdo podřizuje, je považován za někoho méněcenného. To je ale lež. Nenechme si ukrást Kristův příklad v podřizování se vůli Otce. Pro něho činění Otcovy vůle bylo pokrmem (J

⁶⁰ Nicejské vyznání víry: *Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem: skrze něho všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Pontia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce. Věřím v Ducha svatého, Pána a dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků. Věřím v jednu svatou, všeobecnou, apoštolskou církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku. Amen.*

⁶¹ Wayne Grudem k podřízenosti poznamenává: *Podřízenost v NZ (vyjádřena slovem hypotasso) je vždy podřízenost vůči autoritě, a proto myšlenka poslušnosti k autoritě se zdá být inherentní v tomto typu podřízenosti.* RBMW, str. 204

⁶² *Řecko-Český slovník k NZ.* Josef B. Souček. Kalich, Praha 1987

⁶³ autory jsou: W. Bauer, W. F. Arndt a F. W. Gingrich

4:34). On se dokonce ponížil tak hluboko, že se kvůli nám vzdal nebeské slávy a stal se otrokem. Čteme ve Fil 2:5-11 následující:

Mějte v sobě to smýšlení, které bylo i v Kristu Ježíši. Ačkoli byl v podobě Boží, nelpěl na tom, že je roven Bohu, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe podobu otroka a stal se podobným lidem. A když se ukázal ve způsobu člověka, ponížil se, stal se poslušným až k smrti, a to smrti kříže. Proto ho také Bůh povýšil nade vše a daroval mu jméno, které je nad každé jméno, aby se ve jménu Ježíše sklonilo každé koleno; ti, kdo jsou na nebi i na zemi i pod zemí, a k slávě Boha Otce aby každý jazyk vyznal, že Ježíš Kristus je Pán.

Platí hluboká pravda: Pán Bůh pozdvihuje ty, kdo se ponížují (Př 3:34). On je spravedlivý a všemohoucí Bůh. On rozhoduje o osudech nejen národů, ale i jedinců (Př 16:9).

Podřizování se má svá veliká zaslíbení. Vůli a dílem Ducha svatého tedy v manželství je 1) naše vzájemná podřízenost jednoho vůči druhému (Ef 5:21) a 2) podřízenost manželek svým mužům (Ef 5:22). Znovu opakuji, takováto podřízenost je dobrá. Nenechme se klamat světem a falešným feminismem, jenž odmítá vůdcovskou roli muže v manželství. Biblické učení je, že podřízenost je dobrá a má požehnání. Sám Kristus se ponížil a podřizoval vůli svého Otce, jenž ho miloval.

Ef 5:22 uvádí: *Ženy podřizujte se svým mužům jako Pánu.* Žena se má podřizovat jako Pánu jen svému muži, žádnému jinému. Ale co to znamená jako Pánu? Je muž takový malý bůh pro svoji ženu? Pokud to tak někde funguje, pak to je jednoznačně hřích. Jelikož žena není podřadnější než muž, pak ani muž jí nemůže být nadřazený. Obrazně řečeno on není nad ní, ale vedle ní. On ji převyšuje svojí autoritou od Boha, ale ne svojí podstatou. On se k ní musí chovat jako k sobě rovnému, k člověku, k obrazu Božímu a ne jako ke zvířeti, které mu je podřadnější a nad kterým on je nadřazený. Muž i žena stojí před Bohem na stejné úrovni. Žena nestojí na nějakém nižším stupínku, tam stojí opice, kozy, myši, psi a jiní živočichové. Co to tedy znamená jako Pánu? Domnívám se, že Bůh žádá ženu, aby k muži byla stejně upřímná jako je (má být) k němu. V Ef 6:7 čteme výzvu k otrokům: *služte ochotně, jako Pánu, a ne jako lidem.* V pátém verši je výzva k jejich upřímnosti vůči svým pánům. Žena se v podřizování vůči svému muži nemá tak chovat jen na oko, ale má jít o postoj srdce. Jestliže se žena nepodřídí, pak se ani muž nestane milujícím manželem.

A proč se má žena svému muži takto poddávat, z jakého důvodu? Tím důvodem je opět stvoření. Verš 23 říká: *neboť muž je hlavou ženy jako je Kristus hlavou církve...* Důvodem ženina podřizování se muži je mužova vůdcovská role, jež vyplývá ze stvoření. Muž je hlavou, tedy vůdcem. Zde se dostáváme do krásné analogie, kterou nám Písmo nabízí. Kristův vztah k církvi jde souběžně s mužovým vztahem k ženě. Samozřejmě tuto paralelu nemůžeme dohnat do extrému, protože muž není spasitelem ženy, tím je jak

pro ni, tak pro muže jediné Ježíš Kristus. Jedná se tedy o přirovnání. Manžel reprezentuje Krista a manželka reprezentuje církev.⁶⁴

Ted' se musím zastavit u významu slova hlava (ř. kefalé). V posledních několika desetiletích bývá zpochybňováno tradiční chápání tohoto slova ve významu „autorita nad“ novými výklady. Nejčastěji se navrhuje alternativní význam jako zdroj nebo počátek. Je nasnadě, že s těmito novými interpretacemi přicházejí rovnostářští teologové.⁶⁵ Naproti tomu komplementaristé stále zachovávají pozici hlavy s převažujícím významem autority. Thomas R. Schreiner dodává:

Význam slova kefalé může být určen jen pozornou analýzou jeho použití v biblické a mimo biblické literatuře. Wayne Grudem a Josef Fitzmayer přesvědčivě prokázali, že „autorita nad“ v mnoha kontextech je ten nejpravděpodobnější význam. Přesto to může být, že kefalé v několika kontextech podtrhuje oba významy „autoritu nad“, i „zdroj“ jak tvrdí Clinton Arnold.⁶⁶

Ze všech NZ textů jsou jen dvě místa, kde je možno uvažovat o obou významech (Kol 2:19 a Ef 4:15). V ostatních případech se dá téměř s jistotou tvrdit, že se jedná o význam „autority nad“. Vezměme si případ Ef 5:23. Žena je v dvacátém druhém verši vybízená, aby se podřídila svému muži, protože on je její hlavou. Zde se jednoznačně jedná o význam autority, jiný význam by ani nedával smysl. Žena se má podříditi „autoritě“ a ne „zdroji“. Další jednoznačné místo je Ef 1:22. Pán Ježíš je zde titulován jako hlava všech mocností i svého lidu. Otec je všechny podřídil pod jeho nohy (v. 22). Může být Ježíš zdrojem nečistých mocností, může být zdrojem zla? Ne, nic takového. On je jejich Pán a on nad nimi zvítězil svojí smrtí (Kol 2:15).

Žena se má podřizovat svému muži, protože on je její hlavou (autoritou) a to již ze samého aktu stvoření. To, že Pavel myslí na stvoření i v této pasáži v páté kapitole Efezským, je vidět, když v 5:31 cituje Genesis 2:24, tedy událost ještě před pádem lidstva.

Také je dobré podotknout, že ve 23. verši je výzva o podřizování se určena ženě a ne muži. Nikde v celém Písmu není napsané, aby si muži podřizovali své ženy.⁶⁷ Ve dvacátém čtvrtém verši vidíme přirovnání podřízenosti ženy svému muži k podřízenosti církve Kristu. Ženina podřízenost má být ve všem (ř. ev panti). Jedná se o každou konkrétní věc jejího života nebo o něco jiného? Nezbyvá než souhlasit s tím, že *to musí odkazovat k něčemu jako „každá oblast života“, ne doslovně každá jednotlivá žádost.*⁶⁸

⁶⁴ Thomas R. Schreiner v *Two views on Women in Ministry*, str. 217

⁶⁵ např. Dan Drápal, str. 21-23, *Emancipace žen v církvi?*, Alvera Mickelsen, str. 167, 192-198 ve *Women in Ministry four views*

⁶⁶ str. 212-213, *Two views on Women in Ministry*

⁶⁷ George W. Knight III. v *RBMW*, str. 169

⁶⁸ O'Brien, *The Letter to the Ephesians*, str. 417

Verš 25. Muži jsou povinni milovat své ženy, *jako i Kristus miloval církev*. Budeme-li hodně mluvit jen o roli ženy, pak zapomeneme na roli muže. Mužova role není nějaká abstraktní láska. Jeho láska je sebeobětující (Kristus vydal sebe samého za církev), zaměřená na prospěch ženy, ne svůj vlastní (Kristus ji posvětil a očistil). Takováto láska má být plná námahy (Kristus ji postavil slavnou). Toto není mužova volba, je to jeho povinnost (verš 28). Mužovou povinností je denně umírat pro svoji ženu a jeho povinností je taky zajistit ženino materiální zázemí (verše 29 a 30). Muži nikde není řečeno buď hlavou, namísto toho je vyzýván, dvakrát, aby svoji ženu miloval (verše 25 a 28). Klíčové slovo láska se vyskytuje šestkrát v Ef 5:25-33. To podtrhává manželovu povinnost vůči jeho ženě⁶⁹.

Verš 31 nám ukazuje, že instituce manželství je Božím stvořeným řádem. Není to věc kulturní, ale transkulturní. **Manželství bylo, je a vždy bude jediným opravdovým nástrojem jak prožít smysluplný život** a vybudovat přetrvávající hodnoty v podobě zdařilých dětí, protože *syn moudrý dělá radost otci, kdežto syn hloupý působí žal matce* (Př 10:1, hloupý v biblickém jazyce znamená bezbožný ne mentálně zaostalý). Můžeme směle říci, že společnost nemůže bez rodin existovat, ale rodina bez společnosti ano.⁷⁰

Ve 33. verši Pavel shrnuje své rady do manželství, píše: *ale také jeden každý z vás ať miluje svou ženu jako sám sebe a žena ať se bojí svého muže*. Mužova láska se bude projevovat sebeobětováním a skutečnými činy, naproti tomu ženina láska se projeví především ochotou nechat se vést spolu s úctou a respektem, jenž bude projevován muži.

Fungující manželství je nejkompaktnějším týmem na světě, je to tajemství, které odráží skrytý Boží vztah k jeho lidu. Jediným možným fungujícím předpokladem pro každé manželství kdekoliv a kdykoliv je řád stvoření. Bůh stvořil muže a ženu, aby byli jedno (Gen 2:24, Ef 5:31), přesto jim dává odlišná povolání. Muže volá, aby byl hlavou vztahu, ženu aby se své hlavě podřídila stejně tak, jako se církev podřizuje Ježíši Kristu. Ženina důstojnost není ohrožena, protože ani v Trojici není žádná z osob ohrožena na své Boží podstatě na základě své rozdílné role. Syn se podřizuje Otci, Duch se podřizuje Synu i Otci, ale přesto všichni jsou a zůstávají Bůh. Pro muže zůstává výzva milovat svoji ženu jako sebe sama⁷¹ a pro ženu se mu podřídí ve všem.

⁶⁹ George W. Knight III. v *RBMW*, str. 171

⁷⁰ katolický učenec Stephen B. Clark poznamenává: *Je zde ke zvážení další věc, která poukazuje na žádoucnost toho, aby staršími křesťanského společenství byli muži... struktura vedení by měla být ustavena tak, aby podpírala celou sociální strukturu společnosti. Pokud mají muži být hlavami rodiny, pak musí také být hlavami společenství. Společenství musí být uspořádáno tak, aby podpíralo vzor rodiny, a rodina musí být uspořádána tak, aby podpírala vzor společenství. Právě v rodině se muži i ženy učí svým rolím ve společenství. A obráceně – co vidí ve společenství, posiluje to, co se učí v rodině. Osvojení si různých principů na úrovni společenství by tedy oslabilo rodinu a naopak. Man and Woman in Christ* (Ann Arbor: Servant, 1980), str. 630

⁷¹ George W. Knight III. v *RBMW*, str. 173: *Pavel spojuje dohromady řád stvoření ohledně manželství (Gen 2:24), velké přikázání o lásce k svému bližnímu (Lv 19:18) a nádherný vzor Kristovy lásky k Jeho nevěstě, církvi. Nádhernější kombinace nemohla být vytvořena než kombinace Božích nařízení ve stvoření, přikázání a vykoupení.*

Podívejme se teď v čem I. Pet 3:1-7 hovoří k tématu manželství. Petr stejně jako Pavel nabádá ženy, aby svým způsobem chování ctily Boha. Verš 1, *ženy podřizujte se svým mužům, aby i ti, kdo neposlouchají slovo, byli beze slova získáni jednáním svých žen*. Poslušnost Božím přikázání může vypůsobit pokání v životě nevěřícího člověka. Naplňuje-li žena svoji roli v manželství tak nejen koná to, k čemu ji Bůh stvořil, dochází k vnitřnímu naplnění, ale také má moc svým chováním přivést manžela k víře. Verš 2, opět je zde bázeň, která má doprovázet její jednání. Verš 3, 4, žena si nemá zakládat na vnější ozdobě, ale na vnitřních kvalitách. Zde není řečeno, že se žena nemá zdobit, ale aby si na tom nezakládala.

Za příklad jsou dány svaté ženy z minulosti, *které doufaly v Boha a podřizovaly se svým mužům, jako Sára poslouchala (ř. hypakúo-poslouchat, uposlechnout) Abrahama a nazývala ho pánem* (verše 5, 6). Boží žena doufá v Hospodina, touží se mu líbit. Usiluje o to, aby ho poslouchala. Božím přikázáním pro manželky je podřizovat se svým mužům. Sára, která je dána za příklad se podřizovala Abrahamovi tím, že ho poslouchala a nazývala pánem. Forma poddanosti byla poslušnost a projev úcty bylo nazývání Abrahama pánem. Každá křesťanka, která jedná také tak, jedná dobře (verš 6b). Verš 7 vybízí muže, aby prokazovali svým ženám úctu *jako spoludědičkám milosti*.

Podívejme se jak Wayne Grudem při výkladu této pasáže definuje podřízenost ženy a ohleduplné vedení u muže:⁷²

PODŘÍZENOST NENÍ:

1. Podřízenost neznamená posadit muže na místo, které patří Kristu
2. Podřízenost neznamená rezignaci na nezávislé myšlení
3. Podřízenost neznamená, že by se žena měla vzdát snahy ovlivňovat a usměrňovat manžela
4. Podřízenost neznamená, že by se žena měla podvolit každému nároku manžela
5. Podřízenost není založena na menší inteligenci nebo nekompetentnosti
6. Podřízenost neznamená být ustrašená nebo bojácná
7. Podřízenost je v souladu s rovností v Kristu

PODŘÍZENOST JE:

1. Podřízenost je vnitřní kvalita tichosti, která upevňuje manželovo vedení
2. Podřízenost zahrnuje poslušnost jako v případě Sáry
3. Podřízenost uznává druh autority, který není úplně oboustranný

OHLEDUPLNÉ VEDENÍ NENÍ:

1. Ohleduplné vedení není hrubé ani tyranizující používání autority

⁷² RBMW, str. 194-208

2. Ohleduplné vedení neznamená rovnocenné sdílení vedení v rodině
3. Ohleduplné vedení s sebou nenese menší důležitost pro ženu
4. Ohleduplné vedení neznamená vždycky přijmout ženina přání
5. Ohleduplné vedení není pro muže volbou

NAPROTI TOMU OHLEDUPLNÉ VEDENÍ JE PROKAZOVÁNÍ ÚCTY ZE STRANY MUŽE VŮČI ŽENĚ. Tento projev se ale netýká jen projevu úcty manžela vůči manželce, ale i muže vůči ženě obecně. Výraz ženská nádoba (gynaikeos skeuos) odkazuje na ženskost jako podstatu.⁷³ Taky si musíme zodpovědět otázku, kdy vzniká ženství? Je to až v manželství? Nebo je možné mít zralé ženství a být mimo manželství? Ženství ani mužství rozhodně nevzniká vstupem do manželství (což asi potvrdí každý manželský pár). Dar pohlaví je nám dán od našeho zrození a postupně, jak se jedinec vyvíjí, se buď jeho ženství/mužství rozvíjí nebo zakrňuje.

Pravdou zůstává, že mužství a ženství nevzniká v manželství a že žena mimo manželství je také cele ženou (stejně i muž), ale mužství i ženství nabývá v manželství takových konkrétních podob, jakých nenabude žádný jiný vztah mezi muži a ženami obecně. Je to jako plout po řece, kdy na jednom břehu je stav manželský a na druhém je stav bez manželství. Oba dva břehy vypadají jinak, ale zároveň mají mnoho společného, stejnou řeku, stejné slunce, stejný vzduch atd. To jestli se loď (text Písma) zrovna nachází blíže toho či onoho břehu, je věcí podrobného výkladu a modlitby. Mužství i ženství je něco, co velmi nenápadně roste a prorůstá celou naší osobností, aby ve svůj čas vydalo mnohé ovoce.

Apoštol Petr nám nádherně ukazuje, jak rozdílnost vyplývající ze stvoření splývá s naší stejnou podstatou, hodnotou. Byť ve verších 1-6 vyzývá ženy k poddávání se svým mužům, tak ve verši 7 o ženách hovoří jako o *spoludědičkách milosti života*. Dědictví Božího království je stejné pro muže i ženy.⁷⁴

Zaměříme se nyní na téma dělby práce v domácnosti a výchovy dětí. Z rozdílnosti mezi muži i ženami vyplývá i rozdílnost prací, jež jsou pro ně ty nejvhodnější. Jestliže muži jsou povoláni k obdělávání země (jedná se o obecné prohlášení mající význam uživení rodiny), vedení ve vztazích, nesení zodpovědnosti, ochrany apod., pak i jejich pracovní role tomu budou odpovídat. Muži jsou tradičně těmi, kteří pracují v dolech, v armádě, policii, stavitelství, zemědělství atd. Naproti tomu ženy, jejichž výsadou je mateřství, jsou mnohem častěji pečovatelky, kuchařky, zdravotní sestry, obsluhují za pultem atd. Není možné nakreslit tlustou čáru a říci toto je jen pro muže a toto jen pro ženy. Pracovní role mužů a žen jsou v mnoha ohledech podmíněny kulturou (např. v naší zemi není mnoho žen, které by ručně vyráběly proutěné koše, ale je zde mnoho žen, jež pracují v oděvním průmyslu jako šičky). Nejde o to určit, toto je jen mužské a toto jen ženské,

⁷³ *RBMW*, str. 208. Výraz je hapax legomena

⁷⁴ Tyto pravdy o rovnosti a nerovnosti pohlaví se musí udržovat v dialektickém napětí tak, že jim umožníme, aby současně měly stejnou váhu, a tak že nedovolíme, aby jeden zrušil druhý tím, že se uvedou do podřízenosti jednoho druhému. Bruce Waltke. *The Relationship of the Sexes in the Bible*, Crux 19 (září 1983), str. 14

byť v některých případech by to bylo velmi vhodné (EU žádá nové členy, aby nediskriminovaly ženy tím, že jim nedovolují být hornicemi). O co jde, je pochopení principů odlišnosti mezi oběma pohlavími, které tvoří muže muži a ženy ženami. John Eldredge k tomu poznamenává:

„Kde jsou všichni opravdoví muži?“ zní pravidelný refrén nových a nových knih a televizních pořadů. Chce se mi říci: „Chtěli jste po nich, aby byli ženami.“ Výsledkem je takový zmatek v otázce totožnosti pohlaví, jaký se v tak širokém měřítku za celou historii světa ještě nevyskytl.⁷⁵

O rolích mužů a žen v církvi a společnosti budeme mluvit později. Jaké jsou tedy jejich role v rodině? Muž je ten, kdo přináší naplnění těch základních materiálních a duchovních potřeb. Přináší možnost mít kde spát, jíst, hrát si, vytvářet vztahy, udává směr, kudy se rodina bude ubírat, vyučuje Božím pravdám. Přináší pocit bezpečí. Otcové hrají klíčovou úlohu v osobnostním rozvoji dítěte. Můžeme-li to k něčemu přirovnat, tak muž je tou hrubou stavbou na domě, která přináší klid od divokých zvířat, zlodějů, zimy, větru apod. A co žena? Žena je tím útulným teplem domova, tím interiérem. Ona tvoří tu atmosféru, za kterou se manžel rád vrací domů, ona se věnuje dětem jako jejich matka, živí je, myje apod.

V kapitole věnované našim biologickým a psychologickým odlišnostem jsme si ukázali, že to jsou ženy, které se primárně věnují domácím pracím, domácnost je tzv. „jejich království“. Toto možná kdekoho popudí, protože tato pravda není v současnosti vůbec populární. Je diskriminující hovořit o domácnosti jako o doméně ženy. Může to být pro liberální společnost sebevíc pohoršující, ale je to pravda, je to Boží slovo. Tit 2:3-5 učí ženy tomuto:

Podobně starší ženy ať se chovají uctivě, nejsou pomlouvačné ani nejsou zotročeny přílišným pitím vína, ale ať vyučují mladé ženy v dobrém a vedou je k tomu, aby měly rády své muže a děti, byly rozvážné, cudné, pracovitě v domácnosti, dobré, poddané svým mužům, aby slovo Boží nebylo haněno.

Richard L. Pratt poznamenává, že péče o domácnost je projevem vlády ženy na tomto světě.⁷⁶ Znamená to, že domácnost je jediné místo, kde má žena vládnout na této zemi? Rozhodně ne. Pokud je žena přikována jen k domácím pracím, pak se jí lehce stanou vězením. Žena má své touhy a sny. I žena má schopnosti, v nichž předčí muže. Na každé ženě ale je, aby dokázala skloubit své ženství, popřípadě mateřství, se svojí rolí ve společnosti respektive v církvi. Ženství ji k mnoha věcem předurčuje, ale pokud její kariéra jde proti jejímu ženství, z dlouhodobého hlediska jí spíše uškodí, než pomůže.

Nejhlubší uspokojení každá žena nalezne jako matka a až někde vpovzdálí je práce, kariéra. Ideálem je, když ženino ženství zraje, netrpí a zároveň může

⁷⁵ !Pozor! srdce muže, str. 12-13

⁷⁶ Najdi svou důstojnost!, str. 39

rozvíjet své Bohem dané schopnosti a dary. Je to veliký tlak se v této době výkonu, úspěchu a kariéry správně rozhodnout a neudělat ze svého života jen robota na výrobu pracovních úspěchů. Žijeme v době, která uctívá jednoho výrazného boha a tím je mamon. V rodině samotné pak konkrétní dělba práce bude odvislá i od jednotlivých specifických situací každého páru. Přesto tím výchozím bodem pro hledání dělby práce v rodině je vždy mužství (co přísluší muži) a ženství (co přísluší ženě). Kéž dá Pán Bůh každému, kdo hledá to pravé místo v jeho vztahu, aby rodina i děti mohly prožívat radost z harmonického prostředí.

Výchova dětí je v Bibli na jedné straně určena pátým přikázáním pro děti (Ex 20:12), které zní: *Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.* Na straně druhé jsou rodiče vyzýváni k úctě vůči svým dětem jako Božímu obrazu a ne jejich vlastnictví. Ef 6:4 zní: *A vy otcové nedrážděte své děti k hněvu, ale vychovávejte je v Pánově kázni a napomenutí.* Rodiče jsou povinni své děti milovat a pečovat o ně, ony zase na oplátku jsou povinny je poslouchat. Plození bylo dáno prvním páru hned šestý den stvoření, rodina je tedy prvoplánovým Božím řešením. I zde sahají kořeny až ke stvoření.

GAL 3:28

Přečtěme si nyní celý odstavec od 26. verše do 29.

Neboť všichni jste synové Boží skrze víru v Kristu Ježíši. Vždyť vy všichni, kteří jste byli v Krista pokřtěni, Krista jste oblékli. Již není Žid ani Řek, již není otrok ani svobodný, již není muž ani žena, neboť vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. A jestliže jste Kristovi, jste símě Abrahamovo, dědicové podle zaslíbení.

Je oprávněné, aby někteří tvrdili, že již neexistují rozdíly mezi muži a ženami? Vždyť i otroctví přeci bylo zrušeno. Někteří v těchto verších vidí jakousi nadřazenou pravdu, která má určovat výklad ostatních míst Písma.⁷⁷ Je tomu opravdu tak, v Nové Smlouvě už není rozdíl mezi muži a ženami? Pokud bychom chtěli tento argument přijmout, pak bychom museli odmítnout mnohá jiná místa Bible, a to jak SZ tak NZ. V první řadě si musíme uvědomit, že Bůh neruší sám sebe, nebo jinak, On neruší své dílo, pokud by tím nesledoval nějaký záměr, např. soud, což ale není případ těchto veršů. V Gal 3:28 nejde rozhodně o soud nad člověkem. Hospodin tedy nebude rušit řád stvoření, jenž sám stvořil.

První dvě kapitoly knihy Genesis popisují stav lidstva v dokonalém ráji před pádem, kde muž i žena mají odlišné role. Jestli k něčemu dochází v Kristu, pak to je nalezení našeho ztraceného mužství a ženství, ne jeho rušení. Domnívat se, že v Kristu se nulují naše odlišnosti mužů a žen je obrovský

⁷⁷ Dan Drápal v *Emancipace žen v církvi?* na str. 19 dodává: *Jako je dnes dejme tomu, při povolávání pastora, staršího nebo diakona naprosto nesmyslná otázka, zda je původem otrok či svobodný, věřím, že bude nesmyslná otázka, zda je to muž nebo žena. Pro volbu budou používána mnohá biblická kritéria, nikoli však kritérium pohlaví.*

omyl. Gal 3:28 neruší Boží řád stvoření. O co tu tedy jde? Craig L. Blomberg zdůrazňuje, že se jedná o kontext křtu (3:27), *který výrazně naznačuje, že zde jde o víc než jen o pouhou rovnost všech osob v Božích očích s ohledem na přístup ke spasení.*⁷⁸ Přesto uznává, že zde vidíme ontologickou (týkající se podstaty) rovnost mužů a žen v Kristu. Dále poznamenává:

*Nic v Gal 3:28 nenaznačuje, že by Pavel přemýšlel v termínech zrušení všech odlišných rolí mezi muži a ženami. Slovo eis (jedno) zřetelně neznamena „stejný ve všech oblastech“ v žádném z jeho 344 zbylých NZ výskytů; stejný dokonce ani není uvedeno jako definice ve standardních lexikonech.*⁷⁹

Celým tématem listu Galatským se line strach apoštola, aby věřící v Ježíše Krista neodpadli od milosti, kterou dostali od Boha a neobrátili se k pojetí spravedlnosti založenému na poslušnosti Zákona a ceremoniích. Pavel se v 3:18 ptá, jestli lze Boží dědictví získat ze Zákona. Poté od 19. do 25. verše vysvětluje význam Zákona-byl naším vychovatelem ke Kristu. V 26. verši přichází se základním prohlášením křesťanské víry: *Neboť všichni jste synové Boží skrze víru v Ježíše Krista.* Naše spasení bylo nezaslouženým darem Boží milosti.

Verš 27, *vždyť vy všichni, kteří jste byli v Krista pokřtěni, Krista jste oblékli.* Naše spasení se událo skrze uvěření v Ježíše Krista, v ten okamžik jsme byli skrze Ducha svatého pokřtěni do Ježíše Krista a stali se úděm jeho těla, jímž je církev (I. Kor 12:13). Toto jsme potom veřejně demonstrovali vodním křtem. Spasení v Kristu Ježíši náleží každému. Jedinou podmínkou je v něj uvěřit (biblická víra znamená poslušnost Boha, při uvěření člověk také činí pokání, tedy odvrací se od svých zlých cest).

V 28. verši čteme, že v Kristu jsme všichni jedno, ať už jsme chudí nebo bohatí, lidé různých národností, muži nebo ženy. To, na čem jediném záleží, je osobní víra v Ježíše Krista jako svého zachránce. Všichni se stáváme Božími dětmi, syny a dcerami (viz verš 26). Všichni patříme do Kristovy církve (v. 27). A všichni se stáváme dědici Božího království (v. 29). To vše zadarmo a skrze víru. Co nedokázal Zákon, to je možné každému bez ohledu na jeho národnost, společenský statut či pohlaví. Stali jsme se bratry a sestrami. Jsme teď jedna rodina, jeden celek, jedno tělo. **Gal 3:26-29 nehovoří o rušení Bohem daných rozdílů mezi pohlavími, ale o našem novém postavení v Kristu Ježíši skrze víru.** Stali jsme se (v. 28, jakýkoliv věřící člověk) Božími dětmi (v. 26), úděm Kristova těla (v. 27) a dědici Božího království (v. 29). Podívejme se teď na další biblická místa, která se k těmto veršům vztahují. I. Kor 12:12, 13 a 20.

Neboť jako tělo je jedno, ač má mnoho údů, a všechny údy jednoho těla, ačkoli je jich mnoho, jsou jedno tělo, tak i Kristus. Neboť v jednom Duchu jsme my všichni byli pokřtěni v jedno tělo, ať Židé nebo Řekové, ať otroci nebo svobodní, a všichni jsme z jednoho Ducha dostali napít.

⁷⁸ *Two views on Women in Ministry*, str. 339

⁷⁹ *ibid.*, str. 340

Je mnoho údů, ale jedno tělo.

Zde Pavel hovoří o stejném principu. V Kristu Ježíši jsme se stali údy jeho těla, jímž je církev. Údů je mnoho, ale tělo je jen jedno. Ať jsme jakékoliv národnosti nebo sociálního postavení, skrze Krista jsme všichni údy jednoho těla. Kol 3:9-11, 18-4:1.

Ko 3:9-11 Nelžete jedni druhým, když jste svlékli toho starého člověka s jeho skutky a oblékli toho nového, který se obnovuje k pravému poznání podle obrazu toho, který ho stvořil. Potom už tu není Řek a Žid, obřízka a neobřízka, barbar, Skytha, otrok a svobodný, ale všechno a ve všem Kristus.

Pavel opět popisuje situaci, kdy se věřící stává novým člověkem (skrze víru v Pána Ježíše Krista). V takovéto situaci, v Kristu, pak už neexistují národnostní rozdíly, nezáleží, je-li někdo věřící z Židů nebo z pohanů, nehraje roli, jedná-li se o Vietnamce nebo Roma, zaměstnance nebo zaměstnavatele. V Kristu na tom nezáleží. Naše postavení Božích dětí před Bohem se týká úplně všech, stačí jen uvěřit.

Můžeme ale říci, že už opravdu neexistují žádné národnostní či společenské rozdíly? O pár řádek dále Pavel nabádá ženy, aby se podřizovaly svým mužům, muže, aby je milovali, děti, aby poslouchaly své rodiče, otroci poslouchali své pány a oni s nimi jednali spravedlivě. Pavel by si musel zásadně protiřečit, kdyby něco nejdřív zrušil (3:11, už není Řek a Žid), aby to pak vzápětí znovu přikazoval (3:18-4:1). Jaké je pro to vysvětlení? Jediné možné vysvětlení je, že Pavel vždy hovoří o něčem jiném. A ono to tak opravdu je. Pavel nejprve hovoří o našem postavení v Kristu, což je duchovní skutečnost. To, že jsme Boží děti, neznamená, že bychom v občanském průkazu měli napsané otec-Hospodin. Naše duchovní postavení neruší naše pozemské vztahy, spíše je obohacuje. Nyní už jsem Boží Čech, Boží muž a Boží zaměstnanec. Haleluja. Písmo i na dalších místech určuje naše pozemské role jasnými pravidly. Pavel v listu Filemonovi koriguje stav pána a otroka, který od něho utekl. Zde nádherně vidíme obě pravdy společně. Otrok se stal bratrem svému Pánu a tak si jsou rovni (Fil 1:15, 16). Přesto Pavel respektuje společenský řád své doby a Onezima posílá nazpět a tím ho vyzývá k podřízení se Filemonovi (1:12). V I. Kor 7:21, 22 čteme:

Byl jsi povolán jako otrok? Nedělej si s tím starosti. Jestliže se však můžeš stát svobodným, raději toho využij. Neboť kdo byl v Pánu povolán jako otrok, je Pánův propuštěnec; podobně kdo byl povolán jako svobodný, je Kristův otrok.

Zde Pavel dokonce vybízí otroky, aby si se svým společenským postavením nedělali starosti. Proč? Protože to na čem doopravdy záleží je jejich duchovní statut Božích synů a dcer a ten jim nikdo vzít nemůže. Přesto Pavel vidí lepší variantu využít možnosti být svobodný, ale rozhodně do toho nenabádá.

Pavel by vskutku nemohl být komunista, s takovýmito nikoliv proti třídními názory by rozhodně nepochodil. A co jiní autoři? Apoštol Petr vybízí ke stejnému postoji v I. Pet 2:18-21. Domácí otroci se mají podřizovat svým pánům, i když jsou zlí. A dokonce tvrdí, že máme snášet nespravedlivé utrpení, protože k tomu jsme byli povoláni, neboť i Kristus trpěl za nás a zanechal nám tím příklad. Petr by nejen nemohl vstoupit do komunistické strany nikde na světě jako Pavel, ale ani by neuspěl v Evropském parlamentu či jiných jeho strukturách, protože toto se tam opravdu nenosí. Petr rozhodně nebyl humanista v moderním slova smyslu. Ale toto je křesťanství.

Přesto všechno, jak je Bible jednoznačná, mnozí rovnostářští teologové se brání přijmout tyto pravdy. Zdá se mi, že tím hlavním důvodem je „infiltrace“ světského způsobu myšlení do církve. Už nestačí, že nám Bible (skrže ní Bůh sám) garantuje naši důstojnost Božích synů a dcer. Světské myšlení nutí dávat hodnotu člověku podle toho, co dělá a co ne. Nemůže-li žena být pastor jako muž, pak je diskriminována, ale my chceme, aby měla rovnost pokud možno ve všem. Toto uvažování z hlediska biblického přístupu není správné a takoví teologové by se měli nad svými postoji zamyslet a uvědomit si dopad svých tvrzení nejen na rodinu, ale i na celou církev. Jeden z jejich argumentů pro zrušení rozdílů mezi muži a ženami je to, že otroctví bylo také zrušeno a jestliže Gal 3:28 hovoří, že již není Žid ani Řek, již není otrok ani svobodný, již není muž ani žena, pak i diskriminace podle pohlaví musí být odstraněna.

Je třeba k výše zmiňovanému poznamenat tři věci⁸⁰: 1) pokud bychom chtěli úplně odmítnout instrukce dávané otrokům a jejich pánům, pak bychom také museli odmítnout příkázání daná dětem, protože ta se též vyskytují v tomto souboru nařízení, 2) příkázání daná otrokům jsou instrukce, jak se správně chovat v tehdy existující instituci se správným křesťanským přístupem a za 3) otroctví na rozdíl od manželství není stvořené Bohem, ale bylo vytvořeno hříšnými lidmi.

Bůh stvořil muže a ženu, aby vytvořili tu nejkompaktnější jednotku na světě (manželství) a aby plodem tohoto vztahu byly děti, tedy rodina. Bůh dal odlišné role muži a odlišné role ženě. Je to k dobrému jim oběma i celé rodině. Kéž bychom všichni své role poznávali a vstupovali do nich. Na této zemi žijeme jen jednou a je nesmírná škoda ten čas promrhat, když věříme lžím o naší falešné důstojnosti. My už nepotřebujeme věřit žádné jiné teorii. My už máme Boží výroky o nás a ty nám dávají ten nejhlubší možný pocit-ujistění o naší hodnotě. Jsme totiž Boží děti, údy Kristova těla a dědicové Božího království. Bible k nám mluví jasně i v manželských rolích. Bohužel ale trend naší západoevropské společnosti je čím dál tím více v antagonismu vůči biblickému učení. Přesto každý, kdo chce být upřímný, má možnost Boha poslouchat. Stačí jen Bibli číst a podle ní žít. Její rady dávají život. Krize rodiny narůstá do takových rozměrů, že se už i v naší společnosti hlasitě propaguje možnost homosexuálních jedinců uzavírat tzv. registrovaná

⁸⁰ zpracováno podle George W. Knight III. v *RBMW*, str. 176-177

partnerství, což není nic jiného než předstupen zrovnoprávnění na úroveň klasického manželství. Zde můžeme vidět, jak hluboký je pád naší kultury. Už se ani nevidí, co je dobré a co špatné. Nemůžeme očekávat nic jiného než Boží spravedlivý soud. Jakou bude mít podobu, můžeme jen hádat, ale to že přijde, pokud neučiníme pokání, tím si můžeme být jisti.

CÍRKEV

Nyní se budeme zabývat rozdílnostmi rolí mužů a žen v církvi. Začneme Starým Zákonem.

STARÝ ZÁKON

Základní otázka zní: Existují v Bibli příklady, kdy ženy zastávají identické role jako muži, především ve vedení Božího lidu? Existují ženy starší, kněžky, prorokyně apod.? První kategorií, na kterou se podíváme, jsou **kněží**. Zde je odpověď velmi jednoduchá, rychlá a jasná. Tento úřad v žádném případě nemohl být v Izraeli spravován ženou. On ho dokonce nemohl spravovat ani každý muž,⁸¹ nýbrž jen ti z kmene Lévi a Áronova rodu (Ex 28, Lv 9). Áron a jeho synové byli zástupci před Bohem za Izrael a Božími zástupci před Izraelem. Zástupnost kněze před Bohem se mimo jiné projevovala nárameníkem, který obsahoval dva kameny s vyrytými jmény kmenů Izraele, aby je velekněz neustále připomínal před Hospodinem, stejně tak i náprsník (Ex 28:12, 29). Toto jsou předobrazy Kristovy neustálé velekněžské příměrné modlitby za jeho lid (Heb 7:25, 26). Celý obětní systém počítal s prostřednictvím kněží při obětech, nikdo si nemohl obětovat, co a jak chtěl, byla dána pravidla, jež určil Hospodin, když je zjevoval svému služebníku Mojžíšovi. Kněží přinášeli Bohu oběti za sebe, jednotlivce a celý Izrael (Heb 5:1-4, Lv 9:7, 16:6). Celý kmen Lévi byl Bohem oddělen jako zástupce izraelských prvorozených a tedy celého Izraele před ním (Nu 3:40, 41). Na druhou stranu byli kněží tou nejvyšší Bohem garantovanou instituční autoritou (Dt 17:8-13) v Izraeli. Když si starší nevěděli rady, jak rozsoudit podle Tóry konkrétní případ, přišli k lévijským kněžím a dotazovali se na právní nález. Výklad Tóry byl jejich výsadou a taky autoritou. Jejich právní výklad ze Zákona byl pro všechny závazný. Je vhodné si uvědomit, že toto je Boží nařízení-podříditi se výkladu kněží; čteme: *bedlivě dodržíš všechno, o čem tě poučí* (Dt 17:10). Neuposlechnutí kněze znamenalo trest smrti, verš 12. Je to Hospodin, kdo ustanovuje tento řád. I služba proroků byla podřízena této autoritě (nařízení týkající se proroků jsou v Lv 18:9-22), byť fungovali v Izraeli nezávisle jako Boží hlas. Kněží strážili svitky Zákona (Lv 17:18). Tóra byla jejich posláním. Tento druh služby byl exklusivně oddělen jen pro muže.

Další kategorií ve správě Božího lidu ve Starém Zákoně jsou **starší**. Úřad staršího ve společenství lidí se objevuje po celém Blízkém východě a v mnoha jiných kulturách. Jedná se o přirozený princip vůdcovství, kdy se na vládě podílejí ti, jejichž stáří (titul starší vznikl od slova ukazující na vyšší věk) a

⁸¹ pod hrozbou smrti bylo kněžství Árona a jeho synů určeno jen jim, Nu 3:10

s tím související zkušenosti je předurčují k nejlepší kvalifikaci vládnout. Existence starších v Bibli je tak přirozená, že ani nevidíme, kdy přesně vznikli. Pod horou Sinaj v Ex 24 se Mojžíš, Áronovští kněží a starší Izraele zdálky klaněji Hospodinu jako zástupci národa. V Nu 11:16, 17 a 24, 25 vidíme, jak Hospodin dává izraelským starším spolupodíl na autoritě, kterou doposud měl jen Mojžíš. Měli nést *břímě lidu* spolu s ním (Nu 11:17). Sedávali v branách města (něco jako naše městská zastupitelstva) a soudili lid na základě Tóry. I oni však byli podřízeni autoritě kněze a později i krále. Oni jen neaplikovali Boží zákony do konkrétních situací, nýbrž vládli celému společenství, určovali jeho směr, rozhodovali spory (Dt 19-22). Jejich fungování bylo praktické uvádění Božích příkázání do praxe a vedení společenství, tedy vláda v něm. K tomuto všemu měli Bohem danou autoritu a respekt u lidí. V celém SZ nemáme jediný případ, kdy by žena zastávala pozici staršího ve společenství.

Úřad **proroka** se vymyká mnohému pravidlu vedení společenství, protože když se Bůh rozhodne mluvit, tak mluví. Proroci jsou Božím hlasem. Je to stejné v SZ i v NZ. Bůh mluví a to je úžasná věc. Přesto jejich služba je poddána autoritě psaného Slova, ve SZ především Pentateuchu (Dt 18:20-20), v NZ celá Bible (I. Tes 5:20, 21, I. Kor 14:29). Služba proroků je výjimečná v tom, že může radikálně změnit běh dějin, může dojít k rychlému zvratu.

Král David, když zcizoložil s Batšebou a nechal zavraždit jejího manžela, se domníval, že se to nikdo nedozví. Pak ale Hospodin posílá ke králi proroka Nátana (II. Sam 12:1). David uznává svoji vinu, lituje toho, ale přesto ho stihá Boží trest, který dramaticky ovlivňuje celý zbytek jeho života (12:10, 11). Dalším příkladem dramatického zásahu může být Danielův výklad nápisu na zdi králi Belšasarovi (Dn 5). Daniel vykládá tajemný nápis jako jediný ze všech králových rádčů a věstců. Ještě té noci, kdy ho Daniel vyložil, *byl kaldejský král zabit* (verš 30) podle jeho výkladu.

Mohli bychom říci, že s proroky nejsou žádné žerty, a to je pravda, protože pokud je posílá Hospodin, mluví k nám skrze ně sám Bůh, Pán celého vesmíru. Nalézáme mezi proroky SZ také nějaké ženy? Ano, a to je jediná role ve Starém zákoně podílející se na vedení Božího lidu, ve které shledáváme i ženy. Žen proroků není mnoho, ale přesto sehrávaly významné role. Prorokyně Chulda předává v II. Kr 22:14 Boží rady (*Toto praví Hospodin:...*) zástupcům krále Jóšijáše. Mezi těmito zástupci je dokonce i velekněz Chilkiáš. Jak je vidět Pán Bůh si může použít a používá k předání svého poselství jak muže, tak ženy. Proroctví není ovlivněno příslušností k tomu či onomu pohlaví. Význačnými SZ proroky, kteří měli veřejnou působnost, mimo jiné jsou: Samuel, Eliáš, Elizeus, Izajáš, Jeremjáš či třeba prorok Ezechiél. Přesto je zjevné, že obě pohlaví fungovala ve SZ s tímto obdarováním.

Poslední SZ úřadem je role **králů**. Tento úřad je trochu kontroverzní svým vznikem, přestože v zákoníku (Dt 17:14-20) čteme o nařízeních týkajících se králů. Dá se tedy odvodit Boží záměr s touto institucí, verš 15 dokonce tvrdí,

že ho (krále) vyvolí sám Hospodin (další významný argument je, že i mesiáš musel být z královského Davidova rodu, II. Sam 7:12-16). Samotná realizace institutu království ale byla typickým příkladem nevěry Božího lidu, který žádá krále ne proto, že by jim ho dával Hospodin, ale protože ho mají i ostatní národy (I. Sam 8:5, 19, 20). Lid tímto ohromně pohrdl svým Bohem (I. Sam 8:7, 12:17-20), na což samozřejmě doplatil a později úpěl, jak pod svým prvním králem Saulem (I. Sam 8:10-18), tak i pod mnoha dalšími (I. Kr. 12:4). Přesto již o druhém králi, Davidovi, je řečeno, že to je muž podle Božího srdce (I. Sam 13:14), že před Bohem našel milost (Sk 7:46), o něm Bůh Samuelovi řekl: „*To je on, toho pomaz!*“ (I. Sam 16:13). Náš Bůh je slitovný a milosrdný, když nám odpouští naše provinění a dále nás vede po svých dobrých cestách (Ž 23:1-3), i když stále hřešíme.

V královské linii to musel být mužský potomek, jenž se měl stát očekávaným Králem mesiášem. Tím se stal Ježíš Kristus, potomek krále Davida (Mt 1:1, celá evangelijní zvěst začíná touto návazností Ježíše jako Davidova potomka na SZ).

V Bibli se setkáváme pouze se dvěma případy, kdy jsou v Božím lidu ženy královny více vidět. Jedna je izraelská královna Jezábel a druhá je judská Atalja. O Atalje čteme v II. Kr. 11:1, že se *rozhodla vyhubit všechno královské potomstvo*, což také udělala. Jen zázrakem byl zachráněn následník trůnu Jóas, který se později stal králem. Všichni ostatní královští synové byli usmrceni (verš 2). Jen si představme, co by se stalo, kdyby byli potomci z rodu Davidova všichni vyvražďeni? Odkud by se vzal mesiáš, zachránce světa? V aktu královny Atalje je nejen vidět krutost, touha po moci, ale i satanská snaha vyhubit mesiášské semeno ze země.

Druhou královnou je Jezábel, jejíž jméno se stalo přízviskem ženské manipulace a nadvlády nad muži. Byť nebyla nikdy samostatnou královnou, tak jí fakticky byla téměř celý svůj život (I. Kr 21:25). Byla to ona, kdo donutila svého muže krále Achaba, aby nechal pro kus půdy usmrtit spravedlivého Nábota (I. Kr. 21). Nechala vyhladit Hospodinovy proroky (I. Kr. 18:4), usilovala o život proroka Elijáše (19:2, 3). Hospodinovo slovo proti ní skrze Elijáše zaznělo: „*Jezábel sežerou na valech Jizreelu psi*“ (I. Kr. 21:23), což se také stalo, jak čteme v II. Kr. 9:30-37. Je velmi překvapivé, jak někteří rovnostářští teologové tuto královnou hodnotí, když ji uvádí jako příklad *politického vůdcovství žen* na starověkém Blízkém východě.⁸²

DEBORA

Tato prorokyně se významně podílela na vedení v kritické situaci národa a také to byla jedna z největších SZ autorek poezie (její píseň v Sd 5 též patří k jednomu z nejobtížnějších míst SZ hebrejštiny). Něco si ale krátce povězte o historické situaci Izraele. Celé období soudců je charakterizováno takto: *V těch dnech neměli v Izraeli krále. Každý dělal, co uznal za správné.* (Sd 19:1, 21:25). Mohli bychom říci, že v Izraeli panoval chaos, nebyla vláda,

⁸² Linda L. Bellevill v *Two views on Women in Ministry*, str. 94

kteřá by národ vedla k Bohu. V této době došlo v Izraeli v kmeni Benjamin k sodomské (homosexuální) zvrácenosti, kterou chtěli Benjaminští spáchat na lévijci, odděleném služebníkovi svatostánku. Událost ze Sd 19:22-25 je téměř dokonalá kopie příběhu ze Sodomy a Gomory, kterou navštívili dva Hospodinovi andělé (Gen 19:4-8) předtím než ji Hospodin definitivně zničil. Celý tento oddíl v devatenácté kapitole je zahájen konstatováním, že v těch dnech (za dnů soudců) neměli v Izraeli krále (19:1).

Dalším zvráceným činem Izraelců je příběh Míkova modlářství (Sd 17), vzpoury vůči Bohu a násilnictví kmene Dan (Sd 18, první verš opět zní, že v oněch dnech neměli v Izraeli krále). Toto je charakteristika doby soudců a jak to můžeme vědět? Vždyť tyto kapitoly jsou až na konci knihy? Podle čeho to poznáváme je fakt, že v Sd 20:28 čteme o knězi Pinchasovi, synovi Eleazara, synovi Árona, jenž v té době stával před schránou Boží smlouvy. S Pinchasem se tedy setkáváme jak u Mojžíše (Nu 25, 31:6), Jozueho (Joz 22:9n), tak také na počátku doby soudců. Je přímo neuvěřitelné, že druhá generace po Mojžíšovi klesla až na samé dno možné existence a stala se novou Sodomou. Pro nás věřící v Ježíše Krista je to hrozné připomenutí, že dokud nejsme s Pánem, musíme být stále bdělí, jak nás vyzývá i sám Ježíš (Mt 24:42).

V tomto období dochází k těmto cyklům: Izrael se odvrátí od Hospodina, ten na ně pošle soud v podobě nadvlády cizozemci, poté se lid obrátí opět k Hospodinu a úpí k němu. On se smiluje, posílá zachránce, vysvoboditele, soudce, který lid přivede nazpět na tu správnou cestu, ale po jeho smrti se vše znovu opakuje (Sd 2:11-23). Mezi soudce řadíme Otniela, Ehuda, Šamgara, Baráka-Deboru (je zajímavé, že při výčtu soudců v Heb 11:32 je uveden jen Barák), Gedeóna, Tolu, Jaira, Jiftácha, Ibsána, Elóna, Abdóna a Samsona.

Podívejme se teď na konkrétní příběh Debory a Baráka (Sd 4 a 5). Po Ehudově smrti se Izrael opět dopouští toho, co je zlé v Hospodinových očích (4:1). Cyklus se začíná projevovat, a proto Hospodin vydal Izrael napospas kenaanskému králi Jabínovi (v. 2). Verš 3 říká: *I úpěli Izraelci k Hospodinu...* Od čtvrtého verše se setkáváme s prorokyní Deborou, která soudila v Izraeli (není řečeno Izrael, celý tento příběh se týká jen dvou kmenů Neftalíovců a Zabulonovců, v. 6). Musíme si uvědomit následující, aniž bychom nějak snižovali roli Debory: ona nebyla 1) starší Izraele (v případě povolání Jiftácha v 11:5, 6 ho gileadští starší žádají, aby je vedl), 2) nebyla kněz, který měl nejvyšší instituční autoritu v Izraeli, 3) nebyla vojevůdce (vysvoboditel) jako všichni ostatní soudci, 4) přinejmenším se o moc dělila s Barákem, který vojevůdce byl a 5) v té době neexistovala instituční vláda (neměli krále), byl chaos, tudíž nemůžeme Deboru považovat za vládkyni v klasickém slova smyslu nad Izraelem.

Co tedy Debora byla? Byla to především Boží žena, která mu sloužila celým svým srdcem. Byla to také prorokyně (Sd 4:4) a toto je její klíčová role. Ona je nástrojem Božím při zjevování Boží vůle pro Baráka, v 4:6 čteme: *...„Sám Hospodin ti přikazuje:“*... Je to Boží poselství, jež Barákovi předává. To, co

zde vidíme, je podobné situaci, kdy prorok Nátan přináší proroctví králi Davidovi. Zde to je prorokyně Debora vůči vojevůdci Barákovi. To, co v tomto příběhu také vidíme, je Barákův strach vyjít sám s Božím pověřením do bitvy. Jednak musíme chápat, že se zde jednalo o vojensky zdatnějšího soupeře, než byli Izraelci, který *měl devět set železných vozů a po dvacet let Izraelce krutě utlačoval* (4:3) a taky je vidět jak člověk selhává, když má věřit Hospodinovu slovu, které se lidsky jeví jako velmi nepravděpodobné. V tomto kontextu jsou činy Božích mužů jako např. David versus Goliáš obdivuhodné. Barák tedy velmi jednoduše žádá: *„Půjdeš-li se mnou, půjdu, nepůjdeš-li se mnou, nepůjdu.“* (v. 8). Kdyby to bylo tak, jak někteří tvrdí, že se zde nejedná o Barákovo selhání, ale o *správné rozpoznání, že Debora má povolání k tomu, aby hrála v tomto boji vůdčí úlohu*,⁸³ nežádala by Baráka v Hospodinově jménu, aby šel on sám na horu Tábor a tam se utkal se Síserou, velitelem vojska krále Jabína (4:6, 7). Sama by vstoupila do této vůdčí role. Ale tou klíčovou postavou byl Barák. Dostává příkaz, aby konal v poslušnosti Hospodina. Debora je prostředníkem mezi Hospodinem a Barákem. Toto je Boží řeč k Barákovi skrze prorokyni Deboru:

"Sám Hospodin, Bůh Izraele, ti přikazuje: „Táhni hned na horu Tábor a vezmi s sebou deset tisíc mužů z Neftalíovců a Zabulónovců. Já (míněn Hospodin) k tobě přivedu k potoku Kísonu velitele Jabínova vojska Síseru i jeho vozbu a jeho hlučící dav a dám ti jej do rukou."

Hospodin zde Barákovi jasně přikazuje, co má dělat. Mohli bychom to přirovnat k situaci, když Hospodin přikazoval Mojžíšovi, co má dělat na své cestě do Egypta, ale on nechtěl poslechnout, tak ho Bůh téměř zahubil (Ex 4:24). Hospodin nejen říká, co má Barák udělat, ale taky, že On k němu přivede velitele Jabínova vojska Síseru. Je zde jasně vidět Boží plán i způsoby jeho naplnění. Barák, ale selhává. To, o co Barák žádá, je „méně víry a více jistoty“. To, co Hospodin ale opravdu nenávidí je spoléhat namísto v Boha v člověka (Jer 17:5-8). Barák hledá upevnění v osobě Debory, která pro něj jako prorokyně symbolizuje Boží přítomnost a tedy ujištění o zdaru. Izraelci často, když táhli do boje, brali s sebou truhlu smlouvy, což pro ně bylo velikým ujištěním, že je s nimi Hospodin a byl to také silný psychologický efekt na nepřítele (I. Sam 4:3-11). To, co následuje jako Debořina odpověď v Sd 4:9, je:

„Určitě s tebou půjdu, avšak na cestě, kterou půjdeš, se neproslovíš, Hospodin totiž vydá Síseru do rukou ženy.“

Debora Baráka uklidňuje prohlášením, že s ním bude. Jde tu o hodně, kdyby Barák jako vojevůdce měl strach, tak by mohla celá bitva dopadnout fiaskem (viz Sd 7:1-3). Pro vojevůdce je nejhorší vojenská potupa, ztráta cti, a to se tady přesně děje Barákovi: Nejen že mu slávu vezme žena (slabší nádoba, I. Pet 3:7), ale ani to nebude Izraelka. Toto byl Hospodinův trest nad Barákovou nevěrou.⁸⁴

⁸³ Dan Drápal. *Emancipace žen v církvi?*, str. 50-51

⁸⁴ *Úvod do Starého zákona*. R. B. Dillard a T. Longman III., str. 115

Žádný člověk, resp. žádný muž se nad ním rozhodně nemůže povyšovat, protože všichni podobně selháváme a jsme Bohem vychováváni k podobě Kristova charakteru (Heb 12:4-11). Boží milost je vidět i v tom, že Barák je nadále považován za právoplatného soudce a za vzor muže víry (Heb 11:32). Jak zvláštní a nevyzpytatelná Boží milost je. Barákovou rolí mělo být vysvobodit Izrael od nepřítele. Vidíme, že selhává ve své víře v Boží zaslíbení (*Já budu s tebou*, 4:7). Debora jako prorokyně mu předává Boží pověření do boje proti Siserovi. Role Debory je klíčová v tom, že ona je nástrojem Božím, který si Bůh mocně použije (vyřídí pravé Boží slovo, protože je pravá prorokyně). V jejím případě ale také vidíme mužovo selhání ve vůdcovství. V Barákově případě to byl strach z vojenského nepřítele a nevěra Božímu slovu, což ho stálo slávu v bitvě. Přesto mu Bůh prokazuje i nadále milost, když ho řadí mezi vzory víry. Toto je obrovský a lidsky nepochopitelný paradox Božího jednání. Jak může být mezi vzory víry, když nevěřil? Odpovědí je jediné Boží milost, protože jediné on zná hlubiny lidských srdcí. Vůdcem ve vztahu Barák Debora měl být Barák, ale selhal, a proto Debora v tomto příběhu tak vyniká, čímž vůbec nesnižují její roli, schopnosti ani věrnost.

NOVÝ ZÁKON

Nyní se budeme věnovat otázkám a novozákonním biblickým textům, které se konkrétně vztahují na role mužů a žen. Znamená Ježíšův příchod změnu v chápání rolí mužů a žen? Znamená dílo a dary Ducha svatého převrat v našem chápání mužství a ženství ve vztahu k autoritě a vedení vůbec? Předně je třeba si uvědomit, že my všichni, ať muži či ženy, jsme sourozenci, bratři a sestry v Kristu Ježíši (Gal 3:26-29). Všichni máme stejný přístup ke studnicím vod živých (J 7:37-39):

V poslední, velký den svátku Ježíš vstal a zvolal: "Žízni-li kdo, ať přijde ke mně a pije. Kdo věří ve mne, jak praví Písmo, řeky živé vody poplynou z jeho nitra!" To řekl o Duchu, kterého měli přijmout ti, kteří v něho uvěřili; dosud totiž Duch svatý nebyl dán, protože Ježíš ještě nebyl oslaven.

Není to tedy tak, že by muži nebo ženy mohli mít více Boha. Přístup k Bohu je otevřený pro každého. Náš osobní vztah se neurčuje podle našeho pohlaví, ale podle našeho srdce, podle lidského srdce. Bůh se má upřímně k upřímným (II. Sam 22:26), ať už to jsou muži, ženy či děti. Víme, že nás sám Pán Ježíš vybízí uvažovat o sobě samých jako o sourozencích (Mt 23:8). V Kol 3:16, 17 čteme:

Slovo Kristovo ať ve vás bohatě přebývá. Ve vši moudrosti se navzájem vyučujte a napomínejte a s vděčností zpívejte Bohu ve svých srdcích chvalozpěvy, chvály a duchovní písně. A všechno, cokoli činíte slovem nebo skutkem, číňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu a Otcí.

Znamenají tyto texty, že v NZ neexistuje žádná rozdílnost rolí a řád? To rozhodně ne, jak uvidíme z mnoha jiných míst Písma později. To, o co zde však jde, je, že bez pochopení naší rovnosti před Pánem, co do důstojnosti a důležitosti, nikdy nemůže dobře fungovat rozdílnost v povoláních, ať už se jedná o rozdílnost v povoláních mezi muži či ženami nebo o rozdílnost mezi všemi věřícími vzájemně.

Kristovo přikázání zní, milujte se navzájem (J 13:34, 35). My všichni jsme Jeho rodina a každá zdravá rodina funguje na bázi rovnocenných vztahů, teprve pak na bázi odlišných rolí. Byť se budu dále více věnovat odlišnostem v rolích mezi muži a ženami, tak tato pravda je tím základním pravidlem, ze kterého vycházíme. Všichni jsme bratři.

DÍLO A DARY DUCHA SVATÉHO

Když pozorujeme události z druhé kapitoly knihy Skutků, tak vidíme, jak Ježíš vylil zaslíbeného Ducha (Sk 2:33), aby církev zmocnil k největší misi v dějinách lidstva, k šíření evangelia po celém světě, po celé Evropě, Africe, Americe, Asii, Austrálii a Antarktidě-zkrátka všude. Duch svatý je ten, který buduje církev (Sk 9:31). Moc Ducha svatého se v prvotní církvi projevovala natolik silně, že se *skrže apoštoly dalo mnoho divů a znamení* (Sk 2:43). Jak se církev postupně rozrůstala a vznikaly nové a nové sbory, tak ve Sk 14:23 čteme:

V každém sboru jim ustanovili starší a v modlitbách s posty je svěřili Pánu, v něhož uvěřili.

Toto byla praxe prvních misionářů při zakládání nových sborů. A byl to sám Duch svatý, kdo nové starší ustanovoval, Pavel starší z Efezu nabádá:

Sk 20:28 Dávejte pozor na sebe a na celé stádo, v němž vás Duch Svatý ustanovil za strážce, abyste pásli Boží církev, kterou si získal vlastní krví.

Duch svatý na jedné straně věřící vedl k neobvyklým činům, jako bylo např. uzdravování (Sk 3:1-10, 5:12-16) nebo křišení mrtvých (Sk 9:36-43), na straně druhé Duch svatý církev budoval v řádu (ustanovoval starší) a kázni (např. smrt Ananiáše a Zafiry, kteří lhalí Duchu svatému, Sk 5:1-11). Ve Skutcích vidíme, jak vznikaly nové sbory, o které se později apoštolové starali. Podívejme se tedy do Korintského sboru na dary a služebnosti Ducha svatého. I. Kor. dvanáctá kapitola nám podává důkaz jak o rozmanitosti, tak jednotě obdarování a povolání v Kristově těle, jímž je církev.

1K 12:4-11 Jsou rozdíly v darech milosti, ale tentýž Duch; jsou rozdíly v službách, ale tentýž Pán; a jsou rozdíly v působení, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému je dáván projev Ducha ke společnému prospěchu. Neboť jednomu je skrže Ducha dáváno slovo moudrosti, jinému slovo poznání podle téhož Ducha; dalšímu víra v témž Duchu, jinému dary uzdravování v témž Duchu; jinému působení

mocných činů, jinému proroctví, jinému rozlišování duchů, dalšímu druhu jazyků, jinému pak výklad jazyků. Avšak to všechno působí jeden a týž Duch, který rozděluje každému jednotlivě, jak sám chce.

Pán Bůh jakožto ručitel stavby, kterou je církev, zaopatřuje a vybavuje církev nezbytnými nástroji. On dává své pomazání (výraz pro Boží zmocnění za nějakým účelem) a dary. On svoji církev vybavuje, aby mohla dobře fungovat. Je to jeho vůle a jeho plán. V dalších verších dvanácté kapitoly od dvanáctého verše až po dvacátý šestý Pavel dokazuje, že jako *tělo je jedno, ač má mnoho údů*, tak i Kristova církev. Věřící jsou též rozmanitě obdarováni a povoláni, jsou rozmanití tak, jako je rozmanité tělo (ruce, nohy, uši, oči atd.). V těle funguje jak rozmanitost, tak jednotnota. To je zázrak. Přesně takhle bychom měli fungovat i my. Můžeme to nazvat **jednota v rozmanitosti**. V Bohu to je možné, tak proč to nezkusit? O rozmanitých služebnostech Pavel hovoří na konci dvanácté kapitoly (verše 27-31).

Vy jste tělo Kristovo a jednotlivě jste jeho údy. A v církvi Bůh ustanovil nejprve apoštoly, za druhé proroky, za třetí učitele, potom moci, potom dary uzdravování, pomoci, vedení, druhy jazyků. Jsou snad všichni apoštolové? Jsou snad všichni proroci? Jsou snad všichni učitelé? Mají snad všichni projevy moci? Mají snad všichni dary uzdravování? Mluví snad všichni jazyky? Nebo je snad všichni vykládají? Vy však usilujte o větší dary milosti. A ukazují vám ještě mnohem vzácnější cestu.

Pán Bůh církev nezamýšlel jako nějaký monolit. Pán Bůh člověka obdarovává rozmanitými dary a povolává ho do rozmanitých služeb. Někteří jsou Bohem povoláni jako apoštolové, jiní proroci, učitelé atd. Toto je Boží dílo při budování a vybavování církve. Když tedy potom čteme o ustanovování starších v církvích, tak jednotliví starší jsou lidé s některými z těchto a ještě dalších darů a povolání. Důležité je si uvědomit, že ustanovování starších není něco jako obdarování duchovním darem. Nic takového jako dar „staršího“ neexistuje. Úřad staršího je věc praktického a strukturálního uspořádání církve.⁸⁵

PROROCTVÍ X VYUČOVÁNÍ

Někdy se objevují nejasnosti kolem rozlišení mezi proroctvími a vyučováním. Obzvláště charismatickým věřícím to často splývá. Je nějaký rozdíl mezi proroctvím a vyučováním? Rozdíl mezi tím samozřejmě je. Nejprve si můžeme připomenout SZ skutečnost existence odlišných úřadů kněze a proroka. Kněží měli jiná poslání a proroci také. Všichni byli služebníky stejného Boha, ale sloužili mu podle rozdílných povolání, někdo jako kněz, někdo jako prorok.

Je tomu v Novém zákoně jinak? Když se podíváme jak na popis darů, tak na popis služebností všude vidíme odlišnost mezi proroctvími a vyučováním. Vidíme, že existují dary vyučování (verš 7 v oddíle Ř 12:6-8) a prorokování (Ř 12:6, I. Kor 12:10). Taky vidíme, že existují rozdílné služby učitelů (I. Kor

⁸⁵ viz kapitola Poznámky na str. 104

12:28, Ef 4:11) a proroků (I. Kor 12:28, Ef 4:11). Existuje tedy odlišnost jak v obdarování, tak i ve služebnostech, které dává Pán (I. Kor 12:5). Toto by možná někomu nestačilo. Pak si musíme znovu uvědomit, že církev též funguje jako organizace, v jejímž čele stojí bibliční starší. Jedním z vícero úkolů těchto starších je: *namáhat se kázáním a vyučováním* (I. Tim 5:17). Nikde nečteme, že by povinností staršího bylo prorokovat. Samozřejmě jim to nikdo nezakazuje, ale vyučování mají starší za povinnost (viz též I. Tim 3:2-*způsobilý učit*). Starší jsou pastýři stáda a mají povinnost je sytit Božím slovem (I. Pet 5:1-4, II. Tim 4:2).

Můžeme tedy říci, že existují dva odlišné dary. Dar prorockví a dar vyučování a jeden z rozdílů mezi nimi je i způsob práce s psaným Božím slovem. Vyučování, aniž bychom nějak snižovali jeho potřebu pomoci a zjevení Ducha, je více orientováno na studium a výklad Bible, kdežto prorockví je více orientováno na přímé a často spontánní spojení s Bohem. Budeme-li aplikovat SZ paralelu s kněžími a proroky, pak to jsou učitelé, kteří nesou v církvi větší autoritu než proroci.

Možná bychom chtěli rozdíl mezi prorockvím a vyučováním zjednodušit a setřít mezi nimi odlišnosti. Je to přeci jedno, vždyť oboje je z Ducha svatého. Máme-li však takovýto zjednodušený pohled, pak to není Boží slovo, co soudí nás, ale my jej a to není správné. Jestliže Bůh něco učí ve svém Slově, pak je na nás to přijmout a poslechnout, ne s tím polemizovat. Jak nám ale toto zjištění o rozdílnosti mezi prorockvím a vyučováním pomůže v praxi? K této otázce se ještě vrátíme později při výkladu jednotlivých oddílů zabývajících se rolí mužů a žen. Teď se podívejme, co k tomu říkají teologičtí učenci. Feministka Linda L. Belleville vidí na základě I. Kor. v prorockví usvědčení z hříchu (14:24), instrukce (14:19), nabádání (14:31) a radu (Sk 13:3-4, 16:6).⁸⁶ Naproti tomu Susan T. Foh striktně odděluje kázání a prorokování, píše:

Kázání je forma vyučování a to je ženám zakázané. S prorockvím to je tak, že Bůh sám vkládá konkrétní slova do úst proroka (Dt 18:18-19); ony nejsou výsledkem prorocka uvažování. Kázání je naproti tomu výsledek přípravy a studia toho, kdo mluví. Jeho zdrojem je Písmo, ne Boží ústa. Jenom dodejme, že prorok je odlišen od pastýře-učitele a evangelisty v Ef 4:11.⁸⁷

STARŠÍ A DIAKONI

Ruší Duch svatý dílo Otce? Je mezi nimi nějaký rozpor? Může vůbec v Bohu existovat rozpolcenost? Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch jsou jedno. Žádný rozpor v nich neexistuje ani existovat nemůže. Jestliže stvořil Otec principy vedení, které vedly a vedou k ustanovování starších v církvích (I. Tes 5:12 je nazývá představenými), bude Duch svatý tuto vůli, tento princip, rušit tím, že by byl proti struktuře společenství? Nejenže rušit nebude, ale on sám tyto starší ustanovuje. Duch Svatý je Bohem řádu, on nepovede do chaosu a

⁸⁶ *Two views on Women in Ministry*, str. 97

⁸⁷ *Women in Ministry four views*, str. 94

zmatků. To není on, kdo takovéto věci činí, to je buď člověk, nebo nepřítel Boží. Řád a Duch svatý spolu s jeho projevy tedy jdou ruku v ruce. Toto připomíná Pavel Korintským ve čtrnácté kapitole dvakrát. Korintští byli těmi, kteří měli potíže s řádem a kázni v církvi. Čteme:

1K 14,33 neboť Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje...

1K 14,40 Všechno ať se děje slušně a spořádaně.

Je to znovu Duch svatý, který inspiruje Pavla v I. Tim 3:1, *Věrohodné je to slovo: usiluje-li někdo o biskupství (ř. episkopos), touží po dobré práci.* Úřad episkopa je běžně ztotožňován s úřadem staršího (např. viz Sk 20:17, 28). Duch svatý tedy praví, že kdo touží (ř. epithymein-toužiti, dychtiti, žádati něčeho) po takovémto úřadu, žádá dobrou práci. Toto slovo je věrné, je plné důvěry-je to pravda (v. 1).

Pavlovy nároky na biskupa v I. Tim 3:1-7 mohou působit dojmem, jakoby šlo o konkurz či výběrové řízení. Je zde nabídka práce biskupa a ten, kdo bude splňovat daná kritéria, ji může dostat. Bůh hledá a volá zodpovědné muže, kteří by se svým charakterem podobali Kristu Ježíši. Bůh hledá správce svého lidu (Ti 1:7), hledá pastýře (I. Pet 5:1-4). Jaké jsou tedy nároky na starší církve? V I. Tim 3:1-7 čteme:

Věrohodné je to slovo: Usiluje-li někdo o biskupství, touží po dobré práci. Biskup tedy má být bezúhonný, muž jedné ženy, střídavý, rozvážný, řádný, pohostinný, způsobilý učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž mírný, ne svárlivý nebo hrabivý. Má dobře vést svou rodinu a udržovat děti v poslušnosti se vši počestností. Neumí-li někdo vést svou rodinu, jak se bude starat o Boží církev? Nemá být teprve nedávno obrácený, aby nezpyšněl a neupadl do Dávlova odsouzení. Musí však mít také dobré svědectví od těch, kdo stojí mimo, aby neupadl do pohanění a do léčky Dávlovy.

Pavel o biskupech uvažuje jako o mužích, mají to být ...*muži jedné ženy*,.. (v. 2). K významu tohoto idiomu se v zásadě objevují tyto názory: 1) ženatý s jednou ženou (monogamie). V době apoštola Pavla v prvním st. po Kr. byl však jev polygamie již ojedinělý, 2) ženatý jen jednou za život, 3) zákaz být starším pro znovu oženěné po rozvodu a za 4) jedná se o prohlášení, které vyjadřuje věrné, monogamní manželství.⁸⁸ Domníváme se, že správný výklad je bod čtvrtý, a to z tohoto důvodu:

„Nejde o to, kolikrát může být někdo ženatý, ani o to, co přesně vytváří legitimní manželství (u adeptů na staršího se legitimní manželství předpokládá), ale spíše o to, jak se v manželství chovat.“⁸⁹

⁸⁸ upraveno podle: *Biblické staršovství*. Alexander Strauch, str. 84-85

⁸⁹ Philip H. Tower. *The Goal of Our Instruction: The Structure of Theology and Ethics in the Pastoral Epistles*. Journal for the Study of the New Testament Supplement Series 34 (Sheffield: JOST Press, 1989), str. 232

Verš čtyři se zaměřuje na rodinu adepta o tuto práci (*má dobře vést svou rodinu a udržovat děti v poslušnosti se vší počestností*). Slovo vést (ř. proistemi) je stejné jako u popisu práce staršího v I. Tim 5:17. Toto slovo má význam vedení s autoritou⁹⁰, což ale neznamená, že se jedná o autokracii. Vedení v církvi či v rodině bude vždy určeno Kristovým duchem služebníka (Mk 9:35, Lk 22:24-30). Ježíš dává vůdcovství nový rozměr osobního charakteru. Ježíš tedy neruší vedení s autoritou, ale dává mu novou dimenzi. Ať už se jedná o rodinu nebo církev, muži, kteří stojí ve vedení, tak mají činit s duchem služebníka. Bůh povolává muže, aby v rodinách i v církvích stáli v čele.

Jak v rodině, tak v církvi se jedná o velmi zodpovědné a z hlediska dlouhodobého a zdravého vývoje církve i o klíčové postavení. Obecně platí, že není-li dobré vůdcovství, lid trpí. Platí to ve všech oblastech lidské společnosti, rodinu ani církev nevyjímaje (Př 11:14 *Pro nerozvážené vedení padá lid,...*). Starší je tedy povinen dobře spravovat svoji rodinu, a to ve všech jejích oblastech, v oblasti duchovní, vztahové i materiální. Bůh dal k tomu muži autoritu (tedy vybavení) a očekává od něj výsledky. Nebude-li muž dělat to, k čemu ho Bůh volá, do jeho role vstoupí žena, protože ona je duší domácnosti a je tedy chodu domova blíže. Toto je stav mnoha rodin v naší zemi, ale bohužel i v církvi. Boží povolání zní: „*Muži, kde jste? Nyní je váš čas převzít iniciativu, povstaňte a buďte vůdci svých vlastních životů, rodin a společenství.*“ V Edeně Bůh volá muže, Adama, kde jsi? Nyní Bůh volá tebe, muži, kde jsi? Rodina je tak důležitá (důležitější než vedení církve), že je nezbytnou podmínkou pro možné přijetí práce staršího. Bůh miluje rodinu a každá fungující rodina ho nejen oslavuje, ale dělá mu i radost.

Otec je zodpovědný za výchovu svých dětí, má k tomu danou autoritu, ale nesmí svoji moc zneužívat, je mu to zakázané (Ef 6:4). V křesťanské rodině mají děti tu nejvyšší možnou ochranu. Jestliže muž neumí vést svoji rodinu, nemůže vykonávat práci správce církve. To neznamená, že starším může být jen otec, nýbrž že drtivá většina mužů otcí bude, a proto se na ně vztahují tato kritéria. Muže nedělá mužem otcovství, ale otcovství je tvořeno mužstvím. Stejně tak v I. Tim 2:15, kde se od ženy očekává rození dětí a jejich výchova to neznamená, že neprovdaná žena by nemohla být opravdovou ženou a potažmo spasena. Pavel svému zástupci na Krétě Titovi píše k tématu ustanovování starších toto:

Tt 1:5-9 Proto jsem tě zanechal na Krétě, abys dal do pořádku to, co ještě zbývá, a ustanovil v jednotlivých městech starší, jak jsem ti přikázal: je-li kdo bezúhonný, muž jedné ženy, jenž má věřící děti, jemuž se nedá vytknout prostopášnost nebo nepoddajnost. Neboť biskup musí být bez úhony jako Boží správce; ne samolibý, ne popudlivý, ne pijan, ne rváč, ne zistný, ale pohostinný, milující dobro, rozvázný, spravedlivý,

⁹⁰ *Linguistic key to the GNT* str. 622-stát vpředu, vládnout nad, spravovat; *Řecko-Český slovník k NZ* (J. B. Souček)-1) státí vpředu, v čele, spravovati, vésti, 2) starati se, pečovati; *Manual Greek Lexikon of the New Testament* (Abbott-Smith)-1) předsedat čemu, řídit, vládnout, 2) vést, zachovávat; *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (Bauer)-1) být v čele, řídit, vládnout, 2) starat se o, pečovat, pomáhat

zbožný, ukázněný, musí se pevně držet spolehlivého slova, jak bylo vyučováno, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce.

Tento výpis je v zásadě shodný s tím, co se píše v I. Timoteovi třetí kapitole. I zde Pavel klade nárok na rodinu uchazeče. Proč? Rodina a církev jsou vzájemně propojené (*1Tm 3,5 Neumí-li někdo vést svou rodinu, jak se bude starat o Boží církev?*). Nelze tedy rodinu oddělit od života v církvi. S rozvrácenou rodinou by práce staršího ani fungovat nemohla. Jestliže někdo neumí vést rodinu (být v čele), nebude to umět ani s církví. Kdybychom tuto zákonitost brali více vážně, ušetřili bychom si v církvi hodně bolesti.

Věřící děti též může znamenat věrné. Prostopášnost a nepoddajnost se může týkat také jich (viz EP, KP). Správce církve (ať už ho nazveme jakkoliv) není zaměstnancem nějaké firmy, ale je to *Boží správce* (Tit 1:7). Je to to nejprestižnější povolání. Někdy se spekuluje, nakolik musí být starší schopen vykládat Písmo. Víme, že mezi staršími budou někteří, kteří se budou této službě věnovat více (I. Tim 5:17). Přesto je povinností všech starších, být schopen vyučovat *ve zdravém učení* (Tit 1:9). Jak u Timotea (způsobilý učit), tak u Tita (1:9) o tom Pavel nenechává nikoho na pochybách. Starší musí znát Boží slovo, aby 1) byl schopen vyučovat zdravé učení a 2) usvědčovat odpůrce zdravého učení.

V sedmnáctém verši I. Timoteovi páté kapitoly Pavel píše: *Starší, kteří zastávají dobře svůj úřad, jsou hodni dvojí cti, zvláště ti, kteří se namáhají kázáním a vyučováním.* Slovo čest (ř. timé) má tyto významy: úcta, uznání, vážnost a v některých případech zahrnuje myšlenku finanční pomoci. Tento posledně jmenovaný význam zde převládá⁹¹. Můžeme si též všimnout, že ve stejné kapitole verš 3, kde Pavel dává příkaz: *Vdovy měj v úctě,..* tak v následujících verších až do šestnáctého popisuje, která vdova a jak si zaslouží materiální pomoc, buď od rodiny, nebo od církve. Význam peněžní podpory v I. Tim 5:17 dosvědčuje též osmnáctý verš: *Neboť Písmo praví: „Vlu, který mlátí, nedáš náhubek a hoden je dělník své mzdy.“* Jedná se o citace ze SZ, a to Dt 25:4 a Nu 18:31 spolu s Lk 10:7.

Ve verši devatenáct Pavel vyžaduje slušné zacházení se staršími. Na jedné straně si zaslouží větší úctu než řadová ovečka (v. 17-19), na druhé straně se však od nich očekává i větší vykazatelnost před celým sborem. Verš 20 *Ty, kteří hřeší, kárej přede všemi, aby i ti ostatní měli strach.* Významu, *kteří hřeší*, můžeme rozumět 1) ti, kteří zůstávají nadále v hříchu 2) ti, kteří spáchali závažný hřích. V případě starších se jedná o veřejný úřad. Není to jen duchovní služba, mají např. pravomoc oddat, vyloučit ze sboru, rozsoudit spor atd. Ti starší, kteří by například upadli do cizoložstva a pak učinili pokání (díky Bohu za záchranu bratra) by přesto měli být odvoláni ze svého úřadu a veřejně vyznat svůj hřích. Často si stěžujeme, že naši politici nejsou vykazatelní, ale je jim v tom církev příkladem? Někdy je církev laxní něco

⁹¹ zpracováno podle Alexander Strauch, *Biblické staršovství*, str. 94

vůbec řešit, jindy to je věc teologického přístupu, kdy *Boží milost všechno smývá...* Přestože věřím v Boží milost a odpuštění hříchu (hříšník je zachráněn od druhé smrti), tak následky závažného hříchu u veřejně působícího vedoucího si žádají veřejné odhalení, tedy pokárání (viz J 3:19-21). Tomuto též někdy říkáme chození ve světle.

SPOLEČNÉ KNĚŽSTVÍ VĚŘÍCÍCH

Vy však jste, rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid určený k Božímu vlastnictví, abyste rozhlásili mocné skutky toho, jenž vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. I. Pet 2:9

Někteří zastánci rovnostářských pozic tvrdí, že na základě tohoto místa dále již neexistují rozdíly mezi muži a ženami ohledně autority v církvi.⁹² Je v tom podobně chybná logika jako kdybychom z výroku, že my všichni jsme bratři (např. Gal 3:26), tvrdili, že neexistuje nikdo, kdo by měl autoritu k vedení církve (Heb 13:17).

Znamená naše společné kněžství zrušení řádu vedení? Nikoli. To, že jsme všichni bratři, muži i ženy, také neznamená, že už neexistuje rozdíl mezi manželkou a manželem. Mezi nimi budou vždy rozdíly, protože je dal sám Bůh. Co tedy znamená všeobecné kněžství všech věřících? Když si pozorně přečteme celý devátý verš, tak vidíme účel našeho společného královského kněžství, čímž je: *abyste rozhlásili mocné skutky toho, jenž vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světa*. Apoštol Petr zde hovoří o našem společném úkolu na vinici Páně a tím je zvěstování evangelia (Mt 28:18-20, Sk 1:12-14). Všichni jsme Jeho dělníky, ať muži či ženy. Všichni mu sloužíme. Rozdíl je pouze v tom, jak mu sloužíme. Nesloužíme mu všichni stejným způsobem. Někdo slouží darem milosrdenství, jiný darem vedení, jiný darem povzbuzování atd. (Ř 12:3-8). Naše rovnocenné postavení a společné poslání ke zvěsti evangelia a posvěcenému způsobu života (I. Tes 4:3) neruší naše rozdílná povolání a služby.

Chvála Bohu za jeho rozmanitost, jež znamená doplňování se a ne konkurování si. Apoštol Petr ve svém prohlášení cituje z Ex 19:5, 6, kde Bůh označuje celý Izrael za královské kněžstvo. Přesto ten stejný Bůh odděluje pro službu ve svatostánku kněze, které obdarovává autoritou nad celou společností Izraele. Vidíme zde dva vzájemně se prolínající principy, a to princip rovného postavení před Bohem (všichni Izraelci jsou označeni za národ kněží) a princip odlišné služby, role (kněží jsou výhradně z rodu Áronova).

SYNERGOS

Rovnostářští teologové se též někdy snaží dokázat, že význam slova spolupracovník (ř. synergos-spolupracovník, pomocník) znamená (jelikož existují i spolupracovnice, např. Ř 16:3, 6, 12), že ženy můžou být v pozici

⁹² *Women in Ministry four views*, str. 93

autorit. Craig L. Blomberg, který se nepovažuje ani za komplementaristu ani za rovnostáře, k tomu poznamenává:

„To je určitě významné, že z třiceti pěti lidí jmenovaných v Ř 16, Pavel odkazuje nejméně k jedenácti ženám. Přesto pokusy spojit tato ženská jména kromě Foibé a Junie v Pavlových dopisech s identifikovatelnou rolí vedoucí prostě značně překračuje informace, které máme.”⁹³

Nejde jistě o název, který dělá vedoucího církve vedoucím. Jde o funkci, jakou vykonává, ne o pozici do jaké ho dosadíme. Je mnoho církví, které výraz starší buď vůbec nepoužívají, nebo ve zcela jiném významu než my zde. Jak také poznamenává Alexander Strauch, existují starší-úředníci, ale *to nejsou opravdoví novozákonní starší. Jsou to poradci, členové výboru a funkcionáři.*⁹⁴ Bibličtí starší jsou ti, jež vedou, pasou, jsou v čele. To jsou ti, kteří vykonávají vládu v církvi. Je potřeba si toto vyjasnit. Nejde o terminologii, jde o podstatu práce. Vládu v církvi svěřil Bůh mužům, ne ženám.

Ted' postoupíme dál k druhému úřadu, jenž nám Nový Zákon zanechal - diakoni. Diakon (ř. diakonos-1) služebník, 2) pomocník a za 3) diakon ve smyslu pomocného služebníka v církvi)⁹⁵ je služebník v církvi, jenž se věnuje naplňování praktických potřeb v církvi jako je péče o vdovy, chudé, charitativní činnost apod. Je nutné si uvědomit, že raná církev byla svým milosrdným přístupem k nuzným proslavená v celé světské společnosti. Církev se neštítala chudých a nemocných. K tomuto modelu se musíme vrátit. Nejenže všichni musíme svoji víru potvrzovat skutky milosrdenství (Jk 2:14-17), ale i služba diakonů je sama o sobě nenahraditelná. Služba diakonů pro prvotní církev měla existenční význam. Ve Skutcích 6:1-7 čteme:

V těch dnech, kdy přibývalo učedníků, nastalo reptání Helénistů proti Hebreům, že při každodenní službě jsou jejich vdovy zanedbávány. Proto apoštolové - oněch Dvanáct - svolali veškeré množství učedníků a řekli: "Není správné, abychom my zanechali Božího slova a sloužili při stolech. Vyberte si tedy, bratři, mezi sebou sedm osvědčených mužů, plných Ducha Svatého a moudrosti, které ustanovíme pro tento úkol; my však se oddáme modlitbě a službě slova." To slovo se zalíbilo celému shromáždění, i vyvolili Štěpána, muže plného víry a Ducha Svatého, Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše, proselytu z Antiochie. Postavili je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. Slovo Boží se šířilo a počet učedníků v Jeruzalémě velmi rostl. Také velký zástup kněží byl poslušný víry.

Církev měla příjemný problém, namísto úbytku členů rostla. To s sebou ale přinášelo sociální důsledky. V době, kdy neexistovalo sociální pojištění a jistota důchodu, to byla rodina nebo komunita, jež se starala o své staré,

⁹³ *Two views on Women in Ministry*, str. 338

⁹⁴ *Biblické staršovství*, str. 18

⁹⁵ J. B. Souček. *Řecko-Český slovník k NZ*, str. 67

chudé, nemohoucí, nemocné, vdovy, sirotky apod. SZ dával nařízení ohledně paběrkování pro cizince (uprchlík), sirotky a vdovy, Dt 24:19-22. Takže nával nově uvěřivších s sebou také přinesl potřebu sociální péče. A to byl úkol, před kterým stáli apoštolové Ježíše Krista. Sociální péče tedy není nějakým přídatkem ke zvěsti evangelia, ona je její nedílnou součástí. Každá církev by se měla podílet na charitativní činnosti tím způsobem, jakým může. V této situaci církev ustanovuje *sedm osvědčených mužů plných Ducha Svatého a moudrosti*. Služba diakona není v žádném případě Bohem podceňovaná služba. Všimněme si, že 1) to byli muži plní Ducha svatého a 2) jaký blahodárný účinek to mělo pro celou církev, viz verš 7. Díky této dělbě práce na vinici Páně se apoštolové mohli i nadále věnovat svému povolání, tedy *modlitbě a službě slova*. Jak se církev rozrůstala, tak bylo třeba i tuto službu nějak korigovat. Jestliže už bylo vyhlášeno „výběrové řízení“ na post staršího, pak nyní k tomu samému dochází i u práce diakona, I. Tim 3:8-13 zní:

Rovněž diakoni mají být čestní, ne neupřímní, ne oddaní mnohému pití vína, ne hanebně ziskuchtiví; mají mít tajemství víry v čistém svědomí. I oni ať jsou nejprve zkoumáni, a teprve potom, jsou-li bez výtky, ať konají svou službu. Právě tak ženy mají být čestné, ne pomlouvačné, střídme, ve všem věrné. Diakoni ať jsou muži jedné ženy, ať dobře vedou své děti a vlastní domácnosti. Neboť ti, kdo dobře vykonali svou službu, získávají si dobré postavení a mnoho smělé důvěry ve víře, která je v Kristu Ježíši.

Verš osm zahajuje příslovcem rovněž, který odkazuje na popis kvalit u staršího. Znovu zdůrazňuje služba diakona je nepostradatelná pro zdravý růst církve. Pro službu žen je významný verš 11: *Právě tak ženy mají být čestné, ne pomlouvačné, střídme, ve všem věrné*. Překlad KMS pod čarou uvádí překladatelskou variantu místo ženy mají být... ženy mají mít. Je to překladatelský oříšek, neboť řecký text uvádí jen výraz ženy, sloveso se musí domyslet. Tedy, jedná-li se buď o manželky diaconů, nebo ženy diaconky, se z textu nedá jednoznačně vyčíst. Přinejmenším to je padesát na padesát pro obě varianty. Jelikož se v případě diaconů nejedná o vůdcovský post ve vedení církve, který je spjat s výkladem Písma (viz důvod zvolení sedmi mužů v Sk 6:2-*Není správné, abychom my zanechali Božího slova a sloužili při stolech*), tak i kdybychom měli možnost se rozhodnout, jsou podle mého názoru obě varianty rovnocenné. Bude tedy záležet na jiných vlivech, především na kulturních, popřípadě na druhu diakonské služby (práce s narkomany, prostitutkami, vězni atd.). Ve Skutcích šesté kapitole církev vybrala sedm osvědčených mužů, což může a nemusí být modelový vzor pro celou církev v dějinách spásy. V I. Timoteově Pavel nedává jasná pravidla ohledně pohlaví a úřadu diakona.

FOIBÉ

Významnou osobností mezi diakony rané církve byla žena jménem Foibé. Ř 16:1, 2 uvádí: *Doporučuji vám naši sestru Foibé, diakonku církve, která je v Kenchrejích, abyste ji přijali v Pánu, jak se sluší mezi svatými a pomohli jí ve*

všem, v čem by vás potřebovala. Vždyť i ona byla pomocnicí mnoha lidem, i mně samému.

První věc, kterou si musí vykladač Bible ujasnit je, zdali se jedná o výraz pro úřad diakona nebo o obecné prohlášení služebník (řečtina má stejný výraz pro oboje). Osobně se domnívám, že se zde jedná o termín popisující úřad v církvi. *Pavlovo označení diakon „církve, která je v Kenchrejích“ naznačuje poměrně jasně oficiální roli.*⁹⁶ Foibé však, zdá se, nebyla jen diakonkou, ale byla též tím, co řečtina nazývá prostatis. Zde KMS překládá jako pomocnice, ale tento výraz v sobě skrývá více. Lexicon od Abbott-Smith uvádí, že jde o patronku (moderně sponzorka) a ochránkyni. Craig L. Blomberg k tomu poznamenává:

*„To že prostatis neznamena jen pouhou pomocnici ani něco jako oficiální vedoucí církve, ale spíše toho, kdo finančně podporoval Pavlovu misi, je nyní široce přijímaný názor.“*⁹⁷

Z kontextu je téměř vyloučené přijmout tvrzení, že Foibé byla vedoucí (pastorem) v církvi, to by pak znamenalo přeložit verš 2b takto: *Vždyť ona byla vedoucí mnoha lidem, i mně samotnému (míněn apoštol Pavel).* Přesto, že to je absurdní, tak Alvera Mickelsen o Foibé prohlašuje: *Takovýto popis Foibé implikuje, že byla „vládnoucí starší“ stejně jako diakon.*⁹⁸

Církev by se měla jednoznačně postavit za biblické učení o rolích mužů a žen. Byť v naší postmoderní době není jednoduché tyto role identifikovat. Nesmíme však podlehnout tlaku světského smýšlení, které nerozlišuje mezi typicky mužskými věcmi a typicky ženskými. Bohužel tyto trendy se dostávají i do našich sborů. Výsledkem feminismu nebude osvobození ženy, ale její zotročení. Žena nalezne spočinutí jen ve svém ženství, které se poddává vedení čestných mužů. Snaha o získání moci vede k rozvratu rodiny a samotného manželství. Jestliže svět definuje hodnotu jedince podle toho, má-li moc, pak křesťanské ženy by touto cestou jít neměly a ani muži, jejichž vůdcovství má být obětující se tak jako u Krista.

Bůh požaduje, aby muži vedli své domovy (I. Tim 3:4, 5). Stejně tak je volá, aby převzali zodpovědnost za stav věcí veřejných v církvi. Žádá je, aby byli pastýři stáda (I. Pet 5:1-4). Bůh církev přirovnává k domu, čímž naznačuje, že pravidla v domácnosti se mají aplikovat i v církvi. V I. Tim 3:15 ř. slovo pro dům, domácnost je oikos, jež se vyskytuje v požadavku umět vést svoji rodinu, tedy doslova svůj dům (I. Tim 3: 5). Toto je Boží mužství, mužství, jenž se postaví do mezery, aby žena mohla v klidu projít dál. Muži jsou voláni, aby bojovali za své rodiny na modlitbě, duševně (verbálně) a pokud je třeba i fyzicky. Nabídnou-li muži-starší ženám prostředí bezpečí a úcty, pak ženy rozkvetou ve svých obdarováních.

⁹⁶ Craig L. Blomberg. *Two views on Women in Ministry*, str. 337

⁹⁷ *ibid.*

⁹⁸ *Women in Ministry four views*, str. 190

Každá zralá žena bude přijímat uctivé vedení od šlechtitných mužů. Pokud takovéto prostředí vytvoříme, pak uvidíme vysokou míru týmového ducha namísto bojů o moc. Jsme stvořeni k týmové práci, využijme toho a spolupracujme. Teorie holismu zní: celek je více než součet jednotlivostí. Jsme-li tělem Kristovým a radujeme-li se ze vzájemné rozdílnosti jsouce spojení Kristovým Duchem, pak dokážeme mnohem více než jako individualisté.

Mnoho žen dokázalo veliké věci, např. matka Johna Wesleyho Zuzana byla věrnou Boží služebnicí, která se nejen modlila za své děti, ale Johna i výrazně teologicky nasměrovala a jsou dokonce tací historici, kteří si myslí, že bez ní by nebylo žádné Velké probuzení v Anglii a v koloniích v 18. století. Bez ní by možná nebyl žádný metodismus. Její služba (odměněná Bohem) vyzdvihla jejího syna, aby se stal obrovským kazatelem. Nebo Foibé, o které jsme četli v Ř 16:1, 2, byla ženou, která dala svůj majetek, aby Pavlova misie mohla fungovat. Jsou stovky a tisíce těch, kteří nikdy nepřijdou na světlo s tím, co dělají pro Boží království. Sám Bůh to ale zjeví na konci časů. *A tvůj Otec, který vidí v skrytu, ti odplatí zjevně* (Mt 6:2-6) nebo *mnozí první budou poslední a poslední první* (Mt 19:30) jsou biblické výroky, jejichž naplnění jednou budeme svědky.

Žena je nenahraditelná mužova partnerka. Její výjimečnost spočívá v tom, že muži ženu Bůh dal shůry, ona přichází od Boha, namísto toho, kdy muž byl vytvořen ze země. Bůh uhnětl muže ze zemského prachu, ne tak ženu. Tu mu dává jako vrchol stvoření, pomocníci a partnerku. Žena nikdy nemůže ani nesmí být snižována. O jedné takové úžasné ženě je napsaná nádherná báseň (formou akrostichu, která v originále ladí i oku)⁹⁹ v knize Přísloví, ve třicáté první kapitole. Verše 10-31 zní:

Ženu statečnou kdo nalezne? Je daleko cennější než perly.

Srdce jejího muže na ni spoléhá a nepostrádá kořist.

Prokazuje mu jen dobro a žádné zlo po celý svůj život.

Stará se o vlnu a o len, pracuje s chutí vlastníma rukama.

Podobna obchodním lodím zdaleka přiváží svůj chléb.

Ještě za noci vstává dát potravu svému domu a příkazy služkám.

Vyhlédne si pole a získá je, z ovoce svých rukou vysází vinici.

Bedra si opáše silou a posílí své paže.

Okusí, jak je dobré její podnikání. Její svítilna nehasne ani v noci.

⁹⁹ tzn., že každá z 22 slok začíná jedním písmenem hebrejské abecedy

Vztahuje ruce po přeslenu, svými prsty se chápe vřetena.

Dlaň má otevřenou pro utištěného a ruce vztahuje k ubožáku.

Nebojí se o svůj dům, když sněží, celý její dům je oblečen do dvojího šatu.

Zhotovuje si přikrývky. Z jemného plátna a šarlatu je její oděv.

Uznáván je v branách její manžel, když zasedá se staršími země.

Zhotovuje plátno na prodej a pásy dodává kupci.

Síla a důstojnost je jejím šatem, s úsměvem hledí vstříc příštím dnům.

Její ústa promlouvají moudře, na jazyku mívá vlídné naučení.

Pozorně sleduje chod svého domu a chleba lenosti nejl.

Její synové povstávají a blahořečí jí, též její manžel ji chválí:

"Statečně si vedly mnohé dcery, ale ty je všechny předčíš."

Klamavá je líbeznost, pomíjivá krása; žena, jež se bojí Hospodina, dojde chvály.

Dejte jí z ovoce jejích rukou, ať ji chválí v branách její činy!

Tato krásná slova nepotřebují žádný komentář. Báseň vystihuje vše, ženinu úctu, lásku od jejího muže, touhy srdce, potřeby, rodinné štěstí atd. Nezbyvá než si přát, aby muži dokázali svým ženám takového prostředí vytvořit.

JUNIA NEBO JUNIUS?

V posledních letech se vedl „tuhý boj“, zdali se v Ř 16:7 jedná o muže nebo o ženu. Verš zní:

Pozdravte Andronika a Junia, mé příbuzné a mé spoluvězně, kteří jsou ve vážnosti mezi apoštoly a kteří též byli v Kristu přede mnou.

Otázka je, o kom zde Pavel vlastně hovoří, o dvou apoštolech? Nebo o svých spoluvězních, kteří byli u apoštolů ve vážnosti? U Andronika víme, že se jedná o muže, ale co Junia, je to muž či žena? První věc, kterou se musíme nejdříve pokusit vyjasnit je, zdali se vůbec jedná o apoštoly. Kralický a Ekumenický překlad uvádějí:

[K] Pozdravte Andronika a Junia, příbuzných mých a spoluvězňů mých, kteříž jsou vzácní u apoštolů, a kteříž přede mnou byli v Kristu Ježíši.

[E] Pozdravujte Andronika a Junia, původem židy jako já a kdysi spoluvězně, apoštoly, kteří se těší zvláštní vážnosti a uvěřili v Krista dříve než já.

Je vidět, že kraličtí překladatelé řecké vazbě *ev tois apostolois* rozumí jako vzácní u apoštolů, tedy služebníci, kteří sami nebyli apoštoly, ale měli u nich vážnost. Otázkou pak je, kdo jsou ti ostatní apoštolové? Pavel nikde jinde k takovéto skupině neodkazuje. Myslí tím oněch dvanáct nebo nějaký širší počet?

Základní význam slova apoštol je někdo, kdo byl vyslán, tedy posel. V rané církvi se z tohoto slova stal úřad, jenž zastávalo dvanáct Ježíšových učedníků. Je jasné, že autorita, kterou tito měli, se v dějinách církve již neopakuje. Samotné epištoly NZ musely mít nějakou spojitost s apoštoly Ježíše Krista, jinak by vůbec nebyly přijaty do kánonu. Tímto netvrdím, že toto obdarování přestalo existovat, má jen jiné uplatnění. V moderním chápání to jsou spíše vyslanci-misionáři než lidé s autoritou dvanácti. Přitom sám Nový Zákon o této významové dvojznačnosti hovoří (J 13:16). Apoštoly jsou nazváni i ti, kteří nepatřili ke dvanácti a jejichž autorita byla jiná, menší (II. Kor 8:23, zde jsou apoštoly nazváni Pavlovi spolupracovníci), dále jmenujme např. Epafrodita (Fil 2:25).

Podle KP se tedy můžeme domnívat, že nějaká skupina apoštolů (širší počet?) považovala Andronika a Junii(a) za vzácné služebníky. V této souvislosti vyvstává paralela s dalším velmi vzácným párem služebníků (v tomto případě manželů), kteří měli respekt od ostatních věřících a Pavla samotného. Byli to Akvila a Priscilla. K nim se podrobněji vrátíme za chvíli. Naproti tomu EP v Andronikovi a Juniovi vidí muže apoštoly. Ekumeničtí překladatelé vazbě *ev tois apostolois* rozuměli jako jejich označení za apoštoly. Překlad KMS nenabízí výklad, pouze překládá *mezi apoštoly*. Vidíme, že není jednoduché tuto vazbu přeložit. Z gramatického hlediska jsou možné obě varianty, tedy jak skupina nějakých ostatních apoštolů (KP), tak sami apoštolové (EP). Thomas R. Schreiner cituje z práce Michaela Burera a Daniela Wallace, kteří provedli intenzivní bádání a analýzu této fráze a nashromáždili značnou evidenci, že *významní v očích apoštolů* je nejlepší překlad¹⁰⁰ (v našem případě tedy překlad Bible Kralické).

Překladatelský problém je i samotné jméno Junia. Je to žena nebo muž? Jedná se o ženské jméno Junia nebo o zkratku mužského jména Junianus? Názory jsou rozdělené do dvou táborů. To, že může jít o zkráceninu mužského jména Junianus na Junias též dotvrzuje případ jedné a téže osoby Silvanus (I. Tes. 1:1, I. Pet 5:12) neboli Silas (Sk 15:22). Biskup Epifanus (315-403 po Kr.) ze Salamis na Kypru považoval Junia za muže.¹⁰¹ Naproti tomu Jan Zlatoústý (347-407 po Kr.) za ženu.¹⁰² Velmi zajímavé je též zjištění z latinských citací Origena za předpokladu, že jsou tyto překlady spolehlivé.

¹⁰⁰ *Two views on Women in Ministry*, str. 198

¹⁰¹ *RBMW*, str. 79

¹⁰² *ibid.*

V nich se uvádí Junia v mužském rodu. Origen zemřel roku 252.¹⁰³ Byť je otázka zjištění totožnosti pohlaví Junia složitá, přikláníme se k závěru Craiga L. Blomberga, že se jednalo o ženu:

Průkaznost je stále více a více přesvědčivější, že párová osoba v Ř 16:7 s Andronikem je žena Junia, která je pravděpodobně jeho ženou a tak jsou oba považováni za apoštoly. Na druhou stranu, toto je jeden z příkladů Pavlova použití slova „apoštol“, který se spíše podobá daru vyjmenovanému mezi charismaty v I. Kor. 12:28 nebo Ef 4:11 než apoštolátu Dvanácti. Stručně řečeno, odkazuje to na misionářskou práci, kdy je zachováván základní řecký význam slova apostolos, někdo poslaný na misi.“¹⁰⁴

Jaký tedy z toho můžeme odvodit závěr? Předpokládejme, že Andronikus a Junia jsou manželé, tedy muž a žena. Znamená to, že byli oba dva apoštoly se stejnou autoritou jako oněch dvanáct? Myslím, že rozhodně ne. Víme, že používání termínu apoštol má mnohem širší význam než jen úřad oněch dvanácti. Toto by ale platilo, pokud bychom považovali překlad *ev tois apostolois* ve smyslu oni sami byli apoštoly (EP), což se zdá být spíše méně pravděpodobné, ale i kdyby. Budeme-li chápat Ř 16:7 jak ho překládají kraličtí, pak to znamená, že Andronikus a Junia (kraličtí Junia považují za muže, my za ženu) byli významní v očích apoštolů. Ať už tedy zvolíme jakoukoliv variantu, nikdy nedovodíme, že by žena Junia měla stejnou autoritu jako apoštol Pavel a ostatních dvanáct. Na základě studia Ř 16:7 se domníváme, že Andronikus a Junia jsou manželé, vážení v očích apoštolů, ale mohli to být i apoštolové ve smyslu misionářského manželského páru anebo dva muži.

AKVILA A PRISCILLA

V Andronikovi a Junii můžeme vidět paralelu s dalším již zmiňovaným manželským párem Akvilou a Priscillou. Akvila a Priscilla byli Pavlovi přátelé a spolupracovníci. Měli též společné řemeslo, vyráběli stany (Sk 18:1-3). Podívejme se teď na biblické citace, které je zmiňují a jestli nám něco napoví k rolím mužů a žen ve službě (Sk 18:2, 18, 26; Ř 16:3; I. Kor 16:19; II. Tim 4:19). Sk 18:2 (Akvila první) a Sk 18:18 (Priscilla první) je zmiňují jako křesťany, se kterými se Pavel seznámil. Sk 18:26 zní:

Začal směle mluvit v synagóze (míněn Apollos). Uslyšeli jej Priscilla a Akvila, vzali ho k sobě a ještě přesněji mu vyložili Boží cestu.

Oba dva jej uslyšeli kázat a pak ho vzali domů, kde mu opět oba dva vyložili cestu Páně. Ř 16:3 uvádí:

Pozdravte Prisku a Akvilu, mé spolupracovníky v Kristu Ježíši, kteří pro můj život nasadili vlastní hrdlo; jsem jim zavázán vděčností nejen já sám, ale i všechny církve z pohanů.

¹⁰³ ibid., str.80

¹⁰⁴ *Two views on Women in Ministry*, str. 338

Priscilla a Akvila byli vydanými služebníky Pána Ježíše Krista a jako takoví služebníci měli respekt u Pavla i církve. I. Kor 16:19 zní:

Pozdravují vás asijské sbory. Velice vás pozdravuje v Pánu Akvilas a Priska spolu se shromážděním v jejich domě.

Akvila a Priscilla spolu s církví, jež byla v jejich domě, pozdravují věřící v Korintu. A jako poslední citace II. Tim 4:19, kde Pavel žádá Timotea, aby pozdravil Priscillu a Akvilu.

Proč zmiňuji všechny tyto citace? Někdy se totiž Priscilla uvádí jako apoštol,¹⁰⁵ pro což neexistují žádné důkazy. Projděme si citovaná místa znovu. Apoštol Pavel se na své misijní cestě seznamuje s Akvilou a Priscillou, kteří jsou též křesťany. Ti v Efezu slyší v synagoze hovořit Apolla, pozvou ho domů a tam mu společně podrobněji vykládají cestu Páně, zvěstují evangelium a vyučují o Božím království. To jsou odkazy na Skutky, dále se s nimi setkáváme v Ř 16:3, kde Pavel první cituje Priscillu a druhého Akvilu. Z jakého důvodu? Je možné, že měl Pavel s Priscillou lepší vztah než s Akvilou anebo byl gentleman a oslovuje první ženu, anebo mohla být Priska aktivnější služebnice než její manžel. Možná existují ještě další vysvětlení, ale na jmenování Prisky jako první rozhodně nemůžeme postavit teorii, že ona je vůdčí osobností ve vyučování tohoto manželského páru. Stejně tak to mohl být projev uctivého vedení a uznání ze strany Pavla a Akvily. To, že se Priska aktivně podílela na službě, popírat nelze, protože Pavel je hodnotí oba dva velmi pozitivně.

Manželský tým, který slouží, jako misionářský pár má v mnohém výhody. Tam, kam se nedostane muž, může jít žena. Znovu vidíme, že jsme v naší shodné důstojnosti stvoření rozdílně. Naše rozdílnost nás ale doplňuje a tak tvoříme tým-tělo, které dokáže mnohem více než jen součet jednotlivců (teorie holismu).

To, co se také snaží rovnostářští teologové dokázat ze skutečnosti scházení se římské církve v domě Akvily a Prisky (I. Kor 16:19) je, že měli tu největší autoritu nad shromážděnými lidmi (a ve vztahu Akvila Priska to byla ona, kdo měl hlavní slovo). To je ale stejné jako když se v dnešní době církev sejde u někoho doma a my bychom tvrdili, že hostitel je tím pádem také hlavním vedoucím. Takovýto člověk bude mít za své hosty zodpovědnost před vnější společností, sousedy, státem. Víme, že starozákonní princip o pohostinnosti s sebou přinášel zodpovědnost za ubytované. Postarat se o ně a poskytnout jim ochranu (např. Lotův přístup k cizincům, andělům v Sodomě; Ex 22:20, Dt 10:19).

Akvila a Priska byli manželským párem, jenž sloužil Hospodinu celým svým srdcem, a tím nám jsou příkladem. Jsou nám ale také příkladem spolupráce mužů a žen ve službě a to dokonce ve službě vyučování Božího slova. Priska nebyla starší církve ani apoštolem, byla služebnicí, která přijímala vedení

¹⁰⁵ Linda L. Belleville. *Two Views on Women in Ministry*, str. 84-85

svého muže, byť ho mohla svým darem učit i převyšovat. Pokud bychom uvažovali jen v dimenzi darů, pak je to opravdu jedno, jestli je člověk muž, žena nebo dítě. Jestliže nás Bůh stvořil jako muže a ženy, pak naše pohlaví hraje výraznou a určující roli ohledně používání jakéhokoliv daru. I kdyby byla žena obdarovaná jako apoštol, tak je stále ženou. I kdyby měla víc duchovních darů než její muž, je stále ženou, manželkou, matkou. Nedělejme z žen muže. Platí to i obráceně. Muž, jenž je obdařen darem pastýřské péče a prolíje mnohé slzy, se přeci hned nemusí stát měkkým a zženštilým. VAŽME SI DARU SVÉHO POHLAVÍ. První dar, který jsme dostali, když nás Bůh stvořil, byl právě dar našeho pohlaví.

JEŽÍŠ A ŽENY

Miluje Ježíš ženy? To je pro nás zásadní otázka. Ježíš jako Pán své církve je vzorem pro každého věřícího. Jeho vztah k ženám je tedy pro nás určující. V otázce vztahů mužů a žen je Kristus vzorem pro každého muže, jak má přistupovat k ženám. Připomeňme si definici biblického mužství:

V SRDCI ZRALÉHO MUŽSTVÍ JE SMYSL PRO LASKAVOU ZODPOVĚDNOST K VEDENÍ, ZABEZPEČENÍ A OCHRANĚ ŽEN ZPŮSOBY VHODNÝMI PRO ROZDÍLNÉ VZTAHY MUŽE.

Můžeme s plným přesvědčením říci, že Ježíš ženy miloval a stále miluje. Obraz jeho obětující se lásky za církev je muži dán za vzor, jak má milovat svoji manželku (Ef 5:25). Prohlášení, že Ježíš miluje ženy, je pevná pravda. Nicméně, co to znamená konkrétně? Jestliže je pravda, že Ježíš miloval ženy, tak proč alespoň jednu z nich neustanovil apoštolkou a tak ženám jednou provždy daroval rovnocenné postavení ve společnosti spolu s muži? Proč to tedy Ježíš neudělal?

Craig S. Keener¹⁰⁶ obhájí fakt, že Ježíš měl mezi svými společníky i ženy, jako projev jeho snahy konfrontovat autority. Naproti tomu apoštol Pavel si na toto musel dávat velký pozor, protože se snažil zakládat sbory v Řecko-Římské společnosti, která ženám zrovna nakloněna nebyla. Takový popis Ježíše si ale protirečí s obecně přijímaným tvrzením i mezi rovnostářskými teology, že Ježíš neměl mezi dvanácti ženu právě proto, aby nešel proti své době a byl jí srozumitelný.¹⁰⁷ V otázce dobového pozadí si někdy rovnostářští teologové vybírají pouze ty skutečnosti, jež se hodí k podpoře jejich argumentů. To ještě uvidíme při výkladu I. Kor 11:2-16, 14:33b-36 a I. Tim 2:8-15. Přidržíme se tedy obecně přijímaného názoru, že Ježíš nehodlal konfrontovat svoji současnou společnost.

Faktem ale zůstává, že právě pro svoji jednoznačnost a nekompromisnost Ježíš nakonec skončil až na kříži.

J 11:45-53 Mnozí z Židů, kteří přišli k Marii a spatřili, co učinil (vzkříšení z mrtvých), v něho uvěřili. Někteří z nich však odešli k farizeům a řekli

¹⁰⁶ *Two Views on Women in Ministry*, str. 43

¹⁰⁷ např. *Emancipace žen v církvi?* Dan Drápal, str. 41

jim, co Ježíš učinil. Přední kněží a farizeové shromáždili veleradu a říkali: "Co uděláme? Vždyť tento člověk činí mnohá znamení. Jestliže ho necháme tak, všichni v něho uvěří a přijdou Římané a vezmou nám toto místo i národ." Jeden z nich, nějaký Kaifáš, který byl onoho roku nejvyšším knězem, jim řekl: "Vy nic nechápete; ani nemyslíte na to, že je pro vás lépe, aby jeden člověk zemřel za lid, než aby zahynul celý národ." Toto však neřekl sám ze sebe, ale jako nejvyšší kněz onoho roku vyslovil proroctví, že Ježíš má zemřít za národ, a ne jenom za národ, ale také za to, aby rozptýlené Boží děti shromáždil v jedno. Od toho dne byli tedy rozhodnutí, že ho zabijí.

Ježíš přišel hlásat Boží království a to za každou cenu, byť ho to mělo stát život.

Mt 4:17 Od té chvíle začal Ježíš hlásat a říkat: "Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království Nebes."

Ježíš nehledal zalíbení u lidí, ale mluvil pravdu. Dokonce to o něm prohlašovali i jeho nepřátelé (Mt 22:16). Náboženským vůdců řekl mimo jiné i toto:

Mt 23:25-28 "Běda vám, učitelé Písma a farizeové, pokrytci, protože čistíte číše a misky zevnějšku, ale uvnitř jsou plné chamtivosti a nezdrženlivosti. Slepý farizeji! Napřed vyčisti vnitřek číše a misky, aby se stal čistým i jejich zevnějšek." "Běda vám, učitelé Písma a farizeové, pokrytci, protože se podobáte obíleným hrobům, které se zvenčí zdají pěknými, ale uvnitř jsou plné kostí mrtvých a veškeré nečistoty. Tak i vy se navenek zdáte lidem spravedliví, ale uvnitř jste plni pokrytectví a bezzákonnosti."

Ježíš se rozhodně nepřizpůsoboval své době. Pokud se v něčem přizpůsoboval, pak to bylo ve věcech nepodstatných, což rozhodně není role ženy v rodině, církvi a společnosti. Pokud by Ježíš hodlal ženám darovat post autority ve vztazích, pak by stačilo učinit alespoň jednu ženu apoštolkou. Ježíš rozhodně měl na to tento krok podniknout, kdyby ho chtěl udělat. Thomas R. Schreiner poznamenává:¹⁰⁸

„Ale kdyby byl Ježíš takový rozhodný a radikální rovnostář, jakým ho rovnostáři dělají, je opravdu zvláštní, že neustanovil ani jednu apoštolku, obzvlášť tehdy, když ti samí rovnostáři vidí Pavla jako toho, kdo doporučuje ženy apoštolky (Ř 16:7). Ježíš se tedy přizpůsobuje kultuře více než Pavel.

Ježíš se opravdu kultuře nepřizpůsobuje, ale kulturu přizpůsobuje sobě. Stejně takhle bychom měli uvažovat i my. Ať to není světská kultura, která ovlivňuje nás, ale ať to je naše víra a její hodnoty, které ovlivní svět.

¹⁰⁸ *Two Views on Women in Ministry*, str. 196

Co mohlo být pro Žida posvátnějšího než sobota a přesto se Ježíš neváhá utkat s farizeji i nad tímto tématem. Ježíš jasně dokazuje, že člověk je pro Boha cennější než dodržování příkázání. Protože Ježíš světu zjevil Boží lásku, musel zemřít. Farizeové ho za to nenáviděli. V Mt 12:1-14 čteme:

V ten čas šel Ježíš v sobotu obilím. Jeho učedníci dostali hlad, a začali trhat klasy a jíst. Když to uviděli farizeové, řekli mu: "Hle, tvoji učedníci dělají, co se nesmí dělat v sobotu." On jim však řekl: "Nečetli jste, co učinil David, když dostal hlad, on i ti, kdo byli s ním? Jak vešel do Božího domu a snědl chleby předložené, které nesměl jíst ani on ani ti, kdo byli s ním, ale jen kněží? Nebo nečetli jste v Zákoně, že o sobotách kněží v chrámě porušují sobotu, a přece jsou bez viny? Pravím vám, že zde je někdo větší než chrám. Kdybyste věděli, co znamená: „Milosrdenství chci, a ne oběť“, neodsoudili byste nevinné. Vždyť Syn člověka je pánem nad sobotou." A když odtamtud odešel, přišel do jejich synagogy. A hle, byl tam člověk, který měl odumřelou ruku. I otázali se ho: "Je dovoleno v sobotu uzdravit?" To proto, aby ho mohli obžalovat. On jim řekl: "Kdyby měl někdo z vás jednu ovci a ta by mu v sobotu spadla do jámy, což by ji neuchopil a nevytáhl? Oč je člověk cennější než ovce! Proto je dovoleno v sobotu činit dobře." Potom řekl tomu člověku: "Natáhni svou ruku." I natáhl ji, a byla zase v pořádku a zdravá jako ta druhá. Farizeové však vyšli a radili se proti němu, jak by ho zahubili.

Ježíš lidi miloval, a proto vstoupil do boje proti náboženským vůdcům, kteří když získali jednoho novověrce, udělali z něj syna pekla, dvakrát horšího než byli oni sami (Mt 23:15). Ježíš nepřišel ženy osvobodit tím, že by z nich udělal muže. To je pokroucená představa rovnostářských teologů. Ježíš ve svém vztahu k ženám zachovával a zachovává krásu jejich ženství. Žena stejně jako muž nenaleznou osvobození ve zrušení Božího řádu odlišnosti rolí, ale v lásce, pravdě a milosti Boží, která je osvobodí od hříchu. Skutečné otroctví je otroctví hříchu ne nerovnost v rolích.

Cena muže ani ženy se neodvíjí od toho, co dělají, ale kým jsou a oni jsou obrazem všemohoucího Boha. Neexistuje větší důstojnosti, ceny než této. Ježíš ženy miloval a miluje, nedělá z nich však muže ani duchovně ani psychicky, natož fyzicky. Ježíš s úctou přistupuje k ženám a naslouchá jim, rozumí jim. On je miluje. Podívejme se teď na dva příběhy, kde se zračí Ježíšův postoj k ženám. První je uzdravení ženy v sobotu (Lk 13:10-17) a druhý je rozhovor se samařskou ženou u studny (J 4:1-42).

L 13:10-17 V sobotu učil v jedné synagóze. A hle, byla tam žena, která měla ducha nemoci osmnáct let; byla sehnutá a vůbec se nemohla napřímit. Když ji Ježíš uviděl, zavolal ji a řekl: "Ženo, jsi zproštěna své nemoci" a vložil na ni ruce. Ona se ihned narovнала a oslavovala Boha. Avšak představený synagogy, rozhněván, že Ježíš uzdravuje v sobotu, říkal zástupu: "Je šest dní, v nichž se má pracovat; v nich tedy přicházejte a buďte uzdravováni, a ne v den sobotní." Na to mu Pán řekl: "Pokrytci! Neodvazuje každý z vás v sobotu svého vola nebo osla od

žlabu a nevede ho napájet? Tato však, dcera Abrahamova, kterou spoutal Satan, hle, osmnáct let, neměla být rozvázána z toho pouta v den sobotní?" A když to říkal, styděli se všichni jeho protivníci, ale celý zástup se radoval nad všemi těmi slavnými činy, které se od něho dály.

Ježíš tuto ženu miloval a bil se za ní. Náboženská zaslepenost mnohých v tehdejší židovské společnosti nesčetněkrát mohla (Lk 4:16-30) a nakonec i vedla k jeho smrti. Co je na tomto příběhu obzvlášť zajímavé? Ježíš uzdravuje 1) ženu, 2) v sobotu, 3) v synagoze a 4) nazývá ji dcerou Abrahama. Místo žen v židovské synagoze bylo podřadné, neměly plnohodnotný přístup k bohoslužbě. Muži se v té době modlili a děkovali Bohu za to, že nejsou pohany, otroky a ženami. Ženy byly považované ve stejné kategorii jako pohané a otroci. Rabi by Tóru raději spálil, než aby ji dal ženě. A už vůbec nepřipadalo v úvahu, aby s ní mluvil na veřejnosti.¹⁰⁹

V takovémto prostředí Ježíšovo láskyplné přijetí ženy obzvlášť vyniká. Každá žena si může být jista Ježíšovou láskou. Ježíš tedy tuto ženu, která byla osmnáct let nemocná, uzdravuje veřejně a to v synagoze. Ale kdy ji uzdravuje? Mohl si vybrat šest jiných dnů než ten, ve který to nakonec udělal. Ježíš ji uzdravil veřejně v synagoze a to v sobotu. Ježíš se za tuto ženu opravdu bil. Když ji uzdravil, tak ji přede všemi nazval dcerou Abrahamovou, což byl pro ni titul veliké pocty. Není důvod si myslet, že by se Ježíš nyní choval k ženám jinak. On byl, je a bude jejich ochránce, protože on je ochránce slabých.

Podívejme se teď na druhý příběh, kde se Ježíš střetává s ženou. V tomto případě to dokonce nebyla ani Židovka, ale Samařanka, jimiž Židé pohrdali. Samařané byli potomci Izraelců a přistěhovalců po násilné deportaci severního království Asyřany r. 722 př. Kr. Nebyli tedy národnostně čistí, a proto jimi Židé pohrdali. Samaři leželo mezi Galilejí na severu a Judskem na jihu. Židé, když putovali z Galileje nebo do ní, raději putovali delší cestou podél středoziemního pobřeží, než aby prošli Samařskem. Ne tak Ježíš, ten kráčí přímo skrz Samaři, aby zvěstoval evangelium o odpuštění hříchů každému.

To, že Ježíš nebyl nijak národnostně zaujat proti žádnému národu, demonstruje i jeho podobenství o milosrdném Samařanovi, na němž ilustruje, co to znamená milovat bližního svého (Lk 10:25-37). V tomto příběhu to není ani kněz ani levita, kdo pomůžou zraněnému člověku v nouzi, ale Samařan, který tím prokáže lásku ke svému bližnímu a tak se stává vzorem nám všem. Ježíš na své cestě do Galileje prochází Samařskem a setkává se u studny se ženou. Je to on, kdo ji oslovuje jako první: „Dej mi napít.“ (verš 7), ona mu odpovídá: „Jak to, že ty, ač jsi Žid, žádáš mne, samařskou ženu, abych ti dala napít?“ (verš 9).

To, jak Ježíš jedná, je pro ženu tzv. kulturním šokem. Ježíš tím boří předsudky, aby tak dosáhl jejího osvobození skrze víru v něj. Nakonec je to

¹⁰⁹ *Women in Ministry four views*, str. 77

Ježíš, kdo dává ženě napít a to vody věčného života (verš 14). Tento příběh není úžasný jen v tom, jak Ježíš miluje ženy, ale také v mnoha jiných teologických aspektech. Ježíš zde vyučuje o Duchu svatém, o klanění se Bohu v duchu a pravdě, o tom, že pravý pokrm je činění Boží vůle aj. Díky zvěsti o Kristu této ženy *mnoho Samařanů z onoho města v něho uvěřilo pro slovo té ženy* (verš 39).

Ježíš miluje ženy a také všechny národy světa. Ježíšova láska k ženám se vždy projevovala úctou, péčí a láskou. Ježíš z žen nikdy a nikde nedělal kopie mužů. Ježíš respektoval a rozvíjel jejich ženství tím, jak s nimi jednal laskavě. Ježíš se rozhodně nebál svých náboženských protivníků a můžeme si být jisti, že kdyby bylo pro ženy dobré mít autoritu nad muži, tak by jim ji dal, protože on je miloval a měl o ně zájem.

To, že nemáme žádnou ženu jako apoštolku ani v jiné podobné pozici autority v celém Novém Zákoně, ukazuje jen na jedno: POZICE AUTORITY V RODINĚ A V CÍRKVI BŮH VÝHRADNĚ SVĚŘIL MUŽŮM A NIKOLI ŽENÁM. Toto asi bude podle měřítek současné společnosti vypadat jako diskriminace na základě pohlaví (jak vznešený termín, pod kterým se skrývají rozpadlá manželství, zavražděná nenarozená miminka atd.). Přesto ten, kdo takto „diskriminuje“ je Bůh, ne člověk. Nebojme se ho tedy následovat. Ačkoliv poslušnost Boha vždy znamená nějakou formu tzv. „diskriminace“, ať už se jedná o muže nebo ženy. Přesto tím nejlepším řešením pro člověka je se poddat, ne se vzepřít. Bůh např. diskriminuje muže tím, že se mají zodpovědně věnovat rodině. Bůh jim výslovně zakazuje pornografii, hazard, drogy a všechny jiné závislosti, jež ničí je samotné a jejich blízké. Boží diskriminace je dobrá.

Když sledujeme Ježíšův vztah k ženám, musíme si uvědomit, že on nepřišel Starý Zákon zrušit, ale naplnit (Mt 5:17-20). Celý Nový Zákon by nebyl ničím, kdyby zde nebyl Starý. Biblí Ježíše Krista byl Starý Zákon. Starozákonní zjevení Boha je stejně důležité a neoddělitelné od zjevení Boha v Novém Zákoně. Ježíš tedy neruší řád Božího stvoření, jak někteří mylně vykládají, když tvrdí, že už neexistují sociální rozdíly mezi lidmi na základě Gal 3:28. Ježíš rozhodně zachovává řád Božího stvoření a funkcím mužů a žen v rodině a církvi dává novou formu. NZ naplňuje SZ, neruší ho, jen mu dává nový význam. Bůh Starého i Nového Zákona je stále stejný Bůh. Jestliže SZ jednoznačně přiřknul autoritu za vedení v rodině a Božím lidu mužům, pak tento princip zůstává zachován i nadále. Obzvláště tehdy, když NZ nic jiného neučí. Snaha dokázat, že žena má v Nové Smlouvě stejná povolání jako muž, není nic jiného než exegetická ekvilibristika.

Někdy je snaha dokázat, že ženy se dostávají do pozic autorit na příkladu Marie, jež sedávala u Ježíšových nohou a poslouchala jeho slova (Lk 10:38-42). Je pravdou, že tento počín byl revoluční v porovnání s přístupem rabínů k vyučování žen. Co nám to ale říká a co ne? Ježíš vyučuje o Božím království jak ženy, tak muže, aby byli jeho služebníky. Ježíšovými učedníky jsme všichni, kdo se od něj učíme následovat Boha. Na příkladu samařské ženy je nádherně vidět, jak si Bůh použil jejího evangelizačního svědectví.

Bylo mnoho těch, kteří na základě jejího svědectví uvěřili v Krista. Kristovými dělníky, služebníky, učedníky jsme všichni, jde pouze o to, jakým způsobem. Marie nebyla apoštolka, ale následovnice Ježíše Krista.

Když apoštolové přišli o Jidáše, jenž zradil, tak ve Sk 1:15-26 Petr mluví k mužům bratrům (verš 16) o potřebě náhrady za Jidáše. Nahradit ho má *jeden z těch mužů, kteří s námi chodili po celý ten čas* (verš 21). Když zde Petr mluví o mužích, tak používá řecké slovo *anér* (překlad hebrejského *iš*) a ne výraz *anthrópos* s významem člověk (překlad hebrejského *adam*). Duch svatý i apoštolové na uvolněné místo apoštola Ježíše Krista ustanovují muže nikoli ženu.

Bůh je zastáncem slabých a ženy jsou slabší nežli muži (I Pet. 3:7). Ježíš respektoval a zachovával jejich ženství. On jako muž se stává vzorem pro šlechetné a uctivé jednání mužů se ženami.

Dee Jepsen, která byla spolupracovnicí prezidenta Spojených Států Amerických Ronalda Reagana pro záležitosti ženských organizací, ukazuje, jak může být ženskost silná, když hovoří o svém setkání s Matkou Terezou:¹¹⁰

Jednoho dne jsem měla privilegium sedět hned vedle Matky Terezy z Kalkaty. Dlouho jsem obdivovala ji i její práci s nuznými a umírajícími v Kalkatě a po celém světě. Slavnostní oběd na Capitol Hill se na její počest konal v ozdobně dekorované místnosti senátního výboru v Russelově budově. Když vstoupila, vypadala zastíněná velikostí místnosti. Byla dokonce drobnější, než jsem očekávala. Jakmile však vstoupila do pokoje, oděná v jednoduchý, modro bílý hábit, viděla jsem některé z nejmocnějších vůdců světa povstat k jejím nohám a tleskat jí se slzami v očích. Byli poctěni už jen tím, že byli v její blízkosti.

I. KOR 11:2-16

Nyní se dostáváme k prvnímu ze tří textů, které konkrétně hovoří o rolích mužů a žen v církvi (další jsou I. Kor 14:33b-36 a I. Tim 2:8-15). Po celou dobu historie církve tato místa byla všem jasná. Je to až dvacáté století, které s sebou přináší emancipaci žen a hnutí feminismu. Tento důraz na práva žen a jejich potřebu se vymanit z autority mužů s sebou přinesl mnohé dobré prvky (posílení důstojnosti žen). Bohužel celkový výsledek těchto idejí je spíše špatný. Vedl a vede k rozpadu tradičních hodnot, jako jsou rodina a odlišné role mužů a žen ve společnosti. Tyto myšlenkové proudy samozřejmě pronikly i do církve, a tak již dnes hovoříme o speciální teologii-feministické. O feminismu budeme hovořit později, zde chci pouze ukázat na to, že rovnostářský výklad těchto míst Pisma jde ruku v ruce s feminizujícím trendem společnosti. Každý musí sám zhodnotit nakolik je feminismus přínosem či škůdcem. Boží slovo bychom však neměli podřizovat momentálním společenským trendům. Boží slovo je skála a jediné na něm je

¹¹⁰ RBMW, str. 391

pevný základ, který přetrvá všechny bouře (Mt 7:24-27). Všechno pomine, ale jeho slovo nikdy nepomine (Mt 24:35). Pojdme se tedy konkrétně podívat, co učí I. Kor 11:2-16.

Chválím vás, bratři, že ve všem na mne pamatujete a držíte se mých pokynů, jak jsem vám je předal. Chci, abyste věděli, že hlavou každého muže je Kristus, hlavou ženy její muž a hlavou Krista Bůh. Každý muž, který se modlí nebo prorokuje a má zahalenou hlavu, hanobí svou hlavu. Každá žena, která se modlí nebo prorokuje s nezahalenou hlavou, hanobí svou hlavu, neboť je to jedno a totéž, jako kdyby se oholila. Neboť jestliže si žena nezahaluje hlavu, ať se už také ostříhá. A jestliže je pro ženu potupou dát se ostříhat nebo oholit, ať se zahaluje. Muž si nemusí zahalovat hlavu, neboť je Božím obrazem a jeho slávou, žena pak je slávou mužovou. Muž totiž není z ženy, nýbrž žena z muže. Vždyť nebyl stvořen muž kvůli ženě, ale žena kvůli muži. Proto musí mít žena na hlavě znamení moci kvůli andělům. Avšak v Pánu není ani žena bez muže ani muž bez ženy. Neboť jako je žena z muže, tak také muž skrze ženu, a to všechno je z Boha. Sami posuďte: je vhodné, aby se žena modlila k Bohu nezahalená? Neučí vás sama příroda, že nosí-li muž dlouhé vlasy, je mu to pro ostudu, ale nosí-li žena dlouhé vlasy, je jí to k slávě? Neboť dlouhé vlasy jsou jí dány místo pokrývky. Kdyby však měl někdo sklon se přít, takový zvyk nemáme ani my, ani Boží sbory.

Apoštol Pavel zde vyučuje o rozdílech mezi muži a ženami obecně. Apoštol Pavel vychází ze stvoření, když dokazuje, že zde je určitý řád, hierarchie v autoritě. Apoštol Pavel také učí, že muži i ženy si jsou rovni, co do své podstaty či hodnoty ne však co do své role, funkce. Ve verši dva Pavel chválí věřící v Korintu, že přijímají jeho učení a že se ho drží. Ve verši tři dává výčet posloupnosti autority. Tento výčet není nějaká kulturní záležitost, je to věčně platné pravidlo Božího řádu. Apoštol Pavel zde vychází ze stvoření (Gn 1 a 2). To, co tady Pavel předkládá, je Boží vůle a řád, který On stvořil. Nejedná se o porušení hříchem, ale o Boží záměr s lidstvem ještě před pádem. Posloupnost je následující: hlavou Krista je Bůh, hlavou muže Kristus a hlavou ženy muž. Znovu si připomeňme, že podřízenost v sobě nenese nic inherentně negativního. Vždyť sám Kristus se podřizuje svému Otci (I. Kor15:28)

A až mu podřídí všechno, pak i sám Syn se podřídí tomu, jenž mu podřídil všechno, aby byl Bůh všechno ve všem.

Koncept podřízenosti je Božím konceptem, není to výmysl padlého člověka. Podřízenost hluboce zjevuje Kristův charakter.

Musíme si ale opět položit otázku, jestli hlava zde má význam zdroje či autority. Pokud bychom uvažovali o zdroji,¹¹¹ pak se dostáváme v několika bodech do poněkud zvláštních pozic. Za prvé: je zdrojem ženy muž? Opravdu tomu tak je? Jestliže přijmeme tento argument, pak ženě přisuzujeme nižší

¹¹¹ viz Dan Drápal. *Emancipace žen v církvi?*, str. 21-24

hodnotu. Zdrojem ženy je stejně jako u muže sám Bůh. Jen on je jejich tvůrcem. Žena má svůj rodokmen stejně jako muž na začátku u Hospodina. Oba jím byli stvořeni. To, že žena byla stvořena jiným „pracovním“ postupem než muž ukazuje na její jinou funkci (viz I. Kor 11:8, 9). Pokud bychom takto uvažovali, pak mužovým zdrojem také není Bůh, ale zemská hlína, což je z hlediska „pracovního“ postupu rozhodně pravda, ale není to pravda z hlediska mužova skutečného zdroje, jímž je též sám Bůh. Sama hlína muže stvořit nemohla, ani sám muž nemohl stvořit ženu. Oba dva jsou stvořeni Bohem k jeho obrazu. Oba dva jsou ale stvořeni jiným způsobem, za jiným účelem. Jejich odlišnost stvoření je předurčila k odlišnosti fungování. Názor, že muž je zdrojem ženy, se jeví jako mylný.

Co je ale ještě více alarmující je snaha dokázat, že Kristův zdroj je Bůh. Kristus nemá zdroj ani žádný počátek, On je na věky Bůh. Ariánská hereze ze čtvrtého století po Kr. popírala Kristovo Božství a byla odsouzena na Nikajském koncilu roku 325 po Kr.

Doufejme, že toto není záměrem rovnostářských teologů, když tvrdí, že Kristus má svůj původ v Bohu. Přesto musíme být velmi opatrní s takovými tvrzeními, abychom kvůli naší snaze v Písmu potvrdit svůj názor, nerušili základní dogmata křesťanské víry. Učení o Trojici je jedno ze základních dogmat křesťanství. Bůh je Otec i Syn i Duch svatý. Amen. Bůh ve své trojjedinosti je věčný. Zkrátka a dobře, nikdy neexistoval okamžik, kdy Otce ani Syna ani Ducha nebylo. Vztah mezi Otcem a Synem nám ukazuje na jejich rozdílné role a vzájemnou lásku, ne na nižší božství jednoho z nich. To by byl blud. Texty hovořící o vztahu Otce a Syna ukazují na jejich věčný hluboký vztah. Vidíme tedy, že zdroj, počátek či původ nemůžou být vhodnými překlady. Naproti tomu překlad hlavy jako autority v sobě nenese nic inherentně negativního. Je Božím principem a odvolává se na stvoření prvního člověka, muže a ženy, v ráji.

Dalšími důvody proč hlava ve verši tři, má význam autority jsou: 1) verš osm a devět, které hovoří o zdroji, o stvoření ženy z muže. Pavel zde předchází argumenty veršů dva až sedm zdůvodňuje odlišným způsobem stvoření, ze kterého vyplývá mužova autorita. Pavel tedy v předchozích verších 2 až 7 hovoří o hlavě jako o autoritě, která se mimo jiné projevuje odlišným způsobem oblékání (zahalování hlavy u žen), 2) kontext dává jednoznačný argument pro autoritu. Muž i žena jsou stvořeni s odlišným Božím záměrem, jejich odlišnost se projevuje též odlišným způsobem oblékání.

Dalším důležitým poznatkem z verše tři je skutečnost, že Pavel zde nehovoří o manželce a manželovi, ale o muži a o ženě obecně (přivlastňovací zájmeno její je dodatek překladatelů). Pavel zde hovoří o mužství-ženství obecně. Bůh, když stvořil prvního muže a ženu, tak nestvořil jen první manželský pár, ale také archetypy mužství a ženství. V Adamovi a Evě se zrcadlí Boží záměr s rolami mužů a žen.

Jak jsem zmiňoval již dříve, muž se nestává mužem v manželství, ale již do něj takový vstupuje, stejně tak žena. Ženství a mužství je první dar, který

nám Bůh při našem stvoření daroval. Vztah mezi mužstvem a ženstvem se samozřejmě nejvíce a nejintenzivněji projeví v manželství. To ale není to, o čem zde Písmo mluví, byť manželství je nejkonkrétnějším příkladem vztahu mužství a ženství. Pavel zde hovoří obecně o odlišnosti mezi muži a ženami. Muži jsou Bohem povoláni, aby vedli ženy. Nejhmotatelněji se to vždy projeví v manželství, ale ne jenom v něm.

V pozicích autorit církví by měli stát šlechetní muži. Povolání mužů do tohoto postavení neznamená, že každý muž je k tomuto způsobilý. Někteří muži jsou dokonce zcela diskvalifikováni díky svým morálním selháním a charakterovým vadám. Mužství je předpokladem dobrého vůdce, ale ne jeho jediným požadavkem. Na pozici autority staršího církve je mnoho dalších nároků (I. Tim 3:1-7). Proto pro ženu, ať manželku či nikoliv, platí, že nemá následovat muže (ani manžela), pokud ji vede do hříchu.

Mužovo privilegium vést neznamená, že všechno co udělá je automaticky správné. Není zbaven morální zodpovědnosti za svůj život a svá rozhodnutí. Muž i žena mají stejnou důstojnost, a proto muž nemůže své postavení zneužívat, ale jeho vedení má být Kristovské, sebe obětující. Žena není povinna následovat nešlechetné muže.

Mužství má sloužit ženství, muži mají sloužit ženám a manželé mají sloužit manželkám tím, že je povedou podle Kristova vzoru. Není-li tomu tak, pak je na ženě, aby zaujala rozhodné stanovisko. Buď se podřídí i nespravedlivému vedení nebo jít svojí vlastní cestou. To už ale bude případ od případu. Písmo nás na jednu stranu učí podřizovat se vládcům, Ř 13:1-7, na druhou stranu však apoštolové neuposlechli své autority, nýbrž raději poslechli Boha (Sk 5:29).

Tento text v I. Kor 11. kapitole o autoritě mužů se dá samozřejmě zneužívat, což je hřích. Muži nejsou nic víc než ženy, ale mají Bohem danou výsadu a povinnost je vést ke společnému prospěchu. Tento princip mužství a ženství se bude projevovat na všech úrovních vztahů mezi muži a ženami. Muži jsou povoláni k vedení a do pozic autorit ve společenstvích. Bůh je tak stvořil a pro ženu je velmi dobré být pod šlechetným vedením takovýchto mužů. Je-li tomu tak, pak takovéto bezpečné vedení jí dopřává rozvinutí všech jejích darů a schopností a to je pro muže tou největší pomocí. Muži i ženy by měli spolupracovat a ne se snažit jeden druhého předčit. Naše rozdílnost je Bohem daný dar ne prokletí, které musí být odstraněno. Radujme se z naší rozdílnosti v rolích. Ženy se mají mužům podřizovat, což nesnižuje jejich důstojnost. Kristus se také podřizuje svému Otci. Muži je zase na oplátku mají vést Kristovským způsobem, mají usilovat o jejich dobro a prospěch. To je zase jejich povinnost.

Verš tři nám dává popis struktury autorit ve vztazích. Je to obecný princip vycházející z Božího stvoření. Mužství je povoláno, aby vedlo a ženství aby toto vedení přijímalo. Verš tři hovoří o řádu stvoření a o principu podřízenosti, která není sama o sobě zlá. Naše společnost takto samozřejmě

neuvažuje. Být podřízený totiž znamená být méněcenný. Ne tak tomu ale je u Boha a Krista, který je nám tím nejvyšším příkladem.

Tento řád nebo hierarchie, se má projevit i konkrétním způsobem v našem oblékání, tedy vnějším projevu. Ženy v Korintu byly vyzývány, aby se zahalovaly. Můžeme se jen domnívat proč tomu tak apoštol Pavel vyučoval, jaké konkrétní podmínky ho vedly k tomu, aby od žen vyžadoval zahalování hlavy. Pravděpodobně to souviselo s tím, jak chodily oblékané prostitutky (měly volné, rozevláté vlasy)¹¹² nebo s tím, že ostříhané vlasy dohola, nosily chrámové kněžky-prostitutky. Zkrátka a dobře, oblečení ženy nemělo působit veřejně pohoršení a zároveň mělo signalizovat její odlišnou roli, než má muž.

Muž se nemá modlit se zahalenou hlavou, protože by tím hanobil Krista, žena se však má modlit se zahalenou hlavou, jinak by hanobila svoji hlavu a bylo by to samé, jako kdyby se oholila. Pro korintskou ženu zahalování hlavy bylo projevem jejího ženství, tedy někoho odlišného od muže. Ona se měla zahalovat, protože byla stvořena z muže (verše 8 a 9). Její jiná role, kterou jí Bůh přidelil při stvoření, se měla také projevit odpovídajícím oblečením, tedy vnějším viditelným projevem. Pokud by tak nečinila, hanila by svoji hlavu, buď sebe nebo svého manžela, popř. otce či nejstaršího bratra.

Ženinovo vnější odění vyjadřuje, zdali ctí a respektuje své ženství a tudíž i mužství. Obléká-li se žena např. jako muž, pak nectí Boží řád stvoření a měla by se *dát ostříhat nebo oholit* (verš 6). Být dohola by pro korintskou ženu bylo obrovskou hanbou, což by v našich podmínkách 21. st. po Kr. v západoevropské civilizaci asi už tak neplatilo. Bůh stvořil muže a ženu odlišně, s odlišnými záměry. Tyto odlišné role se mimo jiné projevují i naším vnějším vzezřením. Korintská žena se měla zahalovat, aby tím vyjadřovala svoji podřízenost mužství. Korintský muž nikoliv, zahanboval by tím Krista. V našich současných podmínkách půjde o to nalézt jiné formy vnějšího vzezření, které odlišují muže od žen a jsou zároveň slušné.

Starý Zákon se věnoval i těmto vnějším projevům, ženám bylo zakázáno nosit mužské oblečení a obráceně (Dt 22:5). Jenom si představme, jaký by to byl pro nás signál, kdybychom viděli manželský pár, kde žena je ve vojenské uniformě a muž třeba v pracovních montérkách, co všechno by nám tento obraz řekl? Muži mají vést ženy a ne naopak.

1K 11,7 Muž si nemusí zahalovat hlavu, neboť je Božím obrazem a jeho slávou, žena pak je slávou mužovou.

Muž je Božím obrazem a Boží slávou a z toho vyplývá i jakým způsobem se bude muž nejen oblékat, ale i jak bude vnějšně vyjadřovat svoje mužství, které bylo stvořeno, aby mělo autoritu. Co znamená, že žena je slávou muže? Určitě je rozdíl mezi slávou Boží a slávou muže. Mužova sláva se odvíjí od Boha a sláva ženy od muže. Tomuto vyjádření můžeme rozumět tak, že žena

¹¹² *Women in Ministry four views*, str. 141

je Božím darem muži. Je mu slávou, dobrem, korunou či darem (Př 12:4, 18:22, 19:14).

Ve verších tři až sedm Pavel hovoří o rozdílných rolích mužů a žen týkajících se autority a podřízenosti. Pavel hovoří o tom, že Kristus se podřizuje Otci, muž Kristu a žena muži.

Ve verších osm a devět Pavel zdůvodňuje, proč má muž autoritu nad ženou. Je to stvoření. Je to fakt, že Adam byl stvořen jako první a žena jako druhá. Je to fakt, že žena byla stvořena z muže a ne muž z ženy. Zde je vidět jednoznačná linie, žena je stvořena pro muže. Tím důvodem je muž. Bůh stvořil ženu pro muže jako pomoc jemu rovnou. Zde opět vidíme, že žena je stvořena pro muže jako jeho pomoc, on tedy zůstává hlavou, ale její hodnota je stejná jako mužova, ona je mu rovná.

Muž i žena jsou oba stejné důstojnosti, ale s odlišnými rolemi. Muž je hlavou a žena je podřízena jeho vedení, autoritě, stejně jako Syn je podřízen autoritě Otce. Na vztahu Otce a Syna vidíme, že podřízenost ženy rozhodně neznamená její podřadnost, ale jinou roli, funkci. Stejně tak Syn je plně Bohem, byť se podřizuje svému Otci a činí to, co vidí dělat jej.

Nyní se dostáváme k desátému verši, který se v poslední době stal překladatelským problémem, byť poněkud uměle vytvořeným. Zde jsou tři české a tři anglické překlady tohoto verše.

KMS-Proto musí mít žena na hlavě znamení moci kvůli andělům.

KP-Protož máť žena míti obestření na hlavě pro anděly.

EP-Proto má žena mít na hlavě znamení moci kvůli andělům.

NIV-For this reason, and because of angels, the woman ought to have a sign of authority on her head.

RSV-That is why a woman ought to have a veil on her head, because of the angels.

NKJV-For this reason the woman ought to have a symbol of authority on her head, because of the angels.

Všechny tyto překlady řeckou vazbu *exúsia echein epi* překládají buď jako znamení či symbol moci na hlavě (KMS, EP, NIV, NKJV) nebo jako obestření či závoj (KP a RSV). Proč? Rovnostářští teologové se snaží tuto vazbu překládat takto: *žena má autoritu nad svou hlavou a je na jejím rozhodnutí, co bude mít na sobě*.¹¹³ Dává vůbec takovýto překlad nějaký smysl?

¹¹³ viz Dan Drápal. *Emancipace žen v církvi?*, str. 25 nebo Alvera Mickelsen v *Women in Ministry four views*, str. 197

Desátý verš je uvozen vazbou předložky s ukazovacím zájmenem středního rodu v akuzativu (dia túto), což můžeme přeložit pro toto nebo kvůli tomuto. Desátý verš tedy odkazuje na předchozí tok myšlenek. Podívejme se znovu na verš devět: *Vždyť nebyl stvořen muž kvůli ženě, ale žena kvůli muži*. A teď následuje „kvůli tomuto“. Verše tři až sedm hovoří o tom, proč se má žena zahalovat a proč muž ne. To vyplývá z odlišného Božího záměru s oběma pohlavími při stvoření. Na znamení této rozdílnosti se žena v Korintu má zahalovat, muž nikoli. Verše osm a devět odkazují na fakt stvoření. Desátý verš tedy zdůvodňuje, proč má korintská žena mít na hlavě znamení moci či závoj. Je to právě pro ty argumenty zmíněné v předchozích verších, tedy odlišnost rolí vyplývající ze stvoření. Pokud bychom zde chtěli vložit smysl, že záleží na ženě, co si vezme na sebe, pak se zásadně přetrhává myšlenková linie, kterou apoštol Pavel sleduje a oddíl nedává smysl.

Snaha za každou cenu vsunout současné myšlenky do biblického textu je krátkozraká. Jestliže naše kultura má problém s přijetím biblického učení o rolích mužů a žen, pak na to jednou pořádně doplatí. Taková kultura, která se nedrží Božích zákonů, se vnitřně rozloží a poté se rozpadne. Jestliže nechceme, aby se toto stalo s našimi rodinami a sbory, pak bychom měli biblické učení o rozdílnosti rolí mezi muži a ženami usilovně bránit.

Verše tři až deset hovoří o našich odlišných rolích na základě stvoření. Naproti tomu verše 11 a 12 nám znovu připomínají naši stejnou hodnotu jako Božích obrazů, ať už jsme muž či žena. Ve verších 13-15 Pavel při svém zdůvodňování zahalování žen v Korintu odkazuje na řecké slovo *fýsis* (příroda, přirozenost). Je nanejvýš přirozené, když má žena dlouhé vlasy, je jí to k slávě (v. 15). Dlouhé vlasy k ní neoddělitelně patří. Jsou jí dány místo pokrývky. Žena tím odkazuje k řádu stvoření a na svou odlišnou roli. Naproti tomu muži je nepřirozené mít dlouhé vlasy. Pavel v těchto verších nedává všeobecně závazná přikázání o Božím stylu účesů, ale používá, tak jako i na jiných místech Bible (např. Ř 1:18-23) princip všeobecného zjevení. V tomto případě jde o koncept přirozeného chápání věcí. Je přirozené, že potřebujeme denně dostatek času na spánek, přesto nám Bůh nepřikazuje, kolik hodin tomu máme věnovat. Rozdílnost vyplývající ze stvoření je věc velmi přirozená. Stačí se jen podívat na stavbu lidského těla mužů a žen, abychom pochopili jejich odlišnosti.

Pavel v I. Kor 11:2-16 učí o rozdílnostech mezi muži a ženami, které se odvíjejí od Božího řádu. Muži jsou povoláni k vedení a ženy k přijímání tohoto vedení, není-li v rozporu s Božím slovem. Takováto rozdílnost se v Korintě projevovala zahalováním žen. Byl to znak jejich poddanosti mužům, ať už se jednalo o manžela, otce či nejstaršího bratra. V neposlední řadě šlo o poddanost principu mužství ve všech jeho podobách, pokud by se nejednalo o hřích. Apoštol Pavel nám ale připomíná ve verších 11 a 12, že jak muž, tak žena jsou oba Božím obrazem a mají proto stejnou hodnotu. Muži jsou povinni se tak k ženám chovat, a to po vzoru Pána Ježíše Krista, který k ženám přistupoval s laskavou uctivostí a tím posiloval jejich ženství. V neposlední řadě nám Pavel připomíná, že rozdílnost mezi pohlavími projevující se mimo jiné dlouhými vlasy u žen a krátkými u mužů je věc

nanejvýš přirozená a zjevná v přírodě. Tyto pravdy Pavel vyučoval ve všech sborech (v. 16).

Otázka zahalovat se či nikoli je věcí rozhodnutí na základě studia tohoto textu. Věříme-li že zahalování ženy je věcí transkulturní, pak bychom se měli zahalovat i nyní. Pokud jsme však přesvědčeni, že je to kulturní projev rozdílnosti rolí mezi pohlavími, pak bychom si měli ujasnit, jakým způsobem chceme v této době projevovat, že jsem muž a ne žena a naopak (někteří navrhuji, že přijetí při uzavírání manželství, jež přijímá manželka, je právě takovýmto znamením). Osobně se domnívám, že zahalování žen není v současné kultuře nutné, jde o to nalézt jiné formy odlišení mezi muži a ženami.

A co ti andělé, jež jsou uvedeni ve verši deset jako svědkové? Andělé sledují, co se zde na zemi děje. V I. Kor. 4:9 Pavel uvádí o apoštolech, že *jsme se stali divadlem světu, andělům i lidem*. V intertestamentální době (období mezi Zákony od konce 5. st. př. Kr do druhé poloviny 1. st. po Kr.) Židé obecně věřili, že andělé sledují řád a průběh bohoslužeb.¹¹⁴

I. KOR 14:33b-36

Nejprve si položíme otázku, proč oddíl zahajujeme od verše 33b? Není to úmyslné přetrhávání toku myšlenek? Opak se zdá být pravdou, neboť odstavec 14:26-33a dává větší smysl, než kdyby byl ukončen celým veršem 33. Stejně tak odstavec 33b-36 je více srozumitelný než kdyby tomu bylo 34-36. Musíme si též uvědomit, že původní texty neměly dělení na verše, to je věc značně pozdější. Takovéto dělení zastávala historicky a zastává i v současnosti naprostá většina křesťanských učenců a církví. Někteří se snaží argumentovat, že opakování slova shromáždění (sbor, církev) ve verších 33b a 34 je stylisticky neupravené, jiní v tom zase vidí sílu zdůraznění dosaženého opakováním.¹¹⁵ Ale ať už bychom se klonili více či méně k jakékoliv z těchto textových variant, nedochází tím ke změně výkladu veršů 34-36. Co se ale jeví jako větší problém, je snaha některých učenců prokázat, že text 34-36 není Pavlovův původní. Tento názor zastává např. i Gordon Fee, uznávaný evangelikální učenec současnosti.¹¹⁶ Navzdory tomuto tvrzení *všechny manuskripty tuto pasáž zahrnují*.¹¹⁷ Není tedy důvod se domnívat, že by tento text původní nebyl.

Podívejme se teď na samotný text, přečtěme si oddíl 14:26-40. Pavel zde dává rady, jak má fungovat shromáždění. V kapitole 11. se věnuje odlišnostem mezi muži a ženami vyplývajících ze stvoření, jež se projevují odlišným vnějším odíváním. V kapitole 12. a 13. vyučuje o duchovních darech v kontextu bratrské lásky. A ve 14. kapitole se věnuje praktickému fungování společenství a fungování duchovních darů. 15. a 16. kapitola jsou zaměřeny na teologické problémy Korintských (bude vzkříšení z mrtvých?) a

¹¹⁴ *Two Views on Women in Ministry*, str. 105

¹¹⁵ D. A. Carson. *RBMW*, str. 140

¹¹⁶ *RBMW*, str. 141

¹¹⁷ *ibid.*

závěrečné praktické připomínky (sbírka aj.). Oddíl 11. až 14. kapitoly se tedy věnuje praktickému fungování církve.

I. Kor 14:26-40 Co z toho tedy plyne, bratři? Když se sejdete, jeden má chvalozpěv, druhý má učení, jiný má zjevení, jiný má jazyk, jiný má výklad; všechno ať je k budování. Mluví-li někdo jazykem, ať mluví dva nebo nejvýše tři, a to jeden po druhém, a jeden ať vykládá. A jestliže tam není vykladač, ať ve shromáždění mlčí; ať mluví k sobě a k Bohu. Proroci ať mluví dva nebo tři a ti ostatní ať rozsuzují. A když by dostal zjevení jiný, který tam sedí, ať ten první umlkne. Jeden po druhém můžete všichni prorokovat, aby se všichni učili a všichni byli povzbuzováni. Duchové proroků se podřizují prorokům, neboť Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje. Jako ve všech shromážděních svatých, vaše ženy nechtě ve shromážděních mlčí. Nedovoluje se jim, aby mluvily; ať jsou podřízené, jak praví i Zákon. Chtějí-li se něco naučit, ať se ptají doma svých mužů. Je totiž neslušné, aby žena mluvila ve shromáždění. Vyšlo snad Boží slovo od vás? Nebo přišlo jen k vám samotným? Považuje-li se někdo za proroka nebo duchovního člověka, ať uznává, že to, co vám píšu, je Pánovo přikázání. Jestliže to někdo neuznává, sám nebude uznáván. A tak, moji bratři, horlivě se snažte prorokovat a nebraňte mluvit jazyky. Všechno ať se děje slušně a spořádaně.

Na co odkazuje úvod verše 26? Co z toho tedy plyne, bratři?... Pavel odkazuje na oddíl 20-25, kde vyučuje, jak mají fungovat na veřejném shromáždění dary mluvení v jazycích a proroctví. Jasně zde dokazuje, že na společném shromáždění církve, kde má znít evangelium a vyučování, je nezbytné používat srozumitelný verbální projev, což mluvení v jazycích není, ledaže by bylo i s výkladem (v. 27). Když se tedy církev schází, měla by stále dbát na zdravé a srozumitelné (lidsky pochopitelné) používání duchovních darů. *Všechno ať je k budování*, konstatuje verš 26. Pán Bůh je štědrý dárce a dává každému věřícímu možnost se aktivně podílet na životě církve. To je krásně vykresleno metaforou zobrazující církev jako lidské tělo (kap. 12).

Bůh je ale také Bohem řádu a pořádku (viz v. 33 a 40). Za tímto účelem Bůh ustanovil v církvi starší, jinými slovy episkopy, tedy dohlázele. Funkcí starších je dbát na řádný průběh bohoslužeb. Mají je vést v souladu s učením Písma (zvláštní zjevení) a zdravým rozumem (všeobecné zjevení). Církev, která by např. mluvila jen novými jazyky na svých shromážděních, je mimo rámec zdravého rozumu. Pavel to Korintským připomíná, neboť i toto mohl být jejich problém. Tvrdí, že: 1) *Mluví-li někdo jazykem, ať mluví dva nebo nejvýše tři, a to jeden po druhém, a jeden ať vykládá. A jestliže tam není vykladač, ať ve shromáždění mlčí; ať mluví k sobě a k Bohu.* (v. 27 a 28) a za 2) *Duchové proroků se podřizují prorokům.* (v. 32). Ať už se tedy jedná o jakýkoliv dar, jeho zorným úhlem pohledu musí být budování církve a srozumitelné zvěstování evangelia. Církev je též veřejnou institucí, kam chodí i nevěřící (v. 23-25). Ten, kdo slouží duchovním darem má „moc“ ho ovládat a je na jeho duchovní zralosti, jakým způsobem ho bude užívat.

Podle verše 31 mohou všichni lidé prorokovat, aby *všichni byli povzbuzováni*. Je ale velmi důležité si všimnout, že prorocká služba podléhá rozsuzování (v. 29). A to předně celým shromážděním, neboť všichni máme Ducha Božího a jsme zodpovědní za to, čemu věříme. Jelikož však církev funguje v určitém řádu a jejími představenými jsou starší (I. Tes 5:12). Jsou to právě oni, kdo musí nést konečnou zodpovědnost za to, co se tam děje. Ve společenství mají nejvyšší autoritu oni. Starší mají být pevní ve zdravém učení, aby byli schopni vyučovat, napomínat a umlčovat odpůrce zdravého učení (Tit 1:9). Z tohoto pohledu nesou i nejvyšší zodpovědnost za rozsouzení prorockého slova.¹¹⁸

Pavel ukončuje oddíl 26-33a prohlášením, že *Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje*. Nad tímto mají bdít Bohem ustanovení dohlázející, starší církve.

Podívejme se teď na oddíl, verše 33b až 36. Pavel plynule přechází od tématu používání duchovních darů na shromáždění v řádu, jenž je reprezentován rolí starších, k tématu role ženy na shromážděních. Apoštol toto vyučování přinášel *ve všech shromážděních* (33b) a dokonce to považoval za *Pánovo přikázání* (v. 37). Žena má na shromáždění mlčet a nemluvit. Pokud bychom tato slova vytrhli z kontextu, tak můžeme napáchat podobnou škodu, jako kdybychom četli bez kontextu, že *všechno mohu* (I. Kor 6:12) nebo, že *všechno je dovoleno* (I. Kor 10:23) nebo, že *nepotřebujeme, aby nás někdo učil* (I. Jan 2:27) a proto bychom nechodili do škol. To jsou zjevné absurdity, které rozpoznáme již pouhým zdravým rozumem. Jak je to ale s mlčením žen na shromážděních? Je to vůbec nějak aplikovatelné do naší doby? A má to vůbec smysl, snažit se pochopit a aplikovat něco tak kulturně absurdního? Smysl chtít to pochopit a aplikovat to rozhodně má, neboť tím poznáváme celou radu Boží (Sk 20:27). A nejen ty části, které nám vyhovují.

Vidíme, že širším kontextem je křesťanská bohoslužba, kde můžeme používat své dary pod podmínkou, že nevedou k chaosu, ale k budování církve. Pavel, když hovoří o zákazu ženám mluvit (ř. lalein) a příkazu mlčet (ř. sigan), se odvolává na Starý Zákon. Slova mluvit a mlčet (být zticha) v sobě nemají inherentně pejorativní význam. Člověk může mluvit hezké, ale také ošklivé věci. Stejně tak být zticha může znamenat věc pozitivní i negativní. Pavel stejné slovo mlčet používá ve verši 30 pro proroka, který je v prorokování vystřídán jiným. Takový prorok má mlčet. Na tom není nic špatného, ba naopak je to k budování církve.

Pavel se odvolává na Zákon. Někteří rovnostáři se snaží prokázat, že se nejedná o Mojžíšův Zákon, ale o zákony římské společnosti.¹¹⁹ Přesto můžeme mít velmi silnou jistotu, že Pavlovým teologickým zdrojem je buď omezeně Mojžíšův Zákon, nebo celý SZ.¹²⁰ Učí tedy něco SZ o mlčení žen na shromážděních? Takto to nikde nenajdeme, ale co SZ jednoznačně učí je, že autoritu ve společenství mají muži (viz kněží nebo starší). To, k čemu může

¹¹⁸ stejně tak u *NIV Application Commentary: I. Corinthians*. Craig L. Blomberg, str. 281

¹¹⁹ Linda L. Belleville. *Two Views on Women in Ministry*, str. 119

¹²⁰ *Two Views on Women in Ministry*, str. 351

Pavel také odkazovat, a on to dělá často, je řád stvoření v Gen 2. kapitole. Vzpomeňme, jak se odvolává na řád stvoření v 11. kapitole I. Kor.

Starý Zákon je ohledně autority ve společenství jednoznačný, a to o čem zde Pavel hovoří, je zákaz pro ženy být právě těmito autoritami. Jedna z Pavlových myšlenkových linií v předchozím odstavci veršů 26-33a je, že starší nesou tu nejvyšší zodpovědnost za stav shromáždění. Bůh je k tomu nejen vyzbrojil (čti Heb 13:17), ale také od nich žádá výsledky jejich práce, ze které se budou Bohu jednou zodpovídat (Heb 13:17).

Musíme si připomenout, že církev netvoří jen starší. Tvoří ji celé Kristovo tělo, ne každý má ale stejné pravomoci. Ne každý je ustanoven dohlížitelem stáda. V čem se tedy mlčení žen a zákaz jejich mluvení vztahuje na roli autority společenství? Jelikož nejvyšší zodpovědnost za společenství i při rozsuzování proroctví mají starší, pak se příkaz mlčení a zákaz mluvení bude vztahovat k tomuto druhu veřejné služby. Z hlediska kontextu se jedná o tyto příkazy a zákazy pro ženy ohledně jejich působení na shromáždění. Písmo jim nedává stejnou autoritu, kterou mají muži starší. Pavel tuto pravdu aplikuje do situace korintského sboru a opírá se přitom o SZ zjevení.

Z verše 35 bychom ale mohli nabýt dojmu, že se v celém oddíle hovoří pouze o manželkách. Nemůže tomu ale tak být, protože, jak uvádí i D. A. Carson:¹²¹ *...jestliže vdané ženy mají nařízené mlčet, pak tím spíše svobodné.* Zde jsme opět u otázky ženství. Jsou neprovdané ženy méně ženy než ty provdané? Rozhodně ne. Ženství se ale nejvíce projeví v intimitě manželského vztahu. Pokud bychom přijali interpretaci, že se to týká jen manželství, pak bychom manželství museli přijímat jako otroctví, opak „svobody“ neprovdaných žen. To ale jednoznačně není biblické učení o manželství, které je přirovnáváno ke vztahu Krista a církve (Ef 5:21-33). Verš 35 nám naopak ukazuje, že rodina je v Pavlově chápání nesmírně významná. Jinými slovy zde Pavel vyučuje, že uspořádání církve nesmí rušit uspořádání manželství, kde muž je hlavou, tedy autoritou. Domnívám se, že frází *je totiž neslušné, aby žena mluvila ve shromáždění* se Pavel odvolává na to, co je přirozené lidskému chápání (viz I. Kor 11:13-15), tedy všeobecné zjevení. Jinými slovy je proti přirozenosti, aby žena měla autoritu nad mužem.

Takovýto výklad zastávají vesměs komplementaristé, kteří věří v rozdílnou a navzájem se doplňující roli mužů a žen. Existují, ale ještě jiné výklady tohoto textu. Rovnostářští teologové chápou text 33b-36 jako zákaz mluvení na shromáždění nevzdělaným ženám. Jelikož křesťanství v té době právě otevřelo dveře ke službě i ženám, pak nově nabitá svoboda znamenala v mnoha ohledech chaos, ne-li přímo hereze, od takto nevzdělaných žen.¹²² Co je ale na tomto výkladu zarážející, je, že všechny ženy jsou hozeny do jednoho pytle. Můžeme si být jisti, že v rané církvi bylo i mnoho nevzdělaných mužů, kteří byli též snadno náchylní k herezím. Z tohoto

¹²¹ RBMW, str. 151

¹²² NIV Application Commentary: I. Corinthians. Craig L. Blomberg, str. 280-281; Two Views on Women in Ministry, str. 165, 350-351

pohledu je tento názor téměř jistě pro Pavla neakceptovatelný jako jednoznačně sexistický.

Rovnostářští teologové se často na základě rekonstrukcí dobového pozadí snaží vyrovnat s těmi transkulturními pravdami Písma, které přímo bijí do očí liberálního, humanistického intelektuála západoevropské civilizace. Přesto si musíme připomenout, že ten, kdo má pravdu je jen jediný a všichni víme, kdo to je – Pán Bůh. To, co tedy musíme udělat, je poddat svoji mysl pod Boží Slovo a ne Boží Slovo pod naši mysl. Studium dobového pozadí je samozřejmě velmi důležitou součástí výkladu Bible. Přesto je to jen pomůcka k pochopení Boží pravdy, ne její výklad sám. Stane-li se dobové pozadí tím hlavním exegetickým pilířem, pak se dostaneme i do takových situací, kdy si naše zjištění budou protiřečit. Na jednu stranu víme, že ženy měly v mnoha ohledech omezené možnosti zapojit se do společenského života řecko-římského světa. Na druhou stranu, ale víme, že např. tzv. hetéry (vzdělané prostitutky, společnice) mohly vyučovat a psát díla ovlivňující ostatní společnost. Tyto ženy patřily mezi nejvzdělanější ženy své doby a často byly respektované učitelky mužů v Řecku.¹²³ Dobové pozadí nám tedy může mnoho odhalit, ale též mnoho zahalit. Musíme s ním při výkladu Písma pracovat opatrně.

Dalším možným výkladem textu 33b-36 je, že ženy kladly během shromáždění tzv. řečnické otázky. Řečnická otázka je charakterizována takto:

Položená otázka za účelem vyučovat, ne být vyučen.

Položená otázka za účelem dramaticky zdůraznit očekávanou odpověď.

Položená otázka za účelem vytvořit odpověď na otázku více důraznou.

V Bibli se s tímto řečnickým stylem setkáváme také, např. ve Zj 7:13, 14 se jeden ze starších ptá Jana na něco, co Jan neví. Jan položí otázku onomu staršímu a ten dává odpověď, která vyučuje a je mnohem důraznější než kdyby to sdělil rovnou. Bůh ve SZ, ani Ježíš v NZ nikdy, když kladou otázku, ji nedávají proto, aby se něco naučili, ale vždy, aby skrze ni vyučovali (viz J 2:24, 25).

Susan T. Foh k tomu poznamenává:¹²⁴

Mluvení (verše 34 a 35) by tedy potom znamenalo kladení otázek. Dialog, s otázkami a odpověďmi, byla běžná forma vzdělávání v prvním století. Ženě by tedy nebylo dovoleno klást otázky v takovémto dialogu, protože to byla forma vyučování. V synagoze to byl rabbi nebo oficiální učitel, který kladl otázky, ne studenti.

I kdyby se v tomto textu jednalo o tento druh kladení otázek za účelem vyučování, pak je to stále pozice autority a učitele společenství, co Pavel ženám zakazuje (více v další kapitole na výklad I. Tim 2:8-15).

¹²³ *Women in Ministry four views*, str. 201-202, 213

¹²⁴ *Women in Ministry four views*, str. 85

Ve 36. verši Pavel s autoritou napomíná Korintské, zdali se domnívají, že *od nich vyšlo Boží slovo*? Jinými slovy, zdali si myslí, že mají patent na výklad Písma. Pavel na rozdíl od Korintských má Boží autoritu a pověření k závaznému učení. To, co jim předkládá, nejsou jeho názory, ale *Pánovo přikázání* (v. 37). Korintští zřejmě nechali některé ženy, aby je vedly a vyučovaly. Pavel ale přichází s *Pánovým přikázáním*, které učí ve všech církvích (v. 33b), žena nemá stát v roli autority společenství, tedy církve. Nemá ji ani vykonávat (viz I. Tim 2:12).

I. TIM 2:8-15

Apoštol Pavel ve svých pastorálních epistolách předává svým zástupcům Timoteovi v Efezu a Titovi na Krétě rady, jak spravovat církev. Byť se Pavel věnuje konkrétním situacím, předává učení, jež je platné pro církev i nyní. Timoteovi píše v I. Tim 3:15 *..., chci, abys věděl, jak je třeba se chovat v domě Božím, jímž je církev Boha živého, sloup a opora pravdy*. V první kapitole I. Timoteovi se Pavel vyznává ze své víry v Krista, ve druhé se věnuje křesťanskému životnímu stylu, ve třetí církevní správě, ve čtvrté dalším praktickým radám pro Timoteovu službu, v páté se věnuje sociální péči církve a opět církevní správě-struktuře, v šesté následují praktické rady a loučení. Celá epištola je přímo nabita praktickými radami, jak má církev fungovat.

V odstavci 2:1-7 Pavel žádá, abychom se modlili *za všechny lidi, za krále, a za všechny ty, kdo jsou ve vysokém postavení* (v. 1 a 2). V odstavci 3:1-7 se věnuje požadavkům na starší církve a v 3:8-13 požadavkům na diakony církve, jež se věnují praktické službě v církvi. Nyní se ale zaměříme na oddíl 2:8-15.

Chci tedy, aby se muži modlili na každém místě, pozvedajíce svaté ruce bez hněvu a sváru. Stejně i ženy ať se v slušném oděvu zdobí počestně a střízlivě, ne účesy a zlatem, perlami nebo drahými šaty, nýbrž dobrými skutky, jak se sluší na ženy, které se přiznávají k zbožnosti. Žena ať se učí v tichosti a s veškerou podřízeností. Nedovoluji, aby žena učila nebo měla moc nad mužem, nýbrž má být v tichosti. Neboť první byl utvořen Adam, potom Eva. A nebyl sveden Adam; žena byla zcela svedena a upadla do přestoupení. Bude však zachráněna skrze rození; ženy jsou zachráněny, setrvají-li ve víře, lásce a v posvěcení spolu se střízlivostí.

Verš osm. Pavel žádá křesťanské muže, aby se modlili na každém místě s pozvednutýma svatýma rukama, což je obrazné vyjádření modlitebního postoje s očištěným svědomím.¹²⁵ „Místo“ zde pravděpodobně znamená „místo bohoslužby“, tak jak je řecké „topos“ bez upřesnění v Judaismu vždy vztahován k chrámu.¹²⁶

¹²⁵ Exegetical study of I. Timothy 2:1-15. Ann L. Bowman

¹²⁶ Two Views on Women in Ministry, str. 359

Verš devět. Stejně i ženy mají svoji opravdovou křesťanskou víru projevovat navenek. Muži se mají modlit a nebýt ve svárech a hněvech. Od žen Pavel očekává, že jejich oděv bude střízlivý, že záměrem jejich odívání nebudou zlato, šperky či drahé šaty a tudíž okázalost jejich světského bohatství, jež by bylo překážkou pro sdílení společné víry s chudšími sourozenci v Kristu. Pavel ženám nezakazuje zdobení samo o sobě, ale má být počestné a střízlivé.

Verš deset nám připomíná, co má být naší opravdovou ozdobou, a tím jsou dobré skutky. Největší ozdobou u každé ženy nakonec budou její skutky, tedy to, jakým žije životním stylem a jaký je její charakter (viz I. Pet 3:1-6). V Titovi 3:8 Pavel na toto téma nabádá, *aby se ti kdo uvěřili Bohu, soustředili na to, jak mají vynikat v dobrých skutcích; je to krásné a lidem užitečné*. A Jakub, bratr Páně, nikoho nenechává na pochybách svým prohlášením, že *víra bez skutků je mrtvá* (Jk 2:26). K takovému životnímu stylu je zván každý věřící, přesto v tomto oddílu druhé kapitoly se Pavel s tímto nárokem obrací předně na ženy.

Verš jedenáct. Apoštol se dále věnuje roli ženy ve shromáždění křesťanské církve. *Žena ať se učí v tichosti a s veškerou podřízeností*. Pavel se zde věnuje ženám účastnícím se bohoslužby. Nejedná se pouze o manželky, neboť obsahem textu 2:8-15 je především křesťanská bohoslužba.¹²⁷ Pavel ženy vybízí, aby se učili naukám Písma, což bylo v mnoha ohledech velmi novátorské. V židovském prostředí bylo nemyslitelné, aby žena byla vyučována Zákonu, ne tak v křesťanství. Je nezbytné si toto uvědomit.

Apoštol začíná svůj příkaz velmi dobrou zprávou pro každou křesťanskou ženu. Nyní v Kristu je zde prostor, aby ženy byly plnohodnotně vyučovány Božím cestám a pravdám. Příkaz se ale dál rozvíjí. Ženina nově nabytá svoboda je dále konkretizována, jak má její biblické vyučování probíhat: 1) v tichosti a 2) s veškerou podřízeností. Pavel stále vidí rozdíl mezi rolí mužů a žen. Byť žena v Kristu dostává nové možnosti, neznamená to, že by měl být zrušen Boží řád odlišnosti rolí mezi pohlavími. Tichost je vlastnost, která přijímá vedení od zbožných mužů. Tichost je vlastnost žen, která je i jinde dána za příklad. I. Pet 3:4

Skrytý člověk srdce v nepomíjitelnosti tichého a pokojného ducha, který je před Bohem vzácný.

Co ale znamená s veškerou podřízeností? Tak jako v manželství není žena vázána poslouchat svého manžela v následování do hříchu, tak ani ovečky sboru nejsou povinny následovat takové vedení, které svádí z cesty. Byť vedoucí církve mají autoritu k vedení (Heb 13:17), nejsou pány stáda, ale jeho pastýři (I. Pet 5:1-4). Je lepší poslouchat Boha než lidi, jak nám dávají za příklad apoštolové (Sk 5:29). Přesto Pavel ukazuje ženám, jaký mají mít postoj ke svým vedoucím. Mají se nechat vyučovat Božím slovu v tichosti a s veškerou podřízeností. Clark k tomuto poznamenává: *podřízenost*

¹²⁷ Exegetical study of I. Timothy 2:1-15. Ann L. Bowman

*přesahuje jen poslušnost příkazů, též zahrnuje uctivost a přijímání nasměrování.*¹²⁸

Verš dvanáct. Zde se přikázání učit se mění na zákaz vyučovat nebo mít moc nad muži. Opět, toto Pavlovo nařízení se vztahuje na ženy obecně, není jediný důvod se domnívat, že by se jednalo o 1) manželky (ve verších 13 a 14 se hovoří o Evě jako archetypu ženství) nebo 2) lokální problém Efezu. Pavel na základě konkrétních podmínek efezského sboru vyučuje Božím principům, jež vycházejí ze stvoření (v. 13). Principy stvoření se týkají mužů a žen obecně. Neexistují další kategorie. Bůh stvořil člověka ke svému obrazu jako muže a ženu. Adamova prvotnost v řádu stvoření ukazuje na jeho autoritu ve vztahu nad ženou. Od Adamovy prvotnosti se odvíjí autorita všech mužů k vedení žen. Toto je předpoklad, jenž vychází ze stvoření a je dále modifikován např. přísnými nároky na muže. V rodině mají muži milovat své ženy, jako Kristus miluje svou církev a obětoval se za ní. V církvi může být starším jen ten, kdo splní mnohá kritéria I. Tim 3:1-7. Jednou z těchto podmínek je i umět vést svoji rodinu.

Muži mají vést rodiny, sbory a v neposlední řadě mají stát ve vedení společnosti. Tento princip odlišnosti rolí na základě pohlaví, ale musíme doplňovat dalším pravidlem, a to obdarováními a schopnostmi na základě Boží milosti, kterou Bůh dává, jak On sám ráčí. Ženy mohou vynikat a vynikají v různých oblastech více než muži. Přesto tím prvním darem, který každá žena dostává je dar jejího ženství. Bude-li zralé mužství stát ve své roli vedení zodpovědně, pak tím vytvoří nejideálnější podmínky k tomu, aby ženství mohlo plně rozvíjet své schopnosti pod takovýmto vedením.

Mužské vedení rozhodně neznamena, že muži ví všechno lépe nebo, že ženy musí všechno odsouhlasit. Mužské vedení znamená autoritu k rozhodování o směru a o obecných záležitostech, ne o každé jednotlivosti. Mužovo vedení a ženiny schopnosti vytvářejí nádherný kompaktní tým. Takto to Bůh zamýšlel. Muž má autoritu a zodpovědnost za vztah a schopnosti ženy přinášejí pomoc a mnohá řešení. Dobré mužské vedení na všech úrovních bude rozvíjet dary každé ženy k většímu obohacení a zbudování celku.

Pokud bychom chtěli tyto pravdy vztahovat pouze na Efez, byť jsou transcendentní, protože vycházejí ze stvoření, tak není žádný důvod, proč tak neučinit i s jinými pravdami v ostatních epištolách. Každá epištola NZ vznikla z nějaké konkrétní příčiny, většinou to byly problémy v jednotlivých sborech. Vezměme si např. dopis Galatským. Pavel zde na základě odvrácení se od Kristovy milosti k zákonictví vyučuje jednu z nezákladnějších pravd křesťanské víry, a to ospravedlnění vírou. Budeme tvrdit, že toto učení bylo jen lokální? Asi nikdo z nás tomuto nevěří. Víme, že to je Boží věčný princip, ospravedlnění zdarma skrze víru. Stejně tak je věčným Božím principem odlišnost rolí mezi muži a ženami, která vychází ze stvoření, tedy z Boha.

¹²⁸ ibid.

Přesto se podívejme, můžeme-li nějakým způsobem analyzovat podstatu efezské hereze. V obou epištolách Timoteovi se vyskytuje více jmenovaných mužů než žen.¹²⁹ Ženy se nechtěly vdávat (I. Tim 5:14), nechtěly poslouchat ani přijímat vyučování (I. Tim 2:11). Fráze s veškerou podřízeností ve verši jedenáct je stejná jako i jinde u Pavla (Ef 5:24), kde odkazuje na transcendentní a transkulturní hodnoty, jež odrážejí věčný vztah Krista a jeho lidu. Zdá se, že to byli muži, kteří rozšiřovali nesprávná učení a podmaňovali si tak mnohé ženy (II. Tim 3:6, 7). Bludné učení se netýkalo jen žen, ale též i některých mužů (I. Tim 1:3-7). Musíme si také uvědomit, že v této době v Efezu působili Akvila a Priscilla (Sk 18:24-28).¹³⁰ Priscilla byla rozhodně ortodoxní ve své víře, přesto by teorie o lokálních heretických ženách v Efezu označovala i ji. Budeme-li chtít za bludné označit všechny ženy v Efezu, pak mezi ně patří i Priscilla, což je absurdní.

Na druhou stranu můžeme vidět, že Pavel zmocňuje Timotea, aby vyučoval pravé doktríny s autoritou (II. Tim 2:2, 4:2). Celá třetí a polovina páté kapitoly I. Tim se věnují správě církve vedené zbožným mužským vedením. Pokud tedy některé ženy usilovaly o nadvládu nad muži, pak to apoštol Pavel jednoznačně odmítá a upevňuje v církvi řád mužského vedení (starší), který vychází ze stvoření.

Pavel verš dvanáct zahajuje autoritativním „nedovolují“, což značí použití jeho plné autority jako Kristova apoštola. Co tedy ženám nedovoluje? Jsou to dvě na sobě nezávislé, byť související činnosti, *učit nebo mít moc nad mužem*. Co znamená, že žena nesmí muže učit? Jelikož se jedná především o kontext křesťanského shromáždění (viz význam „místa“ ve v. 8 a následující oddíl v 3:1-7, jenž se celý věnuje úloze starších), tak ženě není dovoleno, aby se stala učitelkou církve. Jinými slovy, aby fungovala jako starší církve. Ti mají zodpovědnost za vyučování Božího lidu (Tit 1:9). Toto ale neznamená, že žena nemůže posloužit církvi slovem. 1) žena může mít svědectví, 2) může mít prorockví, kterému předcházela i příprava (studium) nad Písmem a 3) všichni jsme pozváni, abychom se navzájem vyučovali, tedy muži i ženy společně (Kol 3:16). Hlavním tématem této práce je ženy a vedení církve. Nesmíme ale zapomínat, že vzájemné vyučování je věcí celého shromáždění, nejen starších církve, kteří nad tím bdí a dbají na doktrinální čistotu. Oni k tomu mají autoritu. Říkáme-li, že žena nemá být starší církve a stát v této autoritě nad celým sborem, pak to rozhodně neznamená, že by nemohla a neměla plně rozvíjet své dary (i učení) pod takovýmto mužským vedením.

V propojení těchto biblických principů (princip mužství/ženství a princip obdarování) vidíme řešení pro zachování odlišností mezi muži a ženami, jež vycházejí z Božího neměnného řádu stvoření, a zároveň plného zapojení obdarovaných žen sester do služby v církvi pod mužským vedením. Thomas R. Schreiner k tomu poznamenává:¹³¹

¹²⁹ *Biblické staršovství*. Rick Bourque

¹³⁰ *Women in Ministry four views*, str. 83

¹³¹ *Two Views on Women in Ministry*, str. 191

Povzbuzovat a poučovat jeden druhého je zodpovědnost všech věřících. ale takovéto vzájemné povzbuzování a poučování není to samé, jako když by žena byla ustanovena do úřadu vedoucího sboru nebo kdyby fungovala jako pravidelný učitel shromážděné církve.

Ženě tedy není dovoleno takto učit muže, ale ani mít nad nimi moc (ř. authentein). Co toto slovo přesně znamená? Jelikož se jedná o jediný výskyt v celém Písmu, tedy o tzv. hapax legomena, je naše zjišťování jeho významu o něco složitější. Při hledání významu tohoto slova bylo podniknuto mnoho výzkumů. A ani nás neudiví, že často i s odlišnými výsledky. Přesto se zdá, že v poslední době více a více dochází k určitému konsensu. Na základě těchto studií se zdá pravděpodobně nejvhodnějším překladem „mít nebo vykonávat autoritu“. Takto to např. překládá i jeden z nejrozšířenějších anglicky psaných překladů NIV (*I do not permit a woman to teach or to have authority over a man; she must be silent*).

Někteří se domnívají, že toto slovo má v sobě negativní konotace někoho ovládat až manipulovat.¹³² Podařilo se však velmi silně dokázat, že toto slovo nemá inherentně negativní význam. Po svém výzkumu tohoto slova George W. Knight III. ke slovu authentein poznamenává:¹³³

Použití tohoto slova neukazuje žádný vnitřně spjatý negativní význam uchopování nebo uzurpování autority nebo její vykonávání tvrdým či autoritativním způsobem, ale prostě znamená „mít nebo vykonávat autoritu“.

Thomas R. Schreiner poznamenává:¹³⁴

Tři pečlivé a technické studie byly provedeny na význam slova authentein a všechny tři dokazují, že nejpřirozenější význam tohoto slova je „vykonávat autoritu“.

Další silný argument pro neutrální nebo pozitivní význam slova authentein vyplývá ze zjištění, že infinitivy ve vazbě ani... nebo..., což je vazba dvanáctého verše, mají vždy oba buď negativní, nebo pozitivní význam.¹³⁵ Jelikož význam slova učit je pozitivní, pak také význam slova mít autoritu má pozitivní a ne negativní význam.

Při snaze dokázat, že význam slova authentein je negativní se někdy argumentuje, že kdyby měl Pavel na mysli neutrální chápání autority, jistě by použil slovo exúsiazein. Pravdou je, že toto slovo se ve většině výskytů takto používá, ale ne vždy. Existují dvě jasná místa, kde má silně negativní význam (I. Kor 6:12 a Lk 22:25).všechno mohu, ale ničím se nedám

¹³² např. Walter L. Liefeld, *Women in Ministry four views*, str. 147-148

¹³³ *The New International Greek Testament Commentary*, str. 141

¹³⁴ *Two Views on Women in Ministry*, str. 221. Jedná se o studie od G. W. Knighta, L. E. Wilshire a H. S. Baldwina

¹³⁵ *Two Views on Women in Ministry*, str. 363

ovládnout (ř. *exúsiazein*, I. Kor 6:12). Můžeme tedy říci, že Pavel použil slovo *authentein*, aby se vyhnul možné negativní konotaci u slova *exúsiazein*.

K významu dvou infinitivů učit a mít autoritu Ann L. Bowman dodává:¹³⁶ *..dvě nezávislé, ačkoliv úzce spjaté, myšlenky jsou míněny*. Apoštol Pavel ukončuje dvanáctý verš opět výzvou, aby ženy, namísto vyučování mužů, od nich přijímali zdravé vedení v tichosti, čímž odkazuje na verš jedenáct.

Verš třináct. V tomto verši Pavel zdůvodňuje, proč to jsou muži a ne ženy, kdo mají vést rodiny a církve. Je to akt Božího stvoření člověka. Adamova prvotnost nám může připadat nedůležitá, přesto v Božím díle je mužova prvotnost v rámci stvoření muže a ženy tím základním faktem pro jeho autoritu. Pavel nenechává nikoho na pochybách, když zdůvodňuje (spojka neboť) obsah dvanáctého verše. Žena nemá autoritu vést ani vyučovat muže, neboť Bůh k tomu stvořil muže. Žena byla stvořena až po Adamovi, tudíž se má poddávat šlechetnému vedení mužů ve všech rozmanitých podobách vztahů mužů a žen, především však v rodině a v církvi. To je řád stvoření.

Verš čtrnáct. Zde apoštol dále uvádí důvody, proč žena nemá vést muže. Odkazuje na příběh ze třetí kapitoly Genesis. První pár upadl do hříchu, protože žena vstoupila do role autority. Ona vedla Adama, ne on ji. Had svedl ženu, ne Adama, čímž nemůžeme a ani nesnižujeme závažnost mužova přestoupení, který byl plně zodpovědný za své činy a za vztah se svojí ženou.

Pavel v oddíle 2:8-15 ženám vysvětluje, jaké jsou jejich role a jak se mají projevovat (počestným a střízlivým oděvem, dobrými skutky). Když se dostává na téma autority v církvi, tak svůj zákaz pro ženy zdůvodňuje aktem Božího stvoření a příkladem je převrácení rolí u prvního pozemského páru. Pavel neříká, že žena je něco méně, ale že je něco jiného než muž. Ženě nepřísluší vláda, ta přísluší muži. Když to Adam s Evou v Edenu obrátili, dopadlo to prvním pádem. Proto Pavel efezským i všem jiným ženám na celém světě nyní i v budoucnosti říká volně parafrázováno asi toto: *„Neaspirujte na pozice autority nad muži, není to vaše role. Nechte se vést šlechetnými muži a plně rozvíjejte své dary a schopnosti, které vaši šlechetní vůdcové budou s radostí vítat a podporovat“*. Pavel vrací efezské ženy do reality Božích vztahů mezi muži i ženami. Obrací se přitom na SZ texty, které jsou pro něj tou nejvyšší možnou Boží autoritou v daný okamžik (II. Tim 3:16). Paul Barnett k tomu poznamenává:¹³⁷

Pavlova negativní odpověď není kvůli ženině neschopnosti zastávat úřad episkopos...didaktikos (biskup...učitel), ale spíše jaký efekt by takovýto závazek měl na manželství v církvi a na hodnotu mateřství jako takového. Pavlův zájem není povrchně kulturní, ale hluboce vychází ze stvoření.

Verš patnáct. Tady Pavel dále popisuje roli ženy v rodině, církvi a společnosti. Dává zde určitý generalizovaný záměr pro ženství obecně. Ze

¹³⁶ *Exegetical study of I. Timothy 2:1-15*

¹³⁷ Barnett. *Wives and Women's Ministry*, str. 236-37

samotného aktu stvoření vyplývá, že žena je povolána k jedinečné úloze mateřství. Pravdou ale zůstává, že ne každá žena do této role vstoupí, a to z různých objektivních příčin. Přesto každá žena v sobě může rozvíjet takové vlastnosti, které mateřství doprovázejí, a to především laskavou péčí o druhé.

Někdy se spekuluje o tom, jakým způsobem bude žena zachráněna. Znamená to třeba, že bude spasena jedinečně ta, která porodila děti? Rozhodně ne. Pavel zde používá literární styl zvaný synekdocha, kdy namísto celku je zmíněna jen část. Proto řecký termín teknogonia rození dětí odkazuje spíše na výchovu dětí než na doslovné rození. James B. Hurley poznamenává:¹³⁸

Je proto mnohem pravděpodobnější, že zde hovoří (Pavel) obecně o roli ženy, když hovoří o rození dětí a tak používá typickou část, aby reprezentoval typický celek.

Pavel tedy v patnáctém verši znovu odhaluje jedno ze základních rolí ženy v jejím pozemském životě, mateřství, tedy péči o děti. Tímto připomíná, že role mužů a žen jsou odlišné a že jsou dány Bohem již při stvoření.

Mužům náleží autorita k vedení a hlavní povolání ženy je mateřství. Žena tedy bude zachráněna skrze naplňování Božího slova ve svém životě stejně tak jako muž. Zde nacházíme podobnost s jiným biblickým místem: ...*a v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc spasit vaše duše* (Jk 1:21). Každý z nás bude spasen skrze poslušnost Boha, tím prvním krokem je naše víra, těmi dalšími jsou skutky či role, jež pro nás Bůh předem určil (Ef 2:8-10).

Ještě dalším navrhovaným výkladem tohoto místa je, že žena bude spasena skrze zrození Dítěte, míněno Ježíše Krista. Spolu s dalšími návrhy se ale zdá za nejpravděpodobnější výklad, jež jsme zmínili výše.¹³⁹ V patnáctém verši k mateřství Pavel přidává takové vlastnosti u žen, jako jsou láska, posvěcení a střízlivost. Tyto vlastnosti však předchází víra.

Pavel se v tomto oddíle věnuje rolím mužů a žen v rodině, ale hlavně v církvi. Muži se mají modlit na shromážděních a z mužů mají být vybíráni starší (I. Tim 3:1-7). Jejich rolí je vyučování a vedení církve. Naproti tomu ženy se mají ozdobovat dobrými skutky a v tichosti přijímat zdravé vedení od mužů starších. Ženy se též mají odívat počestně a střízlivě. Odlišnost rolí vyplývá ze stvoření, kdy Bůh muže povolává k tomu, aby vedli své rodiny a někteří z nich zastávali role starších v církvi. Naproti tomu jedním ze základních povolání ženy je její mateřství, tedy péče o děti. Jedná se o typickou roli žen, která je pouze konkrétním projevem jim Bohem daného ženství. Pavel to vyučuje v Efezu, protože se tam někteří snažili tyto role narušovat. Platnost jeho nařízení se však vztahuje na všechny muže a ženy. Pavel totiž vychází z Bohem daného řádu stvoření.

¹³⁸ *Man and Woman in biblical perspective*. James B. Hurley, str. 222-223

¹³⁹ takto také uvádějí James B. Hurley v *Man and Woman in biblical perspective*, str. 223; Ann L. Bowman v *Exegetical study of I. Timothy 2:1-15*

Jaké jsou tedy role mužů a žen v církvi? Jsou identické, zcela zaměnitelné, jak někteří navrhuji? Je zcela zjevné, že nejsou ani identické ani zcela zaměnitelné. Tím základním kamenem jak pro SZ tak i NZ Boží lid je skutečnost stvoření člověka k obrazu Božímu, tedy jako muže a ženu. Obě pohlaví mají stejnou hodnotu (Gen 1), ale odlišnou roli (Gen 2). To je Boží řád. Jestliže platí, že muži jsou povoláni k vedení svých rodin a církví, pak to ale neznamená, že ženy nemohou nebo dokonce ani nemají rozvíjet své dary a schopnosti. Ale ať už bude mít žena jakýkoliv dar, tím prvním, který od Boha má, je dar jejího ženství. Všechno, co bude dělat a jak bude sloužit, by mělo vycházet z tohoto předpokladu. Tak jako každá houba potřebuje své podhoubí, aby dobře rostla, tak každá žena potřebuje znát a uvědomovat si své ženství, aby i ona dobře rostla a prospívala v Pánu. Není to tedy tak, že by vše bylo jen o mužích a nic o ženách.

V této práci se zaměříme na role vedení se zvláštním zaměřením na církev. Vedení církve však nedělá celou církev, je jen jednou z vícero jejích součástí, byť velmi důležitou a v mnoha ohledech klíčovou. To, co vidíme ve stvoření muže a ženy Bohem, je harmonie rozdílnosti, kdy muž i žena jsou jiní, ale přesto se nádherně doplňují. Žijeme v hříchem narušené době, takže i naše vztahy jsou takto poničené. Naši nadějí jako křesťanů ale je, že nás Kristus vykoupil z moci hříchu a my již nyní můžeme budovat naše vztahy a role na novém základě, na Kristu. Kristus neruší Boží řád stvoření, nýbrž ho znovu odhaluje.

Muži mají milovat své ženy, jako Kristus miluje svoji církev, což je věčně platný princip vycházející ze samého Božího nitra. Mužství a ženství se nejintenzivněji setkávají v manželství, ale nejen v něm. Setkávají se také ve vztahu sestra bratr, matka syn, otec dcera, vnuci prarodiče, sousedské vztahy, pracovní vztahy, zkrátka všude. Všude v našich životech, ať jsme kdekoliv, se vytvářejí vztahy muž žena. A právě muži mají v těchto vztazích stát v pozici těch, kdo vedou, chrání a zaopatřují. Naproti tomu ženy se mají nechat vést, pokud se ovšem nejedná o hřích. Mají svými schopnostmi muže doplňovat, tedy jim pomáhat. Každý zralý muž uvítá a přijme dobré rady či podněty od moudrých žen.

Takovýto Bohem daný princip utváří naše vztahy v rodině a v církvi. Vidíme to na SZ kněžích a starších, kteří byli výhradně muži. Králové také byli jen muži, byť se stávalo, že vládly i ženy (např. judská královna Atalja). Naproti tomu prorocká služba byla otevřená oběma pohlavím, byť veřejnou prorockou službu vykonávali jen proroci. Podobnou strukturu vidíme i v NZ církvi. Apoštolové a starší byli jen muži, diakoni byli (zdá se) muži i ženy současně. V čem je v zásadě NZ situace jiná než ta SZ, je vylití Ducha svatého na zem, který s sebou přinesl duchovní dary. A proto čteme v I. Kor 12:11, že ... *Duch rozděluje každému jednotlivě, jak sám chce*. Bůh v NZ církvi obdařuje svými dary každého věřícího bez rozdílu pohlaví. Přesto koho a kam On svrchovaně volá je jen jeho rozhodnutí, protože *rozděluje každému jednotlivě, jak sám chce*. Jestliže tedy Bůh stvořil dvě pohlaví s odlišným, ale vzájemně se doplňujícím záměrem, pak ani dary a dílo Ducha svatého tyto hluboké a věčné pravdy nebudou rušit.

Nikde v NZ nevidíme, že by ženy stály v pozicích autorit, ať už by se jednalo o rodinu nebo církev. Na druhou stranu vidíme, že i ženy měly např. dar učit a uplatňovaly ho v Bohem určeném rámci mužství a ženství (např. Priska společně s jejím mužem Akvilou vyučovali Apolla v soukromí, nikde nevystupovala jako reprezentant církve, tedy starší). Vidíme, že je možné respektovat jak řád Božího stvoření, tak i dílo Ducha svatého. Je to sice tlak, protože se snažíme obnovovat to, co poničil hřích, ale přesto to je jediná správná cesta vpřed.

Řešením není na jedné straně ženy totálně umlčet a tak se snažit chránit řád stvoření, ani na straně druhé smazat v Kristu všechny rozdíly mezi pohlavími a tak ženám dopřávat identický prostor pro jejich duchovní dary jako mají muži. Ani jedno není dobré. Platí totiž oboje a na nás, všech věřících a obzvláště biblických učitelích, je tyto biblické pravdy citlivě a moudře uvádět v život.

SPOLEČNOST

Existuje rozdíl mezi rodinou a církví na jedné straně a světskou společností na straně druhé? Odpověď je ano i ne. Ve světské společnosti se nacházejí stejní lidé z masa a kostí jako lidé v církvi. Člověk je stále stejný, i když se vyskytuje v různých rolích v rodině, církvi nebo právě ve společnosti. Na druhou stranu je mezi církví a světem nepřekonatelný rozdíl „království světla“ a „království tmy“. Svět leží ve zlém (Gal 1:4, I. Jan 5:19) a mezi hodnotami světa a Boha je nepřekonatelný rozpor (I. Jan 2:15-17). Církev a každý věřící v Ježíše Krista se nacházejí v duchovním boji (Ef 6:10-20).

Ježíš Kristus jako Pán a Bůh svého lidu stojí z pohledu své podstaty svatého a čistého (ne z pohledu své moci ani autority-ta je nade vším) proti ďáblu, jenž je zlo samo (II. Kor 4:4, 6:14-18). Ježíš Kristus porazil svojí smrtí na golgotském kříži ďábla a tak umožnil každému, kdo v něj uvěří, být osvobozen od moci zla (I. Kor 15:57, I. Jan 5:1-5). Konečné vítězství Ježíše Krista se zjeví, až se podruhé vrátí na tuto zem jako soudce živých i mrtvých (Heb 9:27, 28). Jako křesťané si musíme uvědomit, že naším prvořadým úkolem je světu zjevovat Krista. Všichni jsme vysláni s tímto pověřením:

Mt 28:18-20 Ježíš přistoupil a promluvil k nim: "Byla mi dána veškerá pravomoc na nebi i na zemi. Jděte tedy a učinite mými učedníky všechny národy, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého a uče je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. Amen."

Toto jsou Mistrova poslední slova před jeho nanebevstoupením. Na jiném místě je o věřících řečeno, že jsou solí a světlem světa (Mt 5:13-16). Naším posláním je zjevovat Boha a jeho vůli nejen slovy, ale především skutky. Apoštol Pavel při své misijní cestě přistupoval ke všem lidem s hlavním záměrem, přinést jim evangelium, tedy víru v Krista. Apoštol Pavel objevil tento princip:

1K 9:19-23 Neboť ačkoliv jsem ode všech svoboden, učinil jsem se otrokem všech, abych jich co nejvíce získal. A stal jsem se Židům jako Žid, abych Židy získal. Těm, kteří jsou pod Zákonem, byl jsem jakoby pod Zákonem - i když sám nejsem pod Zákonem - abych získal ty, kteří jsou pod Zákonem. Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem jakoby bez Zákona, abych získal ty, kteří jsou bez Zákona, i když nejsem bez zákona Božího, nýbrž jsem podroben zákonu Kristovu. Pro slabé jsem se stal jakoby slabý, abych slabé získal; všem jsem vším, abych zachránil aspoň některé. Všechno činím kvůli evangeliu, abych se stal jeho spoluúčastníkem.

Pavlova vášeň pro Krista a ztracené lidi je zřejmá i z šestnáctého verše stejné kapitoly:

Když hlásám evangelium, není to má chloubka; je to pro mne nutnost, a běda mi, kdybych ho nehlásal.

Nebo ve Sk 20:17-24 čteme:

Milétu poslal vzkaz do Efezu a zavolal si starší církve. Když k němu přišli, řekl jim: "Vy víte, jak jsem od prvního dne, kdy jsem vstoupil do Asie, byl s vámi po celý čas a sloužil jako otrok Pánu se vši pokorou, v slzách i zkouškách, které mě potkaly pro úklady Židů; jak jsem nic nezamlčel z toho, co by vám prospívalo, ale všechno jsem vám oznámil, když jsem vás učil veřejně i po domech. Naléhavě jsem Židům i Řekům svědčil o pokání k Bohu a o víře v našeho Pána Ježíše Krista. A nyní, hle, jsa spoután Duchem, jdu do Jeruzaléma a nevím, co mne tam potká, kromě toho, že mi Duch Svatý v každém městě dosvědčuje, že mne čekají pouta a soužení. Avšak v žádném ohledu si necením své duše víc, než abych dokončil svůj běh a službu, kterou jsem přijal od Pána Ježíše: dosvědčovat evangelium o Boží milosti."

Hořící touha Pavlova srdce byla zvěst evangelia a to tak spalující, že byl ochoten jít místo svých soukmenovců raději do pekla.

Ř 9:1-3 Mluvím pravdu v Kristu, nelžu, a dosvědčuje mi to mé svědomí v Duchu Svatém, že mám veliký zármutek a neustálou bolest ve svém srdci. Přál bych si, abych já sám byl zavržen od Krista místo svých bratrů, svých příbuzných podle těla.

Apoštol Pavel je nám obrovským příkladem zájmu zvěstovat evangelium okolnímu světu. Pavel svými slovy vyznává, že mu na prvním místě jde o spasení lidí. Znamená to snad, že by dělal ústupky na úkor pravdy Božího zákona? V žádném případě. Pavel sice Korintským připomíná, že lidem bez zákona je i on bez Zákona, ale že není bez zákona Božího, nýbrž je podroben zákonu Kristovu (I. Kor 9:21).

Stejně tak Pán Ježíš neruší SZ přikázání ve svém kázání na hoře, nýbrž jim dává nový, hlubší rozměr (čti Mt 5:17-48). Pokud bychom se chtěli zaměřit

jen na princip Židům Žid a Řekům Řek při zvěstování evangelia, mohli bychom lehce sklouznout do libivých slibů ne nepodobných populistickým kázáním našich politiků. Pán Ježíš nejen kázal evangelium, ale též vyučoval o Božím království (Mt 4:17, 23, 9:35; Lk 4:14, 15). Samotná výzva tzv. Velkého poslání v Mt 28.18-20 zní: *učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal.*

Apoštol Pavel při své evangelizační strategii nejprve zvěstuje evangelium o spasení milostí zdarma skrze víru v Ježíše Krista a následně vyučuje Božím pravdám, zákonům (I. Kor 9:21). Apoštol Pavel svoji teologii odvíjí od evangelia Ježíše Krista a pokračuje dál k vyučování hutných teologických pravd, které se odvíjejí od SZ zjevení (Heb 5:11-14, II. Tim 3:14-17). Apoštol nikde ve svém vyučování neruší Boží řád stvoření a z něho vyplývající odlišnost rolí mezi muži a ženami, ba naopak je to právě on, kdo tyto biblické pravdy vyučuje a odvolává se při tom na SZ zjevení, tedy v jeho době nejautoritativnější zdroj poznání Boha.

Kdybychom zbrkle opouštěli biblické pravdy týkající se rolí mezi muži a ženami na úkor zvěsti evangelia, může se stát, že brzy zjistíme, že se naše rodiny a církve začnou rozpadat zevnitř. Pokud by k tomu došlo, pak konec takovýchto věcí by byl mnohem horší než jejich začátek. Nebudou-li naše rodiny dostatečně zdravé, pak nebudou ani naše sbory. A nebudou-li dostatečně zdravé naše sbory, pak nově uvěřivší nebudou ani správně vyučeni v tom, co nám Pán Ježíš přikázal (Mt 28:20).

Nebudou-li zdravé sbory, nebudou ani dlouhodobě růst. Vidíme, jak není možné oddělit evangelizaci od zdravého biblického vyučování. Ne nadarmo nás Písmo učí, že k budování církve máme mimo jiné služebnosti evangelistů a pastýřů - učitelů (Ef 4:11, 12). Někteří rovnostářští teologové se snaží navrhopvat, že princip Židům Žid a Řekům Řek znamená pro moderního člověka rovné sdílení pozic autorit v církvi a tak větší možnost zasáhnout společnost evangeliem.¹⁴⁰ Tento přístup přizpůsobování se současné společnosti je samozřejmě v mnohém pravdivý, účinný a nezbytný, ale ne v zásadních a transcendentních hodnotách Božího království, mezi které rozhodně patří i řád stvoření. Stejně tak bychom mohli i uvažovat o zrušení institutu rodiny či manželství, protože naše společnost je příliš nerespektuje a mnoho lidí žije na hromádce či v rozvrácených rodinách.¹⁴¹ To by ale nebyla pravá evangelizace, na tom se asi shodnou všichni křesťané. Zvěstování evangelia tedy neznamená rušení Božích přikázání, nýbrž naopak vede k jejich naplňování (Mt 28:20).

Jaké jsou tedy role mužů a žen ve společnosti? Neplatí zde princip Božího řádu stvoření, když svět leží ve zlém? Tento princip zde rozhodně platí. Jsou to stejní lidé, kteří žijí v rodinách, církvích a ve světě. Ale jeho aplikace bude ve světě jiná než v rodině či v křesťanském společenství. Když tedy uvažujeme o aplikaci principu Bohem stvořeného mužství a ženství, položme si tuto otázku: Je v životě člověka důležitější rodina nebo společnost? Na

¹⁴⁰ Walter L. Liefeld ve *Women in Ministry four views*, str. 142-143

¹⁴¹ *Manželská etika. Soulad vědy a náboženství*. Thomas K. Johnson, str. 2-3

takovouto otázku neexistuje jednoduchá ani zcela černobílá odpověď, přesto se domnívám, že pro každého člověka, ať už věřícího či nevěřícího, je zásadní. S touto otázkou se pojí i další otázka jako např.: O čem je lidský život? nebo: Co je v lidském životě to nejdůležitější? Úplně základní odpovědí je, že podstatou kvalitního lidského života je odevzdání se Bohu, což znamená plně v něm spočinout. On je náš stvořitel a naše duše nalezne spočinutí jen v něm.¹⁴² Nejhlubší lidskou touhou je žízeň po Bohu a jeho lásce.

Ježíš Kristus, svatý Bůh, hovoří se samařskou ženou (Jan 4. kap.), která je pětkrát rozvedená a nyní žije s šestým mužem na hromádce, ale jeho slova k ní jsou plná lásky, naplnění a odpuštění, 4:14:

„Kdo by se však napil z vody, kterou mu dám já, nebude nikdy žíznit, ale voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem vody, tryskající k věčnému životu.“

Jedině Ježíš Kristus dokáže uhasit nehasnoucí touhu lidského života, jediné on může naplnit lidský život, jediné on člověka vnitřně nasytí. A tak základní potřebou každého člověka je nalezení víry v Boha skrze Pána Ježíše Krista, Božího syna.

Vraťme se, ale k naší otázce. Je důležitější rodina nebo společnost pro lidský život? Byť odpověď nemůže znít zcela černobíle, tak přesto může znít jasně: Pro člověka je důležitější rodina. Rodina je místo, kde přicházíme na svět a kde ho také opouštíme, je to místo našich nejhlubších zážitků, ať pozitivních či negativních, jež výrazně ovlivňují náš další život. Domnívám se, že platí následující: RODINA MŮŽE EXISTOVAT BEZ SPOLEČNOSTI, ALE SPOLEČNOST NEMŮŽE EXISTOVAT BEZ RODINY. Rodina je základní jednotkou společnosti a bez ní není možná další plnohodnotná existence lidstva. Takto to Bůh stvořil, když prvním páru manželskému nařídil: „*Plodte se a množte se*“... (Gen 1:28). Proto v rozhodování mezi prioritou světských hodnot a hodnot rodiny by žádný křesťan neměl dlouho přemýšlet, čemu dá přednost.

Naše rozhodování při fungování ve světě, kde vládne hřích, musí být bráno v kontextu našeho rodinného života. Budeme-li se rozhodovat zda vzít či nevízt to či ono pracovní místo, tak bychom se za 1) měli modlit k Bohu, jak to ovlivní můj vztah k němu (pokud se jedná o zjevný hřích, tak se není třeba ani modlit, ale hned to odmítnout), za 2) jakým způsobem to ovlivní fungování rodiny či manželství a za 3) jak to ovlivní můj vztah k církvi jako celku. Bude-li se např. žena rozhodovat vzít či nevízt manažerské místo v dynamicky se rozvíjející firmě, pak by se měla modlit k Bohu o pomoc při rozhodování. Takováto situace, pracovní nabídka, není sama o sobě hříchem, takže žena bude potřebovat Boží vedení při svém rozhodování, jak by tato práce ovlivnila její vztah k Bohu. Může to být velmi náročná práce, kdy již „nezbude žádný čas na Boha“. Může to zásadně měnit její charakter, může se

¹⁴² Parafrázován výrok sv. Augustina (*Vyznání svatého Augustina*, kniha 1, kapitola 1)

stát tvrdou a chladnou, což manažeři často jsou. Chtěla by taková žena takto dopadnout? Je třeba, aby zvážila možné následky dlouhodobého fungování v takovémto prostředí a na takovémto místě.

Na druhou stranu nutno dodat, že princip Židům Žid a Řekům Řek může právě zde najít své uplatnění. Tento princip je ale evangelizační. To je třeba si uvědomit. I kdyby se věřící žena ocitla v takovéto pracovní pozici (autority, moci), tak stále může zachovávat princip odlišnosti mezi mužstvím a ženstvím přinejmenším svým způsobem jednání se svými podřízenými. Tím může posilovat své ženství a uchránit se mnohým konfliktům s podřízenými muži.

Pro věřící ženu přijmout či odmítnout takovéto či podobné místo to je velmi závažné rozhodnutí, které může a jistě i bude mít svůj dopad na její osobnost jako ženy. Nelze ale vyloučit, že by si Bůh takto nemohl ženu použít. Její role ve světské společnosti je odlišná od její role v rodině a církvi. Takže žena se v takovéto situaci bude nejprve dotazovat, jak by přijetí vlivného místa ve společnosti ovlivnilo její vztah k Bohu. Dále by si měla položit otázky, jak by toto přijetí ovlivnilo její roli manželky a matky. Bude nadále schopna se věnovat svému muži a svým dětem, jak ji Písmo vyučuje?

Naše společnost nabízí mnohá polovičatá řešení, např. bohaté ženy si mohou zajistit chůvy, které mnohé z praktické práce vykonají za ně. I kdyby si bohatá křesťanka toto mohla dovolit, nikdy by neměla své dítě šidit o citovou stránku jejich vzájemného vztahu, protože jen ona je jeho matka. V oblasti vztahu k církvi se může stát, že se bude jednat o takový druh práce, kdy již nebude možné se účastnit křesťanských shromáždění. Před tímto nás také Písmo jednoznačně varuje (Heb 10:25, *Nezanedbávejme naše společná shromažďování,..*). V životě člověka jsou důležitější věci, než je kariéra. Lidský život je věčný, a proto bychom o něm měli i v těchto dimenzích uvažovat. Na věčnosti nám bude k ničemu, zda jsme byli generálními řediteli, když nebudeme mít víru v Krista, svého zachránce. Stejně tak hodnotný lidský život zde na zemi člověk především prožije ve vztazích mezi svými blízkými a přáteli, v rodině. Takovéto vztahy mají větší hodnotu než tučná výplatní páska.

Při našem působení ve světě nám jde o šíření evangelia, víry ve Spasitele, Pána Ježíše Krista, ale nemělo by to být na úkor rušení Bohem daných rolí pro muže a ženy ani na úkor biblických pravidel naší víry.

Před časem vyšel zajímavý článek v časopisu *Týden*,¹⁴³ který se věnoval tématu, kdo je chytřejší, zdali kluci nebo holky. Jednalo se o průzkum na českých školách. U chlapců byla diagnostikována hyperaktivita dvakrát častěji než u děvčat. Podle výsledků testů se zdálo, že děvčata jsou ve škole úspěšnější. K takovýmto výsledkům psycholog a ředitel psychologicko-pedagogické poradny v Praze 3 Petr Klíma poznamenává: „*Pravidla v české škole jsou nastavená tak, že je lépe zvládají holčičky.*“ Přesto podle Evy

¹⁴³ 36/2004 vydáno 30.srpna 2004

Ptáčkové, speciální pedagožky působící ve škole na Praze 9, platí, že děvčata mají problémy spíše s pravopisem, což může souviset s menší vybaveností v logice. Stejný problém se objevuje i při řešení slovních úloh. V sousedním Německu se problém nadržování děvčatům ve školství dostal až před Spolkový sněm s peticí rodičů „za práva chlapců“. Otcové a matky synů ze Severního Porýní-Vestfálska se obávali o životní štěstí svých potomků vyrůstajících v takovémto pro chlapce diskriminujícím prostředí. Jejich obava se také týkala vážných společenských problémů, které přinese takovýto stav ve školství. Sama autorka článku konstatuje, že: *„ke znevýhodnění chlapců přispívá i feminizace školství.“* Opouštění tradičních hodnot rodiny se společností dlouhodobě jednak nevyplatí, ale také se jí to neblaze vrátí. Společnost sklídí, co zasévá. Zasévá rozvrácené rodiny, sklídí rozvrácenou společnost.

Podívejme se teď na jeden z mnoha pokusů opustit tradiční biblický model fungování rodiny. Je to fenomén tzv. izraelských kibuců, tedy snahy v židovských osadách žít na základě nových idejí, především idejí unisexu (viz úvod této práce). Takto postavená rovnost mezi pohlavími znamenala, že matky nebyly se svými dětmi, neexistovalo právo na soukromí, děti trávily čas bez svých matek pod dohledem cizích „tet“ a všichni pracovali na společných hodnotách osady. Rodina zde neexistovala. Sami zakladatelé ideje kibuců proklamovali, že: *„Rodina...v kibucu neexistuje.“* Nakonec to ale byly samy ženy, které žádaly své muže, aby zůstávaly u svých rodin a aby ženy mohly být se svými vlastními dětmi. Idea kibucu ovlivněná feministickou propagandou se nakonec totálně zhroutila a to především díky touze žen po rodinných hodnotách. David J. Ayers ve svém článku Nevyhnutelnost selhání na adresu feministické ideologie uplatňované v izraelských kibucech poznamenává:

„Jsem rád, že idea kibuců se pokusila být zrealizována. Nejen že to podporuje univerzálnost patriarchálního řádu, ale také to zlidštuje data, která odhalují volbu a dokonce radost v naplňování mnohých tradičních rolí.“

Ta silná touha v srdci ženy po intimitě vztahu se svým manželem a touhou po péči o své vlastní dítě nemohla být zadržena nepřirozeným nárokem feminismu na odmítnutí těchto potřeb, neboť to byl sám Bůh, kdo je do samotného srdce ženy vepsal, když ji takovou stvořil.¹⁴⁴

Na závěr této kapitoly věnované společnosti se krátce zastavme nad střetem dvou velmi odlišných kultur, a to naší západoevropské a islámské. Evropa byla vždy ovlivňována islámem a to především v negativním slova smyslu. Expanzivní islám se od samého počátku svého vzniku v 7. st. po Kr. tlačil do Evropy. Střet těchto dvou civilizací s sebou přinášel i věci pozitivní, ať už v oblasti obchodu, vzdělání či třeba stavitelství.

¹⁴⁴ zpracováno podle článku v *RBMW*, str. 312-331

V současné době žije v Evropě velmi početná menšina hlásící se k této víře. A právě v nedávné době jsme mohli být svědky, jak muslimové a muslimky reagovali na francouzský zákaz nosit ve veřejných institucích viditelné znaky náboženského přesvědčení. Tento zákon se týká všech vyznání, přesto pro muslimskou komunitu to bylo nejméně snesitelné, neboť šátek, tzv. hidžáb (ústřední bod kontroverze) je hlubokým symbolem víry muslimských žen.

Proč to byly především muslimské ženy, které odporovaly tomuto nařízení francouzské vlády? Tato otázka je velmi komplexní a není možné přicházet s jednoduchými řešeními, ať už z jedné či z druhé strany. Přesto šátková praxe v historii křesťanství a v islámu má mnoho společného. Šátek byl v případě křesťanství znakem ženiny podřízenosti muži. Jak jsme si všimli dříve, ženina podřízenost sama o sobě nenese inherentně negativní konotace, obzvlášť tehdy, když muži jsou povinni své ženy milovat, jako i Kristus miloval svoji církev a obětoval se za ni. V křesťanství je tedy podřízenost žen zasazená do kontextu obětovávající se lásky mužů. Žádný šlechtný a milující muž nebude ponížovat ženu nebo ženy obecně. Je to proti všem příkázáním Starého i Nového Zákona.

V islámu hidžáb také značí podřízenost žen vůči mužům. Základní problém islámu ve vztahu mužů a žen pravděpodobně netkví v učení o podřízenosti žen mužům, ale v absenci Kristovské lásky. Zásadní problém islámské společnosti tedy spočívá v nedostatku Kristova učení o vzájemné důstojnosti obou pohlaví. Je smutné, že rádoby křesťanská Francie není schopna ukázat muslimům a muslimkám, že západoevropská civilizace je lepší než ta jejich. Stačí si pustit televizi, přečíst noviny či poslouchat rádio, aby byl každý přesvědčen o tom, že současná Evropa se blíží stavu Sodomy a Gomory před Božím soudem, kde bylo také všechno dovoleno.

Evropská kultura snad může být obohacena muslimským důrazem na rodinné tradice a pouta, protože z pohledu Božího řádu stvoření je to blíže pravdě než bezbřehá svoboda končící v nihilismu a beznaději. Stačí, když porovnáme rozvodovost mezi průměrnou evropskou a islámskou zemí a uvidíme ten obrovský rozdíl. Kdyby se Evropa opět navrátila ke svým kořenům křesťanské víry, mohla by zmítanému islámu ukázat cestu ven podle učení Ježíše Krista. Obávám se, že pokud tak neučiní, ideologicky pevně se jevící islám může získávat navrch a jednoho dne nebudeme řešit, jestli má mít Evropská ústava v preambuli slovo Bůh či křesťanství, ale jestli tam má být slovo Alláh či islám.

FEMINISMUS A HOMOSEXUALITA

Existuje vůbec nějaká spojitost mezi hnutím feminismu a životním stylem homosexuálního chování? V mnoha ohledech ano a v mnoha ne. Feminismus¹⁴⁵ je *hnutí za rovnoprávnost žen a zvýšení jejich vlivu*. Takováto definice může mít často velmi pozitivní dopad na společnost. Stav, kdy jsou ženy považovány za něco méněcenného je hanebný a je namístě usilovat o

¹⁴⁵ *Slovník cizích slov*, Encyklopedický dům, 1996

změnu. Ženy by měly mít rovnoprávné postavení s muži jakožto stejně hodnotné lidské bytosti. Znamená-li však rovnost stejnou identitu žen a mužů ve všech oblastech lidského konání, pak je to věc nejen nepřírozená, ale i škodlivá, protože sama podstata lidství se zjevuje v odlišnosti mužství a ženství, kdy je stále zachovávána jejich stejná důstojnost.

S feminismem ve smyslu stejné (rovné) důstojnosti mužů a žen nelze z pohledu křesťanství jinak než souhlasit. Ve smyslu stejných rolí však musíme jako křesťané říci rozhodně ne, neboť není jedno, jestli se holčičky chovají jako chlapci a chlapci jako holčičky. Zrušíme-li tuto Bohem danou odlišnost, pak se neproviňujeme jen vůči Bohu, lidské přirozenosti, ale v neposlední řadě i vůči našim dětem.

Význam definice feminismu ve smyslu zvýšení vlivu žen lze též chápat dvojznačně. Znamená-li to, že ženy mají mít stejné role jako muži, pak je to přístup špatný, protože se snaží z žen utvářet muže. Znamená-li však, aby ženy měly svobodný prostor k projevu všech svých schopností, pak takovéto zvýšení vlivu žen ve společnosti může být potřebný. Nedomnívám se však, že by západní svět ženy nějak omezoval v přístupu ke vzdělání či jeho uplatnění v praxi. Tento problém mají některé jiné kultury. Ta naše spíše ženství ubližuje neustálým tlakem se ve všem vyrovnat mužům. Takovýto nepřirozený tlak ženství více škodí, než prospívá. Obzvláště tehdy, když tento tlak ženy odvádí od jejich prvořadého poslání tj. mateřství. Není náhodou, že Evropa vymírá, protože ženy nechťejí mít děti. Není se čemu divit. Ženy jsou pod tlakem emancipace a boje za jejich rovné pozice ve společnosti s muži. Svoboda a štěstí ženy se nyní měří tím, má-li stejnou moc jako muž. Jaká lež. Tyto lži ženy okrádají o jejich hluboké citové a vztahové potřeby, které jim Bůh vložil do srdce, když je stvořil k obrazu svému. Tyto lži si vybírají svoji daň ve vymírání všech evropských národů. Jaké požehnání a úspěch...

Feminismus tedy může být pomocí podceňovaným ženám, mnohem více se ale projevuje jako jejich zabiják. Nechť si každá žena uvědomí, že první dar, který dostala od Boha, je dar jejího ženství. To, že je žena, něco znamená a má to velikou hloubku. Žena může a bude doopravdy šťastná jen jako žena, nikdy jako muž. Feminismus sice otevřel dveře ženám do tradičně mužského prostoru v politice, ekonomice či vzdělávání, ale za cenu ztráty těch nejhlubších potřeb ženské duše. Kde je ta něha žen, kterou muži usilují získat? Místo vzájemného doplňování se dochází ke střetům a rivalitě mezi oběma pohlavími na všech úrovních. Je to ztráta naší lidské identity: žen, manželek, matek, mužů, manželů a otců. Otázka zní, kde to jednou skončí? Jak hluboko můžeme ještě klesnout?

Nyní se v ČR rozvádí každé druhé manželství. To co by mělo přinášet mužům, ženám a jejich dětem největší radost, je místem nejhlubších zranění a utrpení. Kde je lék? Lék je v navracení se k Božím principům fungování rodin a vztahů mezi muži a ženami obecně. Feminismus má tedy s homosexualitou společné mnoho. Jeho výsledkem je boření a ničení takových hodnot, jakými jsou manželství či rodina.

O jednoznačném postoji Bible k homosexualitě lze stěží diskutovat. To, o čem se však diskutuje je sama relevantnost Bible, což je pro opravdově věřící křesťany věc nadmíru jasná. Bible je Božím slovem k člověku a jako taková má statut neomylné a bezchybné.¹⁴⁶

Co tedy Bible učí o homosexualitě? Stačí si jen vybavit příběh Sodomy (Gen 19:1-25) a Gibeje (Sd 19:13-20:48) a Hospodinovu reakci na jejich zlo (Gen 19:12-14). Hřích Sodomy byl v očích Božích velmi těžký (Gen 18:20). Mladí i staří hodlali veřejně na ulici homosexuálně znásilnit Lotovy hosty (Gen 19:5), aniž přitom věděli, že se jedná o Boží anděly. Od sodomského příběhu je též homosexuální jednání někdy nazýváno jako sodomie, obzvlášť v anglosaském světě. Reakcí Boha na takovouto zvrácenost bylo zničení dvou takto odpadlých měst Sodomy a Gomory ohněm a sírou padajícími z nebe (Gen 19: 24, 25). Zde následuje další výčet biblických míst vztahující se k homosexualitě:

Lv 18,22 Nebudeš obcovat s mužem jako s ženou. Je to ohavnost.

Lv 20,13 Kdyby muž spal s mužem jako s ženou, oba se dopustili ohavnosti; musejí zemřít, jejich krev padni na ně.

Ř 1:24-32 Proto je Bůh skrze žádosti jejich srdcí vydal do nečistoty, aby zneuctivali navzájem svá těla; vyměnili Boží pravdu za lež, kořili se a sloužili tvorstvu více než Stvořiteli, jenž je požehnaný na věky. Amen. Proto je Bůh vydal do potupných vášní. Jejich ženy vyměnily přirozený styk za nepřirozený a stejně i muži zanechali přirozeného styku s ženou a ve své touze se rozpálili jeden k druhému, muži s muži páchají hanebnost a sami na sobě dostávají zaslouženou odplatu za svoje poblouzení. Ačkoliv poznali Boží ustanovení, že ti, kdo dělají takové věci, jsou hodni smrti, nejenže je činí sami, ale dokonce to schvalují i jiným, kteří je dělají.

I. Kor 6:9, 10 Což nevíte, že nespravedliví nedostanou do dědictví Boží království? Nebluďte! Ani smilníci ani modláři, cizoložníci, rozkošníci ani homosexuálové, zloději ani hrabivci, opilci, utrhači ani lupiči neobdrží Boží království za dědictví.

I. Tm 1:8-11 Víme, že Zákon je dobrý, když ho někdo užívá náležitě a je si vědom toho, že Zákon není dán pro spravedlivého, nýbrž pro lidi nespravedlivé a vzpurné, bezbožné a hříšné, pro lidi nesvaté a světské, pro otcovrahy a matkovrahy, pro vrahy, smilníky, lidi praktikující homosexualitu, únosce, lháře, křivopřísežníky, a co ještě jiného se přičií zdravému učení podle evangelia slávy blahoslaveného Boha, které mi bylo svěřeno.

Není tedy pochyb o Božím postoji vůči tomuto jednání, Bůh ho odsuzuje. Zároveň však zvěst evangelia o milosti a Boží lásce platí i pro tyto lidi.

¹⁴⁶ jedná se samozřejmě o originální spisy, ne o kopie, ve kterých docházelo k drobným pisatelským chybám (viz *Poznejte pravdu*. Bruce Milne, str. 37-39)

Je třeba se ale nyní zamyslet nad rozdílem mezi homosexuální orientací a jednáním. Písmo jednoznačně zavrhuje homosexuální jednání, o tom není žádných pochyb. Co když ale někdo tvrdí, že má homosexuální orientaci a že se s ní ke všemu ještě narodil? Za prvé, Bůh když stvořil člověka, tak ho stvořil jako muže a ženu. Intimní vztah mezi jedinci stejného pohlaví nikdy nemůže a ani nebude fungovat. Je to nepřírozené a tudíž nefunkční. Za druhé něco jako „gen homosexuality“ je výsledek nikoli vědeckého výzkumu, ale homosexuální propagandy. Nic takového se doposud nepodařilo seriózně vědecky doložit.

To, co především určuje homosexuální orientaci je buď chybějící či nefunkční vztah s otcem¹⁴⁷ nebo silně dominantní matka v období dospívání chlapce¹⁴⁸ nebo jinak výrazně *vztahový problém, mající své kořeny v nějakém vztahovém nedostatku mezi rodičem a dítětem nebo mezi dítětem a ostatními dětmi či dospělými lidmi.*¹⁴⁹

Homosexuální orientace je samozřejmě věc složitá, přesto se zdá, že vztahová část hraje rozhodující roli v tom, zdali dojde u jedince k plnému rozvinutí homosexuálního jednání či nikoli. Je smutné až tragické, když lidé bojující se svojí orientací nacházejí v poradnách namísto pomoci schvalování homosexuálního jednání. Přitom ale existují důkazy, že je možné být vysvobozen z těchto pout.¹⁵⁰ Člověk může z různých důvodů pociťovat náklonnost ke stejnému pohlaví, přesto se to nikdy nemusí rozvinout v životní styl. Dobrá zpráva pro takto orientované jedince je, že i oni můžou ve svém životě zakusit radost z hlubokého a důvěrného vztahu s blízkým člověkem opačného pohlaví. Také mohou být šťastní, i když zůstanou sami a budou abstinovat od homosexuálního jednání.

Vidíme tedy, že feminismus (ne vždy) a homosexualita se dostávají do sporu s učením Bible o rolích mužů a žen v lidské společnosti. Problém homosexuality je jasný. Takto postavený vztah nikdy nemůže fungovat, protože Bůh stvořil muže a ženu do intimního vztahu v bezpečí manželské smlouvy. Budiž nám všem varováním Boží soud nad Sodomou a Gomorou. Jejich hřích byl v Božích očích velmi těžký.

Naproti tomu zásadním problémem feminismu je snaha nalézt ženské štěstí už zde na zemi a to ještě ke všemu v definicích mužského světa. Tzv. feministická teologie je podmnožinou teologie osvobození, která si klade za cíl *osvobodit tento svět od struktur ovládaných muži, od chudoby a rasové nespravedlnosti.*¹⁵¹ Feministická teologie se především zaměřuje na osvobození žen od nadvlády mužů. Je zřejmé, že středobodem těchto teologií je tento pozemský svět. To ale není hlavní poselství evangelia, byť se také zaměřuje na pozemskost. Poselství evangelia je mnohem hlubší, jde o

¹⁴⁷ *RBMW*, str. 300

¹⁴⁸ *ibid.*, str. 299

¹⁴⁹ *Hnutí homosexuálů, boj za lidská práva nebo propaganda?*, str. 58

¹⁵⁰ *ibid.*, str. 60-65

¹⁵¹ *Církevní dějiny*. Frank A. James III

navázání vztahu s věčným a milujícím Bohem skrze víru v Ježíše Krista. Právě křesťanství je více než možnost svobodně volit parlament v demokratické společnosti či mít stejné pracovní možnosti, je to vztah s živým Bohem, který jediný nasytí hluboké potřeby lidské duše, ať už ženské či mužské.

Aspirace feministek na rovné pozice v rodině a v církvi se musí zákonitě minout požadovaným účinkem. Žena bude jediné šťastná jako žena a muž jediné jako muž. Nezbývá než souhlasit s vatikánským dokumentem z roku 1976 nazvaným *Inter Insigniores*, v němž římskokatolická církev „*ve věrnosti příkladu Páně nepovažuje za oprávněnou přiznat ženám kněžské svěcení.*“¹⁵² Tento postoj byl v nedávné době ještě posílen prohlášením Vatikánu, že odsuzuje feminismus, protože se snaží setřít rozdíly mezi muži a ženami a ohrožuje instituci rodiny založené na matce a otci.¹⁵³ Stejně tak musí být pro každého křesťana varující snaha některých feministických teologů prosadit názor, že *navzdory biologickým odlišnostem (pohlaví) jsou muži a ženy v podstatě totožnými bytostmi.*¹⁵⁴ Snaha feminismu zrušit Bohem dané odlišnosti mezi oběma pohlavími nejen působí obrovské škody na naší mentalitě, ale jde přímo proti zdravému rozumu a v neposlední řadě i proti Bohu samému. Zcela se ztotožňujeme s následující citací publicisty Richarda Crhy z tištěného vydání MF DNES 27. listopadu 2004 v článku nesoucím název Feministky bojují proti ženskosti:

Zmužilé ženy.

Nemohu se zbavit nutkavého pocitu, že feministky, ač brojí proti mužům, bojují vlastně proti ženám, proti své ženskosti, která jim počíná chybět. A to si většina chápavých a čímkoliv přitažlivých žen uvědomuje, a jsou prostě jen ženami, jako my jsme jen muži.

V rámci feministické rovnosti se obávám okamžiku, kdy takto chápaný tvor bude na půl chlap a na půl žena. Obávám se té hektické doby, kdy se po světě budou toulat zženštilí muži a velmi zmužilé ženy.

Dalším paradoxem feminismu je, jak uvádí Martin Herzán ve své knize *Pornografie a svoboda projevu*:¹⁵⁵

Tyto feministky, které svým bojem za práva žen a bojem proti netoleranci kdysi pomáhaly rozprout sexuální revoluci a společenské nemravnosti, jsou dnes úhlavními nepřáteli pornografie, jejímuž zrodu přitom samy pomohly. Tento paradox je daný vývojem. Samy feministky totiž poznaly, že chránit nemravnost lidskými právy bylo velikou chybou.

Podívejme se na příkladu jedné protestantské denominace, jakým způsobem feminismus a homosexualita pronikají do církve. Jedná se o anglikánskou

¹⁵² Blackwellova encyklopedie moderního křesťanského myšlení, str. 455

¹⁵³ Associated Press, 1.8.2004

¹⁵⁴ Blackwellova encyklopedie moderního křesťanského myšlení, str. 145

¹⁵⁵ str. 50

církev. Již v roce 1948 C. S. Lewis, toho času člen této církve, psal na téma přiznání ženám kněžské ordinace následující:¹⁵⁶

Provést v současné době takto revoluční krok, odloučit se od křesťanské minulosti a prohloubit roztržku mezi námi a jinými církvemi zavedením ordinace kněží, by znamenalo téměř zlovolný stupeň neuváženosti. A sama anglikánská církev by se takovou změnou roztrhala na cáry.

To bylo před necelými 60ti lety. V současnosti anglikánská církev v mnohých svých diecézích po celém světě běžně ordinuje ženy na kněžky¹⁵⁷ a nejen to, v americkém státě New Hampshire byl za biskupa vysvěcen homosexuální kněz Gene Robinson, rozvedený otec dvou dětí.¹⁵⁸ V této souvislosti je třeba si uvědomit, že ženy kněžky byly v anglikánské církvi odsouhlasené na počátku devadesátých let minulého století a trvalo zhruba deset let k dosažení biskupského svěcení homosexuálního kněze. Nenavrátí-li se církev ke své ortodoxní víře, bude ji soudit Bůh, její Pán (I. Pet 4:17).

F. LaGard Smith ke vztahu mezi feminismem, homosexualitou a Písmem poznamenává:¹⁵⁹

Církev klame sama sebe, když se domnívá, že může pozvat dál feministky, aniž by gayové okamžitě nestrčili svou nohu do dveří. Jestliže pro odstranění jednoho svého problému podkopete autoritu určité části Písma, potom jej podkopete úplně celé. Důvěryhodnost pak podlehně dominovému jevu – stačí jen strčit do první kostičky a všechny ostatní už spadnou samy. Dnes je to ženská role v církvi (otázka nauková), zítra to bude obhajoba gayů (otázka mravní). Nemůžeme-li důvěřovat Písmu ohledně postavení žen v církvi, jak bychom mu mohli důvěřovat v záležitosti homosexuálů?

O propojení feminismu a lesbismu autor dále poznamenává:¹⁶⁰

...každá žena, která chce být feministkou naplno, musí být ochotna ztotožnit se s lesbismem. Na základě toho všeho tedy vzniká otázka, zda lesbismus produkuje feminismus, nebo feminismus naopak vytváří lesbismus? Či spíše, zda jsou lesbismus a feminismus dvojčata, která pocházejí z téhož hnízda spleteného z raných vztahů? Nikdo však jistě

¹⁵⁶ Bůh na lavici obžalovaných, str. 77-78

¹⁵⁷ Anglikánská církev v Anglii a Walesu uvede v příštím roce (rok 2005) do duchovenské služby poprvé více žen než mužů. Stane se tak přesně po deseti letech od zavedení ordinace žen v této církvi. Podle informace deníku The Daily Telegraph přijme kněžské svěcení 124 žen a 123 mužů. Počet mužských kandidátů na kněžství klesl oproti minulému roku o více než polovinu. Tradiční křídlo v církvi se obává, že tento trend bude pokračovat a povede k feminizaci církve. Liberálové naopak poukazují na to, že i počet ženských kandidátek na kněžství oproti roku 2003 významně poklesl. V minulém roce totiž vysvětili až 211 žen a 251 mužů. V duchovenské službě také stále na jednu ženu připadají čtyři muži.

Zdroj: <http://www.christnet.cz/magazin/mag.asp?zprava=7621>, 8.10.04

¹⁵⁸ viz kapitola Poznámky na str. 105

¹⁵⁹ Hnutí homosexuálů, boj za lidská práva nebo propaganda?, str. 120. Vydáno v roce 1993

¹⁶⁰ ibid., str. 70

nepochybuje o tom, že někde v průběhu života se lesbismus s feminismem setkává.

Vidíme, že teologické zdůvodňování feministických nároků jako je rovnost rolí v církvi s sebou přináší další neblahé následky v podobě nárůstu ordinací homosexuálních jedinců. Znovu si klademe otázku, kde až se to zastaví? Vždyť Slovo Boží je jak v otázce ordinace žen, tak v otázce homosexuality jasné. Proč nám to ale dělá takové problémy poslechnout a podřídít se Bohu? Nacházíme jedinou odpověď, všichni jsme hříšníci, ať věřící či nikoli a je pro nás přirozené inklinovat k naší lidské přirozenosti. Pokud však neposlechneme Boha, co se asi stane? Cožpak nám dějiny Božího lidu Izraele nejsou varováním a výstrahou? Cožpak Bůh nesoudil svůj lid za jeho nevěrnosti? Samozřejmě že soudil. Proto se musíme k Bohu navrátit s pokáním a s rozhodnutím Ho poslouchat ve všech oblastech našeho života.

VÝHLED A BUDOUCNOST

Jakým směrem se budeme ubírat? Co nás čeká? Přežije institut rodiny 21. století? Žijeme v době, která silně predefinovává tradiční role mužů a žen v rodině, církvi a společnosti. Netvrdím, že by vše z tradice bylo dobré, ale to, co je na tradici právě to dobré, je její zachovávání hodnot předávaných po staletí a tisíciletí. Vůdcovská role mužů je právě jednou z takovýchto hodnot, kterou jsme zdělili po našich předcích. V posledních několika desetiletích dochází jak v západní kultuře, tak potažmo i na celém světě k obrovskému kulturnímu a morálnímu zlomu.

Feminismus se již napevno usadil v naší společnosti. Vidíme ho všude, školami počínaje a správou věcí veřejných, tedy politikou konče. Bude-li někdo chtít ženám bránit ve výkonu takového povolání jakým je např. hornická profese, pak může a jistě i bude obviněn z omezování lidských práv. Nejhorší však je stav našich rodin. Feministé a homosexuálové se netají svými záměry rodinu zničit. Feministický představitel Simone de Beauvoir již v roce 1975 prohlašoval:¹⁶¹

Žádná žena by neměla být vedena k tomu, aby zůstávala doma a vychovávala své děti.... Ženy by ani neměly mít takovouto volbu, právě proto že když jí mít budou, příliš mnoho žen si jí zvolí.

Homosexuální noviny „Za homoerotický řád“ prezentují svůj pohled na rodinu a její význam takto:¹⁶²

Rodinná jednotka – živná půda lží, zrad, průměrnosti, pokrytectví a násilí – zanikne. Rodinná jednotka, která jen otupuje fantazii a brzdí svobodnou vůli, musí být zahlazena.

¹⁶¹ *RBWW*, str. 313

¹⁶² *Hnutí homosexuálů, boj za lidská práva nebo propaganda?*, str. 148

Pokud si někdo myslí, že „nás“ se to netýká, ať si uvědomí, že plán EU pro rodinu je, aby ženy byly ekonomicky nuceny zanechávat své děti již velmi brzy v péči mateřských školek a aby se co nejdříve vracely do pracovního procesu. Být s nimi doma si v EU může dovolit jen velmi finančně silná rodina.

Stojíme v duchovním boji, kde jde o mnoho. Nejen o osudy jednotlivců, ale přímo o osudy celých národů a kontinentů. V Evropě se vede tuhý boj o rodinu a o legalizaci homosexuálních vztahů. V mnoha zemích morální zlo zvítězilo a jeho snaha dobývat další a další území je zjevná. V současnosti je i v ČR opět projednáván v poslanecké sněmovně návrh na legalizaci homosexuálních vztahů tzv. registrovaným partnerstvím. Největší mazanost těchto snah je v jejich strategii. Každý, kdo je prohomosexuální, je považován za tolerantního a pokrokového jedince. To, že se něco samo o sobě jeví, jako správné ještě neznamená, že jím i ve skutečnosti je. Dokonce sám ďábel se umí převléci za anděla světla a tak zmást mnohé (II. Kor 11:14, 15). Jsme tedy ve stavu, kdy morální zlo je považováno za morální dobro a obráceně. Podívejme se, co na to říká Bible:

Iz 5:20-24 Běda těm, kdo říkají zlu dobro a dobru zlo, kdo vydávají tmu za světlo a světlo za tmou, kdo vydávají hořké za sladké a sladké za hořké! Běda těm, kdo jsou moudří ve vlastních očích a rozumní sami před sebou. Běda bohatýrům zdatným v pití vína, mužům udatným v míchání opojných nápojů, těm, kdo za úplatek ospravedlňují svévolníka a spravedlivým upírají spravedlnost. Proto jako jazyky ohně stravují strniště a suchá tráva mizí v plamenech, tak ztrouchniví jejich kořen a jejich květ odlétne jako prach, neboť odvrhli zákon Hospodina zástupů a řečí Svatého, Boha Izraele, pohrdli.

Popis proroka Izajáše velmi silně připomíná stav naší a potažmo celé západoevropské společnosti. Zlo je označováno za dobro, lidé jsou moudří ve svých vlastních očích, lidé se opíjejí alkoholem a užívají opojné látky, a jak bují korupce (verš 23). To je jak zkrácená verze nějakého článku z našich novin. Jediný rozdíl je v tom, že Izajáš tato slova psal na přelomu osmého a sedmého století před Kristem proti obyvatelům Izraele, Judska a Jeruzaléma. Výsledkem těchto slov, která měla Boží lid přivést v pokání nazpět k poslušnosti Boha, však byl soud v podobě babylonského zajetí. Výsledkem tedy nebyla změna, ale trest. Lidská zvrácenost, byť mohla být prominuta, kdyby se lid Izraele od ní odvrátil, dostala zaslouženou odplatu. Izrael v roce 722 př. Kr. a Juda v roce 587 př. Kr. byli deportováni ze svých rodných měst a vesnic do Asýrie respektive Babylónu.

Bůh se však smíloval a již od konce 6. st. př. Kr. se začali první přesídlenci vracet do Judska. Bůh, když varuje, tak to myslí vážně. Naše situace se podobá té lidu Izraele před dvaceti sedmi staletími na Blízkém východě. Budeme i my dále páchat nevěrnosti a odmítat Boží trpělivou milost (Ř 2:4)? Církev musí být solí a světlem světa, ztratí-li však i sůl svoji chuť, pak je úplně k ničemu a musí být zahozena pryč a zadupána do země (Mt 5:13-16).

Víme, že Bůh je cele spravedlivý a milosrdný zároveň. Jeho touhou je zachránit, ne zničit. Přesto se jeho svatost nedá obejít lidským sentimentem. Bůh není humanista ve smyslu člověk nade vše, On je humanista ve smyslu vše pro člověka (I. Kor 3:21-23). Nejvyšším možným projevem Boží lásky k nám je smrt jeho jediného milovaného syna potupnou smrtí na golgotském kříži, čteme:

J 3:16, 17 "Neboť tak Bůh miluje svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby skrze něj byl svět zachráněn.

Co nás tedy čeká? Jdeme po velmi nebezpečné cestě. Ta se stále více a více odvrací od Boha a jeho hodnot, které zjevil ve svém Slově. Navrátíme-li se, Bůh se smiluje a požehná nám, nenavrátíme-li se však, můžeme si být jisti Jeho spravedlivým soudem. Jak a kdy se tak stane, však nikdo neví a ani vědět nemůže. Jedině On je Pán celého stvoření, jediné On je počátek i konec všech věcí.

ZÁVĚR

Na začátku jsme nastínili záměr této práce, totiž nalézt pevný biblický základ pro role mužů a žen v rodině, církvi a společnosti. Po dlouhodobém úsilí ve studiu literatury, patřičných biblických míst, pátrání ve společnosti a modliteb dospěl autor k poznání, které zde sdílel. Někoho potěší, jiného nikoli. Sourozenci v Kristu Ježíši se ale nestáváme na základě stejné teologie, učení Bible, ale na základě naší opravdové víry v Ježíše Krista. Proto svého bratra i v této kontroverzi musíme a chceme milovat, jak nám Ježíš přikázal (Jan 13:34-35).

Přesto je naše biblické bádání v mnoha ohledech klíčové. V Bibli je obrovská moc, která předefinovává dějiny mnohých jednotlivců a národů. Její učení je učením živého Boha. Studujeme-li ji, poznáváme Boha a jeho „názory“ na mnohé otázky. Studium Bible je základem každé zdravé víry jak u jednotlivce, tak i u celé církve. Nemůžeme se vymlouvat, že by k nám Bůh nemluvil. On k nám nejen mluví, ale dokonce nám to nechal i zapsat a tak všichni můžeme studovat Boží „názory“ a řídit se podle nich. Tím můžeme měnit životy své, životy našich bližních a osudy celých národů.

K čemu jsme tedy dospěli při hledání odpovědi na otázku rolí mužů a žen v rodině, v církvi a ve společnosti? Zásadním bodem v chápání naší identity a rolí je akt Božího stvoření člověka ke svému obrazu. Bůh nás stvořil jako muže a ženu. Jedině v mužství a ženství dohromady se zjevuje plnost lidství. **Muži i ženy mají oba dva stejnou hodnotu a důležitost.** Tento fakt musí prostoupit ještě více naši mentalitu, abychom věděli, že naše rovnost se týká naší důstojnosti, ceny.

Nicméně samotný akt stvoření nám také ukazuje, že **v rolích mužů a žen jsou rozdíly**. Byť Všemohoucí a Všemědoucí Bůh mohl stvořit muže i ženu

naráz a stejným způsobem, tak to tak neudělal. Svým pracovním postupem při „výrobě“ člověka nám Bůh ukázal odlišnosti v jejich rolích. Bůh stvořil muže k tomu, aby vedli, chránili a zabezpečovali ženy ve všech různých vztazích, které existují. Nejintenzivněji se to vždy projeví v jedinečném vztahu manžela a manželky.

Mužství však není omezeno jen na tuto instituci. Mužství má své poslání v rodině, v církvi a v celé společnosti. Takto stvořil Bůh muže a očekává od nich aktivní zapojení ve všech sférách lidského bytí. V této souvislosti je nutno poznamenat, že žijeme v době, která nese patrné známky krize mužství. Muži nevědí, co to znamená být muž a jak se to má projevovat. Kéž by si Bůh alespoň částečně použil i tuto práci k uzdravení, posílení a rozvinutí mužství.

Naproti tomu role žen vyplývající ze stvoření je přijímat takovéto vedení od šlechetných mužů. Nikdy však nejde o to, aby žena byla naváděna ke hříchu nebo aby byla snižována její důstojnost Božího obrazu. Takovéto vedení není žena povinna akceptovat.

Muži jsou povinni ženy ctít a jednat s nimi s úctou jako se svými spoludědičkami Božího království. Bible nám dále ukazuje, jak se tyto role projevují. Ve Starém Zákoně ženy nikdy nestály v pozicích autorit společenství. Mohly být prorokyněmi, ale jejich služba se neprojevovala na veřejnosti, jak tomu bylo u mužů proroků. To však v žádném případě nesnižovalo jejich význam. Jejich služba často ovlivňovala i krále (II. Kr 22:14).

Nový Zákon ve svém popisu služby mužů a žen v církvi navazuje na SZ. Nikde v NZ nenajdeme ženu v pozici staršího, učitele či apoštola. Snaha něco takového dokázat je více než spekulativní. Přesto to je dílo Ducha Svatého o letnicích, které jak ženy, tak muže výrazně uvádí do společné služby v těle Kristově, v církvi. Duch Svátý uděluje své dary, komu chce (I. Kor 12:11). Přesto tato nádherná rozmanitost v darech nikdy nenarušila řád, který nám Písmo předkládá, tedy že **autorita v rodině i v církvi spočívá na mužích**.

Je to pro nás možná těžké pohybovat se v takovém těsném prostoru. Snad bychom byli radši, kdyby to bylo jednodušší, ať už směrem doprava (zákaz veřejné služby žen) nebo směrem doleva (úplná rovnost ve službách mezi muži a ženami). Tak to ale díky Bohu není. **ŘÁD BOŽÍHO STVOŘENÍ NENÍ RUŠEN DÍLEM DUCHA SVATÉHO, SPÍŠE NAOPAK JE JÍM UPEVNĚN.** Je to nádherné spojení odkrývající nám podstatu božství.

Stejně jak je pro nás nepochopitelné fungování Boží Trojice, kdy tři osoby v naprosté dokonalosti a harmonii tvoří jen jednoho Boha, tak i stvořitelské dílo Boha Otce a působení Ducha Svatého nelze plně pochopit. To ale není důvod, proč napětí mezi řádem stvoření a dílem Ducha Svatého odmítnout nebo ho zjednodušit. Vždyť věříme ve velikého a rozumem nevystižitelného Boha. On byl, je a vždy pro nás bude nepřekonatelnou záhadou. Jedině On ji může odstranit, když se sám rozhodne nám dát poznat (zjevení).

Jak si tedy zodpovíme otázku rolí žen ve vedení církvi? Je zjevné, že autoritu k vedení církve udělil a uděluje Bůh zbožným mužům (viz I. Tim 3:1-7). Tato role není určena ženám, byť můžou být i velmi obdarované. To ale neznamená, že by ženy nemohly Bohu sloužit. To jediné, co jim je v církvi zakázáno, na základě stvoření, je jejich vůdcovská role autorit církve. Všechny ostatní služby jim jsou otevřeny stejně jako mužům. Každá církev si musí sama určit, co přesně to bude znamenat v jejich chápání autority a vedení církve. Boží slovo zakazuje ženám v církvi vést muže (I. Tim 2:12). Role mužů v církvi má být zastřešování a nabízení bezpečí pro rozvoj darů všech oveček, ať už to jsou jiní muži nebo ženy. Každé dobré vedení bude dávat prostor k rozvoji darů a schopností všech členů církve. Pro dobrý rozvoj církve hraje tedy vedení významnou úlohu. Řešením není rušit v církvi koncept vedení, autority, ale naopak ho ještě více zkvalitňovat a dbát na přísné podmínky při obsazování tohoto církevního úřadu (I. Tim 3:1-7, Tit 1:5-9).

Nechť se tedy muži i ženy společně spojí v díle budování Božího království zde na zemi. Nechť se to děje našimi odlišnými a přesto vzájemně se doplňujícími rolemi. Nechť společně naplníme Kristovo Veliké poslání. Amen.

Mt 28:18-20 Ježíš přistoupil a promluvil k nim: "Byla mi dána veškerá pravomoc na nebi i na zemi. Jděte tedy a učíte mými učedníky všechny národy, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. Amen."

POZNÁMKY

85 – Úloha a struktura práce ve staršovstvu. Pavel Černý, str. 4

1. Podívejme se nejdříve na administrativní pozici staršího sboru. Tento úkol již vyplývá z titulu "dohlížitel". Tak jako se Kristus staral o duše svého lidu jako jejich biskup - dohlížitel a správce (1 Pt 2,25). Starší jako jeho podřízení služebníci mají sledovat a dohlížet na ty, kteří jsou svěřeni do jejich péče. Jsou těmi, kteří rozhodují (PROISTÉMI - ve významu stát vpředu, být představeným - 1 Tm 5,17nn "Představení starší, kteří svou službu konají dobře, ať se dostane dvojnásobné odměny, zvláště těm, kteří nesou břemeno kázání /v slovu/ a vyučování"). Pavel jistě myslí na starší sboru, když píše Tesalonitským (1 Te 5,12), aby "uznávali ty, kteří mezi vámi pracují, jsou vašimi představenými v Kristu a napomínají vás". V epištole Žd 13,7+17+24 se jistě myslí na starší, když se píše o těch, kteří vás vedou (HÉGÉOMAI- vést, řídit). Podle 1 Tm 3,5 jsou to ti, kteří se starají (pečují) o Boží církev. Tato vedoucí pozice v církvi neznamená ovládání. V Pt 5,2-3 čteme: "Starejte se jako pastýři o Boží stádece u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké ziskovosti, ale s horlivou ochotou, ne jako páni nad těmi, kteří jsou vám svěřeni, ale buďte jim příkladem." Pán Ježíš jasně vyučuje své učedníky, že vedoucí pozici je třeba chápat jako pozici služby (L 22,26).

2. Starší mají konat pastorační službu ve sboru. Petr vyzýval starší, aby pásli (POIMAINÓ) stádo Boží, které je mezi vámi (1 Pt 5,2). Pavel podobně říká efezským starším (Sk 20,28): *"Dávali pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna."* Starší má pást svěřené stádo, má mít pastýřské srdce pro své ovečky a má sloužit nejrůznějšími způsoby k zajištění dobré péče. Pastýř vede a předchází ovce. Jeho úkolem je chránit před dravými vlky (Sk 20,29). Dobrý pastýř nejedná jako nájemník, který je motivován jen penězi, ale nelituje žádné oběti pro svěřené stádo. Vedení a ochrana se uskutečňují především prostřednictvím Božího slova. Apoštol Pavel žádá starší z Efezu o věrné konání služby Slova, protože jim oznámil celou vůli (celou radu) Boží (Sk 20,27). Proto je také napomínal se slzami a tři roky je vyučoval (Sk 20,31). Důležitost pastýřské péče je viděna na příkladu Pána Ježíše, který se ptá na Petrovu lásku a třikrát ho žádá, aby pásł jeho beránky, jeho ovce (J 21,15-17). V pastýřské péči je základní povinností sytit ovce Božím slovem. Pastorální povinnosti také vyžadují potěšovat a povzbuzovat ty, kteří jsou slabí a káznit chybní (1 Te 5,14). Slovo povzbuzovat - těšit malomyslné vyjadřuje hovoření s druhým přátelským způsobem. Máme být v pastorační práci soucitní a v napomínání trpěliví. Ujímat se slabých vyjadřuje zachování věrnosti, neopouštět druhé v nesnadných chvílích. Napomínání je zmíněno samostatně jako úloha vedoucích pracovníků ve sboru (1 Te 5,12).
3. Třetí úlohou starších je vyučovat církev. To je jistě obsaženo již ve vedení a pastorální práci v církvi. Starší a zároveň pastýř sboru je ale i povinen vyučovat. Starší - biskup má být "schopný učit" (1 Tm 3,2). Úloha pastýře a učitele ve sboru Pavlovi splývá dohromady. Podle Ef 4,11 si můžete povšimnout, že pastýř a učitel není čtvrtý a pátý výraz za apoštoly, proroky a evangelisty, ale jde tam o jednu společnou úlohu péče o stádo, která se děje prostřednictvím vyučování. Je pravdou, že někteří učitelé v NZ zvláště pracovali v oblasti kázání a vyučování (1 Tm 5,17), zřejmě zde můžeme myslet na kazatele, kteří na plný úvazek jsou pověřeni službou zvěstování slova a vyučování. Přesto všechno každý starší sboru, ať je to ten, který více řídí, dohlíží, nebo ten, který více vyučuje, by měl být podle Tt 1,9: *"pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen, jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce."* Tento úkol vyučovat žádá, že každý starší musí být pevně zakotven v apoštolském učení, aby mohl napomínat a povzbuzovat. To znamená, že každý starší musí věrně předávat svěřené poselství nejen při kázání, ale i při pasení stáda, při povzbuzování a napomínání druhých. Úkol staršího sboru není podle Písma jednoduchý. řecké slovo KOPIAO - pracovat, naznačuje tvrdou práci, jejímž důsledkem je únava a vyčerpání (Sk 20,35; 1 Te 5,12; 1 Tm 5,17). Pracovat ve slovu znamená skutečnou práci, dřinu. Nemůžeme jen zůstat u pomůcek jako jsou např. Hesla, Mana, nebo jiné příručky. Práce s Božím slovem v pastoračních situacích znamená skutečný zápas o aplikaci biblického textu. Jen Boží láska může dát motivaci a sílu pro přinášení obětí a službu Božím slovem.

158 – Anglikánská církev debatuje o homosexualitě.

Nejvyšší představitelé světové anglikánské církve se sešli v Londýně na krizové konferenci, která může podle některých zpráv vést až k rozpadu světové anglikánské církve a rozkolu mezi křesťany. Hlavním ohniskem ožehavého a prudkého sporu je svěcení homosexuálních kněží a žehnání homosexuálním svazkům.

Uvnitř anglikánské církve jsou silné proudy, které to považují za správné, a jiné, které to považují za nepřijatelné. Papež Jan Pavel II. nedávno ve Vatikánu varoval nejvyššího duchovního představitele anglikánů, arcibiskupa z Canterbury, že jde o záležitost, která

přesahuje rámec anglikánské církve a týká se všech křesťanů.

Spor se soustřeďuje kolem volby rozvedeného otce dvou dětí a nyní homosexuálního kněze Gene Robinsona za biskupa v americkém státě New Hampshire. Dalším bodem sporu je rozhodnutí kanadské církve žehnat svazkům věřících stejného pohlaví.

Zcela jasno není ani kolem svěcení žen, především do vysokých funkcí. Anglikánská církev nyní umožňuje svěcení žen za kněze, ale nikoli za biskupy.

Podle vlastních údajů má anglikánská církev ve světě asi 70 milionů členů, z toho 25 milionů v Anglii. Jen asi milion věřících anglikánů v Anglii prý chodí pravidelně do kostela každou neděli.

Vzhledem ke své volnější struktuře nemá anglikánská církev jednu hlavu, jejíž rozhodnutí by byla pro všechny závazná. Arcibiskup z Canterbury je považován za nejvyššího duchovního představitele, ale na rozdíl od katolického papeže nikoli za neomylného. Pokud jde o volání po tom, aby byla volba Gene Robinsona zrušena, není zřejmě žádný orgán, který by k tomu měl proti vůli věřících v New Hampshire nezpochybnitelnou pravomoc.

Zdroj: <http://www.blisty.cz/2003/10/17/art15701.html> Britské listy, 17.10.2003

BIBLIOGRAFIE

- A female apostle? A lexical-syntactical analysis of Romans 16:7. David Jones, Moffat College of Bible
- Biblické staršovství. Alexander Strauch. Tandem, Ostrava 1999
- Biblické staršovství. Rick Bourque. Nahrávka na CD-DS ETS, Praha 2004
- Blackwellova encyklopedie moderního křesťanského myšlení. Alister E. McGarth. Návrat domů, 2001
- Bůh na lavici obžalovaných. C. S. Lewis. Návrat domů, Praha 1997
- Církevní dějiny. Frank A. James III. Nahrávka na CD-DS ETS, Praha 2004
- Dynamika života církve. Pavel Černý. Oliva, 1998
- Emancipace žen v církvi? Dan Drápal. Návrat domů, Praha 2003
- Exegetical study of I. Timothy 2:1-15. Ann L. Bowman, <http://www.leaderu.com/isot/docs/womenmin.html>, 1992
- Genesis. Ronnie Stevens. Nahrávka na CD-DS ETS, Praha 2004
- Hnutí homosexuálů, boj za lidská práva nebo propaganda? F. LaGard Smith. V distribuci Návratu domů, Praha 2004
- Linguistic key to the Greek New Testament. F. Rienecker and C. Rogers, Zondervan 1980
- Man and Woman in biblical perspective. James B. Hurley. Zondervan 1981
- Manželská etika. Soulad vědy a náboženství. Thomas K. Johnson. Článek v elektronické podobě, 2003

- Najdi svou důstojnost! Richard L. Pratt. Návrat domů, 2003
- NIV Application Commentary: I. Corinthians. Craig L. Blomberg. Zondervan Publishing House, 1994
- Nový Bilický Slovník. J. D. Douglas. Návrat domů, 1996
- Pornografie a svoboda projevu. Martin Herzán. Eko-konzult, 2003
- !Pozor! srdce muže. John Eldredge. Návrat domů, Praha 2004
- Poznejte pravdu. Bruce Milne. Návrat domů, 1999
- Recovering Biblical Manhood and Womanhood (RBMW). John Piper and Wayne Grudem. Crossway Books, 1991
- The New International Greek Testament Commentary. George W. Knight III., Grand Rapids, Michigan, 1999
- Two views on Woman in Ministry. J. R. Beck, C. L. Blomberg and S. N. Gundry. Zondervan 2001
- Úloha a struktura práce ve staršovstvu. Pavel Černý. Článek v elektronické podobě, Praha 1994
- Úvod do Starého zákona. R. B. Dillard a T. Longman III. Návrat, 2003
- Výklad Bible v církvi. Papežská biblická komise. Zvon, 1996
- Women in Ministry-four views-. B. Clouse and R. G. Clouse. Inter Varsity Press, 1989
- Word pictures in the New Testament. A. T. Robertson. Broadman Press, 1930